Anti-Catalunya

En el pòrtic del fascicle 90 (juny de 1932), recordàvem que el Bisbe Torras i Bages havia dit que revolució i regionalisme són antitètics i que el regionalisme no s'obtindrà mai per mitjà de la revolució, Nou mesos abans (pòrtic del n.º 81, de setembre de 1931), arran del plebiscit del nonat Estatut de Núria, havíem escrit:

«Aquesta (la de la rebel·lió perpètua i sistemàtica, del calcigament dels febles, de la tirania dels forts) és la llibertat que desitgen per a ells, i per a Catalunya, en tant que primera zona de creixença d'ells, els nostres heterodoxos. Amb ella establirien, si poguessin, la dictadura de l'ambició autodeïficant. Quan haguessin aconseguit la seva identificació per creixença amb Catalunya, aspirarien a identificar-se amb un àrea més ampla, i Catalunya, i Espanya, i totes les àrees successives de llur creixement envers la divinització de llur supèrbia, serien sacrificades a la llei fèrria del més fort, o del més afortunat. No fantasiem: recordem només la lluita per la vida i la supervivència del forts pel sacrifici dels febles en la teoria evolucionista i l'universalisme antipatriòtic de la secta anàrquica, manifestacions només aparentment distintes d'aquesta ambició de divinització per assalt».

Confessem que quan haguérem escrit aquestes paraules, i sobretot quan les veiérem publicades, temérem d'haver estat emmenats per la vehemència del broll d'una primera idea justa envers apriorismes ultrancers que l'experiència podia desmentir i que, altrament, tant de bo que hagués desmentit.

Ben lluny de sofrir aquest sortós fracàs, hem vist durant tres anys com l'identificació orgullosa dels capdavanters de la secta amb Catalunya, si bé minvant en l'ordre real, anava creixent en

l'ordre oficial, sempre en profit de la secta, mai en profit de Catalunya. Hem vist com tots els mitjans que posa en mans d'uns homes la possessió del poder eren emprats com a armes de combat contra l'esperit cristià, i si per això calia sacrificar els interessos més vitals de la Pàtria, se'ls sacrificava en holocaust impiadós d'un veritable culte satànic. Hem vist com en el moment que la reacció cristiana i patriòtica estava a punt de vèncer la secta opressora de la Pàtria, una cleda de sectaris de segon ordre oblidava els crims dels governants, denunciats clamorosament per ella mateixa, i els apuntalava impúdicament per evitar la seva salvadora caiguda i com després els ajudava, més per feblesa que per convicció, en la traïció final, la que ha cobert Catalunya d'ignomínia davant el món i ha barrat el camí ascensional de la seva llibertat. L'odi a Déu s'ha sobreposat a l'amor a la Pàtria, si és possible que aquest hagi existit mai en els autors de tan nefanda traïció.

La significació oficial de la per tots conceptes iniqua sublevació del 6 d'octubre confirma amb resplendors tràgiques les lucubracions més amunt reproduïdes. Ja eren — ja es creien! — amos de Catalunya. Ja havien estès la inflor orgullosa de llur personalitat fins a identificar-la amb aquesta primera zona de llur ambició. Però Espanya se'ls començava a escapar, feia preveure que ben prompte se'ls escaparia del tot. Més sortosa, més ràpida, o menys entrebancada que la de Catalunya, la reacció de les altres terres peninsulars havia reeixit a expel·lir la secta dels llocs de màxima influència en els destins del país, i la secta ensenyorida del poble eternament dissortat féu una estremitud de suprema follia per tal d'estendre el seu negre domini a la segona zona de la seva ambició. Catalunya fou convertida en arma per a combatre l'estol triomfant que salvava Espanya de les urpes de la secta impia. Un sacrilegi patriòtic més gran no es pot concebre,

Si haguessin reeixit, Espanya, en la seva era catalana, hauria estat, no una reproducció occidental de la Rússia vermella, sinó una extensió de la màrtir Astúries dels quinze dies de domini de l'home-fera. I llavors, l'ambició hauria crescut, perque la secta no aspira a menys que a engrapar tota l'humanitat i estabellar-la contra Déu.

Tot això té un sentit profundament teològic. No es combat contra un Déu cregut inexistent, ni contra un Déu que no tingui representació en el llinatge humà. «Omnia religione moventur», deien els antics. Es fals que es pugui donar un culte legítim a la

Pàtria prescindint del culte a Déu, al déu de cadascú. Hi ha un ordre d'excel·lència i de prioritat en els valors espirituals de la vida. Els catòlics posem la Religió per damunt de la Pàtria; els impius hi posen la impietat. Ha estat, és i serà sempre, perquè és llei de natura. La diferència és que ells es poden veure obligats, s'hi han vist ara, a sacrificar la Pàtria en l'altar sacrílег de l'Anti-Déu, mentre que els catòlics no és possible que ens trobem mai davant aquest dilema tràgic, perquè els interessos de Déu i de la Religió veritable serven aquella concordància essencial, i per això perpètua, que hi ha sempre entre el Creador i la creatura, entre l'Autor perfecte en tots els ordres i l'obra perfecta en el seu ordre.

Hem dit poc: no solament els sectaris —els laics, segons l'eufemisme mundà, ja decadent— es poden trobar davant aquest dilema escruixidor; s'hi trobaran sempre forçosament en arribar al terme resolutiu de llur actuació, perquè l'incompatibilitat és essencial i indefugible. Per això és inexplicable l'obcecació d'aquells catòlics d'ací i d'altres terres —tothom pot endevinar els al·ludits— que no han sentit cap tremolor de genolls en confiar la defensa de la Pàtria a la secta enemiga de Crist. Coneixem homes de comunió freqüent que han comès aquesta aberració esfereïdora, i d'altres de significació més accentuada que volen trobar en la intenció patriòtica dels sectaris un atenuant de llur crim abominable.

Escarmentaran? Escarmentarem tots plegats? Si ací resta encara un bri de seny, d'aquell seny que rumbejàvem vanitosament com un distintiu —oh ironia aterridora!— de la raça, ens juramentarem tots els qui tenim sols sigui un petit lluc de cristianisme a no voler mai més tractes amb res que de prop o de lluny pudi a esquerrisme religiós, a secta, a llibertinatge moral, a impietat d'idees o de costums. Només una ascesi religiosa i moral vigorosíssima pot salvar aquesta pàtria greument compromesa. Malfiemnos de totes les apel·lacions a la ciutadania, a la serenitat, a l'ordre, que no estiguin fundades explícitament en el principis del Cristianisme.

Prou falsificacions, prou tergiversacions, prou dissimulacions, prou estratègies funestes. Avui la nostra Pàtria s'assembla a la Jerusalem assolada en càstig de la seva infidelitat a Crist.

Sols una fidelitat a prova d'heroismes podrà salvar-la.

La responsabilitat dels catòlics en els problemes socials

I

El sofisme

Els catòlics no ens volem adonar que la lluita que se'ns ha plantejat és una lluita teològica, profundament, essencialment teològica.

No volent-nos adonar d'aquest caràcter essencial dels problemes que cada dia escometen les nostres consciències, foraviem les nostres activitats cap a les coses accidentals, i negligim allò que és essencial. Així, adonant-nos-en o no, en lloc de servir el primer imperatiu d'una ànima, abans que tot cristiana, servim les nostres aficions, i fem responsables de totes les calamitats actuals aquesta o aquella cleda, aquesta o aquella forma de govern, acusant-nos mútuament de cooperar, els uns amb les seves activitats i els altres amb les seves inhibicions o escomeses, a la persistència i agreujament del mal.

És que aquesta visió dels problemes que ens anguniegen s'avé perfectament amb els nostres egoismes, amb les nostres preferències, amb les nostres passions. Ella no ens obliga a l'examen de consciència ni a la rectificació del nostre viure. Ens permet de considerar-nos purs i innocents davant les calamitats que patim, pensant que no hi tenim cap mena de responsabilitat activa ni passiva; que tota la culpa és dels altres, dels d'enfront o del costat nostre. I, naturalment, aquesta autojustificació, no ens obliga a modificar la nostra conducta ciutadana, social i privada; ni tan sols a meditar si la nostra manera de fer i de pensar tenen alguna falla que reclami esmena.

D'aquesta manera, suposant-nos infal·libles en les idees i perfectes en les nostres activitats, ens tanquem en la torre de vori d'un quietisme enervant, i des d'ella llancem els dardells emmetzinats de les nostres acusacions, dels nostres blasmes i fins de les nostres excomunions contra tots aquells qui no pensen com nosaltres o bé no imiten la nostra conducta.

Comptat i debatut, tot aquest raonament que trobem tan lògic en cada un de nosaltres, no és altra cosa que un sofisme de mala llei, l'exponent del nostre orgull i de les nosters comoditats. Això podrà ésser perfectament pagà, però mai no serà cristià.

Com diria de Maistre, hem viatjat per tot el món que és fora de nosaltres, però mai no hem fet un viatge al voltant de la nostra cambra, per dintre de nosaltres mateixos. I no l'hem fet, perquè ens tenim por, perquè som uns covards; perquè aquest viatge ens obligaria a rectificar les nostres idees, a deixar el nostre quietisme estevista, a esporgar intensament els nostres egoismes, a començar i mantenir sense treva una lluita ardida i constant contra nosaltres mateixos, contra tot allò que no és cristià en nosaltres. Perquè ens obligaria a ésser **homes**, que això és ésser cristià de veritat, i... no ens sentim amb cor per a ésser-ho. Però, si no volem ésser homes, si no volem ésser cristians integrals, no profanem un mot que és sagrat, no escandalitzem el poble humil que identifica la doctrina de l'Església amb la conducta d'aquells qui profanen les seves lleis.

II

El catolicisme és totalitari

El nom catòlic és una exigència en nosaltres, no pas una arma contra els altres. El catolicisme mai no serà aquella bèstia folgada que ha posat de moda el segon paganisme, per tal d'adaptarla a les nostres comodidats, alhora que volem que sigui un cinyell que estrenyi els altres a un rigorisme servidor de les nostres concupiscències. El catolicisme és una fe, una doctrina, una moral i una disciplina **totalitàries**, no pas un maquillatge epidèrmic de tonalitats adaptables al caprici i a la moda. El catolicisme és tota la fe i tota la moral. Si fos un enginy humà, els homes el podrien mudar i arreconar i tot. Però si és cosa de Déu—com diem i penso que tots creiem—, l'hem d'acceptar tal com Déu l'ha or-

denat. I Déu ha revelat **tot** el dogma, imposat **tota** la moral. La moral catòlica és d'obligatorietat plena, absoluta. L'obligació—comprova el P. Mersch—, no s'acompleix mentre no s'accepta **tota sencera.** Una semiobediència, una acceptació interpretada, és una transgressió. Qui es sotmet a contracor, es revolta interiorment, és un rebel incipient. No és catòlic aquell qui no accepta **tota** la doctrina; és un mal catòlic aquell qui **per habitud** i sense escrúpol trepitja (encara que només sigui una part) la moral. Els Manaments són una llei, són la llei, són tota la llei; i la llei s'ha de complir plenament, totalment. Per còmode que sigui fernos la religió al nostre gust, d'acord amb les nostres passions i ambicions, ens enganyem a nosaltres mateixos volent-nos burlar de Déu, com si fos un ésser imbecil que es paga de vinclaments i bones cares d'aquells qui girant-s'hi d'esquena escarneixen els seus preceptes. El catolicisme, tornem-ho a dir, és **tota la fe i tota la moral,** les quals s'han d'acceptar i complir plenament, totalment.

I aquesta exigència, portada a la vida pública, a la vida social, reclama una exemplaritat per a no obstaculitzar la recristianització del poble, per a no ésser pedra d'escàndol dels nostres germans, perquè aquell qui escandalitza, és responsable de la seva ànima i de la d'aquell que ha escandalitzat. I, fixem-nos-hi bé. Molts catòlics han escandalitzat, i escandalitzen encara, amb els seus costums públics, amb les seves injusticies socials. És molt còmode culpar els altres de les tragèdies que ens anguniegen, veure la palla a l'ull del proïsme i no albirar la biga en el propi; quan la responsabilitat, quan la humilitat cristiana no ens consent de netejar la nostra teulada, tirant les pedres a la del vei.

Causes descristianitzadores

Són tants que volen enganyar-se, fent veure que tots els mals ens vénen del nou règim, com si haguessin nascut per generació espontània, com si no els hagués covat un segle i mig de liberalisme econòmic i politic, amb totes les seves nafres. No. Això és el fruit madur d'allò que molts sembla que enyoren, com si les malalties infeccioses es guarissin amb un tractament extern, amb un tractament de força, deixant a dintre el germen de la malaltia, el focus purulent. Els mals que patim deriven d'haver perdut la fe el nostre poble. I l'ha perduda pel mal exemple dels de dalt, pel nostre mal exemple; i mentre el reconquerim a la fe, amb la

nostra exemplaritat, qualsevol altre procediment podrà tancar la malaltia dintre, per una temporada, com la tancà la Dictadura, però rebrotarà amb més virulència i esclatarà en destrucció. Ho ha dit ben clarament el Papa: «Si tots els fills d'Espanya haguessin viscut sempre la vida cristiana amb abundància, amb sempre major abundància, no s'hauria certament esdevingut allò que ara turmenta i apena el cor de tots».

Tornat d'Espanya el Cardenal Mercier al 1910, els seus compatriotes l'interrogaven: —Què ens diu de la catòlica Espanya? —Què us en dic? Que quan haurà caigut la façana, veurem tota la podridura que hi ha per dintre—. El seu esperit observador albirà que el catolicisme de la majoria era un catolicisme rutinari, un catolicisme litúrgic—que diria Ossorio i Gallardo—, un catolicisme d'exhibició, un catolicisme de compliment, que no penetra l'ànima, per a imposar-hi el rigor dels preceptes, l'esperit de l'Evangeli. Així s'explica com tants pobles, tinguts per models, hagin abandonat les pràctiques religioses externes, les úniques que tenien, perquè la República ha suprimit Déu. ¿Quina fe és aquesta que una bufada de contrarietat l'esfuma? I en aquesta fe recolzàvem tots els nostres optimismes.

III

Ja és hora d'aplicar les idees exposades fins ara a allò que ha estat, que dissortadament és encara; allò que no ha d'ésser, per a concloure en allò que ha d'ésser la nostra vida cristiano-social.

Una paradoxa

Resulta una paradoxa inexplicable que nosaltres, els catòlics, emparem i ens mostrem defensors de l'actual organització econòmico-social, essent aquesta anticristiana des del seu origen. És una paradoxa que aquella religió cristiana fundada per un treballador, difosa per treballadors i abraçada primer de tot pel poble treballador i humil, ara sigui declarada la religió de la burgesia, contrària als treballadors, als quals s'ha fet entendre que, si fossin creients, traïrien la seva classe i els seus interessos.

Jesús treballador, predicà als pobres i als humils el sublim Sermó de la Muntanya, les Benaventurances; i tot seguit—com reportà el malaguanyat Mn. Gaietà Soler—, les malaventurances, amb aquell: Ai de vosaltres, els rics!... Ai de vosaltres, els qui esteu sempre sadollats!... Ai de vosaltres, els qui ara rieu!...

Ensenya com no es pot servir alhora Déu i el diner, i anomena estult aquell qui pensa com ensitjarà l'esplèndida collita de les seves hisendes, no sospitant que a l'endemà serà arrabassada la seva ànima. Són uns pobres pescadors que sense alforges ni sarró s'escampen a predicar la doctrina del Crucificat a aquella generació que només pensava en el menjar i en el platxeri, «panem et circenses», i la converteixen predicant-li mortificació i generositat i menyspreu dels béns temporals. I els primers convertits no són pas els emperadors ni els patricis, sinó els pobres, aquell mirífic tresor de l'Església que Sant Llorenç mostrà al prefecte; són els humils, són els esclaus, és aquell poble tan semblant al nostre poble, i encara més miserable.

¿Què ha passat, doncs, perquè aquella religió sigui declarada contrària als drets i als interessos del nostre proletariat? ¿És que el Crist d'avui és un altre Crist, la força redemptora de la seva sang s'ha estroncat, la gràcia divina és menys eficaç o bé s'escau que la religió per Ell fundada ja no és la nostra religió? Això s'ha fet creure i això tenim el deure urgent de desmentir.

Fem una mica d'història

Abans de la Revolució Francesa, la vida industrial estava vinculada als gremis d'ascendència cristiana. Per ells era conservada aquella **aurea mediocritas** de la classe mitja, tan estimada per Taine com a nervi de les nacionalitats i de l'equilibri social. Els gremis no consentien la plutocràcia industrial ni l'explotació obrera. Per això i perquè no feien possible la competència, li trobaven tares els enciclopedistes i els manxesterians, aquells que sentien la **sacra auri fames**, la fam d'or, l'ambició i l'instint d'usura. La Revolució Francesa té al seu favor d'haver acabat amb els privilegis de la noblesa i elevat la dignitat del poble, però contra seu hi ha el soterrament dels gremis. En la mateixa sang de la noblesa, embassalada al peu de la guillotina, deixà desenrotllar el germen d'una altra aristocràcia més baixa de sostre, la plutocràcia que tan de pressa havia d'empènyer pels rostos de la competència tants de petits menestrals que generaren el modern proletariat. La Revolució Francesa fou el triomf de la burgesia, avui tan odiada. El seu imperi s'inicià amb la supressió de la Divinitat, substituïda per una prostituta a Nostra Dona de París, perquè hom veiés ben clar que l'Església no hi havia de tenir art ni part en aquesta desventurada organització social.

I si inicialment fou anticristiana l'actual organització social ho havia d'ésser en el seu esdevenidor. El segle dinovè no ha estat altra cosa que el lògic i natural desenvolupament del liberalisme polític i econòmic que l'Església ha estat sempre amatent a condemnar. El socialisme restà en pura teoria i en lluita entre ortodoxos, heterodoxos i anarquistes, fins que la llum que vingué de Roma marcà un camí que els catòlics no volgueren seguir i aquells aprofitaren.

Què ha fallat?

La doctrina no ha fallat. Ho reconeixen els mateixos enemics de l'Església. Contra aquells qui acusen les dretes d'haver governat al segle XIX i amb elles l'Església, s'alcen els fets de l'anticlericalisme liberal, fautor de les persecucions i de les desamortitzacions. S'alça el testimoni eloqüent d'un enemic qualificat, de Sorel, l'apologista de la violència, el patriarca del Sindicalisme revolucionari, en declarar que l'Església al segle XIX no ha influït damunt els Estats, sinó que ha estat vexada per aquests.

En aparèixer la **Rerum Novarum**, el món, esmaperdut com estava, veié en l'encíclica l'estela lluminosa. Era tan radiant, que els socialistes titularen seu el Papa. Ben poc després, els treballadors de l'Europa Central, reunits a Bienne, acordaven fer de les doctrines pontifícies el catecisme de la seva propaganda.

Si no falla, doncs, la doctrina de l'Església, què ha pogut passar, què ha passat perquè el poble treballador es declari incompatible amb la nostra religió?

IV

El pecat d'escàndol

D'una banda, els homes liberals, enriquits injustament amb l'explotació dels obrers, s'afanyaren a prendre posicions dintre del catolicisme perquè aquest no és revolucionari, perquè entén que una injustícia no es cura amb una altra injustícia, perquè predica la pau, i aquesta doctrina de pau i germanor entengueren aquells liberals que era la més adient perquè es resignessin, els deixessin fruir pacíficament les seves riqueses i fer la digestió estevista dels seus milions. És de cada dia la trajectòria del treballador que aconsegueix aburgesar-se. Mitjançant una gamma de tonalitats, passa del sectarisme a la tolerància, d'aquesta a l'apadrina-

ment generós d'una institució catòlica, i més tard a la litúrgia malaltissa d'un culte extern sense ànima, amb el qual vol traficar amb Déu com industrialment trafica amb el proletari.

Altres, nascuts benestants i sense una intensa formació religiosa, catòlics rutinaris per inèrcia familiar, mai no han penetrat les essències cristianes. S'han forjat i viuen una barreja de cristianisme i paganisme, convençuts que el catolicisme és un negoci —com diu el P. Eschribers—i com en tot negoci, des de la seva banda de taulell, regategen a Déu, que suposen a l'altra banda, i pensen ensarronar-lo com a un vulgar comprador. Fet i fet, volen apoderar-se de la Creu, amb l'intent que la Creu els empari.

I ha passat el que havia de passar. El poble, ingenu i simplista, emmetzinat d'altra banda pels falsos redemptors, ha descobert en la burgesia, nominalment catòlica, totes les tares dels set pecats capitals. I, naturalment, no ha sabut distingir—perquè també li ha mancat cultura religiosa—allò que és cristià del que no ho és, en la conducta burgesa, i no sabent-ho destriar, ha cregut que el catolicisme el constitueixen les injustícies i les espoliacions de què és víctima. Així, ha tret la conseqüència que el catolicisme és essencialment enemic del proletariat, que el catolicisme és la religió de la burgesia.

Aquest pecat d'escàndol clama justícia davant Déu. Mentre perduri, no pensem pas de reconquerir el poble. Mentre continuï el ferment de la iniquitat, no pensem en la pau social. Per això, si som verament catòlics, cal que fem honor a aquest apellatiu. No n'hi ha prou amb la doctrina. La fe sense les obres diu Sant Jaume que és morta. Cal—com remarca Enric Lorent—que **conformem la conducta amb la doctrina**, perquè la doctrina catòlica no és un sistema filosòfic que puguem acceptar en teoria; no és una especulació científica. És, com hem dit suara, una fe, però alhora una moral, una norma de vida **totalitària** que, o s'accepta totalment, o es refusa. Heus ací el gran pecat nostre: no haver conformat la conducta amb la doctrina. I d'això en som responsables davant Déu i davant la societat.

La doctrina de l'Església

Aquesta conducta descristianitzadora de tants catòlics nominals ha inspirat al P. Herpeel, jesuïta, aquell llibre vibrant d'indignació, que els creients haurien de llegir i meditar. «**Catòlics: Som cristians?**». Santament irat davant les iniquitats que a l'em-

par de la Creu es volen cometre, clama perquè en nom del catolicisme sigui revisada la posició de tants de catòlics com trafiquen amb la nostra religió.

L'agitador extremista Rappoport, escoltant un dia el P. Desgranges, que predicava les excel·lències de les encícliques pontifícies, l'interrompé dient-li: «No són pas les encícliques que us tirem en cara. Us acusem, tanmateix, del menyspreu en què les teniu». Al 18 de gener de 1929, el diputat Duval Arnould llegia a la Cambra francesa un fragment de la **Rerum Novarum.** El socialista Oriol s'acarà amb la Cambra que l'aplaudia: «Feu bé d'aplaudir, senyors, és una de les més belles pàgines de Lleó XIII. Només manca que l'apliqueu».

S'ha repetit mil vegades, i es repeteix encara, l'acusació de molts catòlics a aquells germans de fe que defensen el proletariat. És l'acusació que hom llançà al cardenal Mani, en emparar els vaguistes de Fouches: «Això que feu—li deien—és socialisme». «Per a vosaltres serà socialisme—contestava el Cardenal—, per a mi solament és cristianisme». Isabel Leseur, la santa heroïna de cada dia, en exposar les doctrines socials cristianes, era titllada també de propugnar idees socialistes, i ella feia: «Això, digueu-ho als Sants Pares i a Sant Tomàs. Si ells són socialistes, jo em quedo amb el meu socialisme». «Mai, ni els radicals socialistes, ni els socialistes—diu el cap dels primers, Herriot—, no haurien tingut cap conflicte amb el catòlics, si aquests, **fidels a la seva fe,** no haguessin combatut l'esforç que fem per alçar la pedra del sepulcre sota la qual gemeguen tants dissortats».

Aquests reports, cal que els meditem profundament, per a fer-nos càrrec de com la doctrina de l'Església és la més sincera defensora del proletariat i que no actuen en catòlic aquells qui no hi conformen llur conducta.

(Seguirà.)

Josep CIRERA I SOLER

La setmana social de Saragossa

Després del curs de l'any passat dedicat a estudiar la crisi moral, social i econòmica de la societat, ha estat un gran encert dels organitzadors fixar com a tema general d'aquesta Setmana l'estudi dels **problemes agraris d'Espanya.** Poques qüestions haurien tingut en aquests moments l'oportunitat, la transcendència i l'interès vital que té aquesta. De fa temps que existeix un problema agrari a Espanya, però d'uns anys a aquesta part que està situat en un primer pla, que és la preocupació constant de governants i de governats, que és una font d'intrigues i de malestars, i que per tant, cal abordar-lo amb decisió i resoldre'l amb coratge; justicia i equitat. A Catalunya mateix, sabem prou com el problema del camp ha esdevingut el més culminant, fins al punt de convertir-se en àrbitre de tots els altres. Donat aquest interès i la desorientació generalment regnant, la Comissió Permanent de les Setmanes Socials, ha prestat no solament un gran servei a la tasca de divulgació de la doctrina social catòlica, sinó també un bé positiu al país, donant i expandint unes orientacions segures inspirades en els principis cristians, amb un gran desig de cooperar a l'establiment de la justicia, de la pau i de la concòrdia entre els homes, especialment en el camp, que són les úniques que prevaldran i que poden portar la solució als greus problemes plantejats.

D'avui en endavant, en tractar de la qüestió agrària, no podrà deixar de tenir-se en compte aquest conjunt de lliçons magnífiques donades per professors competentíssims, primeres figures en la matèria, i que aplegades en el volum crònica de la Setmana constituiran una monografia completa per a gran profit dels estudiosos. I no es cregui que siguin discursos purament teòrics,

peces acadèmiques molt ben compostes, però que de ben poc serveixen per trobar una solució pràctica. Ben al contrari. Tenim un gran interès en remarcar el to eminentment pràctic en què es situaren la major part de professors, donant a les seves lliçons derivacions extremadament concretes. I aquest és un altre encert que assenyalem a les Setmanes Socials. De poc serviria anar exposant teories i més teories sense orientar-les decididament a un punt de vista pràctic. La teoria i la pràctica, la ciència i l'acció s'han d'aliar d'una manera imperceptible, sobretot en aquests temps moderns que tot és dinamisme i velocitat, i molt més pel que es refereix a les qüestions socials de les quals anem tan endarrerits, especialment en donar formes concretes als nostres doctrinarismes. Per això, l'èxit i el millor encert de les Setmanes Socials, serà que hi hagi qui reculli les seves ensenyances, les seves orientacions, i ho converteixi en solucions pràctiques a les realitats del dia. D'aquesta manera els treballs i esforços que exigeixen tindran una compensació eficient i respondran amb eficàcia a l'objectiu que persegueixen. Amb referència al problema agrari, els partits i els homes que pretenguin donar-li una solució, majorment si volen estar inspirats per un criteri de justícia, que no es deixin portar per l'impuls derivat de la defensa d'interessos particulars de classes determinades o per l'afany innoble de partidismes polítics, sinó que s'inspirin en els principis cristians de les encícliques pontifícies, i de cara a l'aplicació, que s'assimilin, tinguin en compte i portin a la pràctica les sàvies, discretes i justes normes i solucions d'aquesta darrera Setmana Social celebrada a Saragossa.

La capital d'Aragó era de les ciutats més apropiades per a celebrar-hi una Setmana Social dedicada als problemes agraris. Allà els assistents pogueren veure amb facilitat exemples pràctics d'organitzacions agrícoles, i sobretot pogueren adonar-se de l'esforç enorme que representa la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, en convertir en terres de regatge planúries immenses que no experimenten mai les carícies naturals de l'aigua. Malgrat la situació del país, no del tot normal, les sessions es desenvoluparen totes amb regularitat, i la celebració de la Setmana constituí un esdeveniment i un èxit. L'afluència de setmanistes fou extraordinària, remarcant especialment l'assistència de sacerdots i d'elements de joventut. De la nostra Federació de Joves Cristians, assenyalem l'assistència d'una nodrida represen-

tació, com a mostra de l'interès i de la preocupació que pels problemes socials té la nostra nova joventut. Els professors, competents i a to amb les circumstàncies.

Hi assistieren diverses representacions estrangeres, entre les quals consignem: els senyors Gerth, d'Alemanya; el P. Barde, d'Action Populaire de França; Mr. E. Duthoit, president de les Setmanes Socials de França.

Les sessions es celebraren al Seminari durant els dies 30 de setembre a 7 d'octubre, menys la d'inauguració que tingué lloc al Cinema Goya. Entre les adhesions llegides a l'acte inaugural, ressalta per la seva importància, una afectuosa lletra del secretari d'Estat del Sant Pare, el Cardenal Pacelli, dirigida al President de les Setmanes Socials d'Espanya.

No hi ha cap dubte que la celebració de la Setmana Social constitueix l'esdeveniment social més important de l'any. Per això, i per la veritable transcendència de les lliçons donades, no volem plànyer-hi espai i volem donar-ne un resum als nostres lectors per servir millor els seus anhels d'informació i per contribuir a la major divulgació de tan bons i recomanables ensenyaments.

* * *

Començà la Setmana amb una missa dita per l'Iltm. Sr. Bisbe de Tortosa a l'Església de Sant Carles; l'Excm. Sr. Arquebisbe de Saragossa féu una breu plàtica donant la benvinguda als setmanistes. Amb el Cinema Goya ben ple i sota la presidència dels Excms. Srs. Arquebisbe de Saragossa, i Bisbe de Tenerife, la Comissió Permanent i la Comissió Local, tingué lloc la inauguració. El secretari Sr. Pere Sangro saluda els concurrents, dóna les gràcies a les autoritats que s'han dignat autoritzar els actes, i llegeix les adhesions, que són innombrables, entre elles les del P. Rutten, del P. Gemelli, etc. El President, Sr. Severí Aznar, recorda els antecedents dels quals nasqué la institució de les Setmanes Socials, justifica els temes que es tractaran, presenta els professors, i agraeix la col·laboració de tots els que fan possible la realització de la Setmana.

El discurs d'obertura és a càrrec del Sr. Bisbe de Tortosa, qui comença donant gràcies a Déu per la restauració de les Setmanes Socials i per la seva continuació regular. Diu que els problemes que pertorben la humanitat estan dividits en cinc fases,

que per la seva importància s'imposen a tots els ordres de la vida: polític, econòmic, social, moral i religiós. Es fixa especialment en el problema social amb les seves característiques a Espanya. Fa una síntesi històrica a partir de la introducció del maquinisme al segle XIX. Recorda els homes que treballaren per la reforma social a Espanya, la guerra, i la dictadura, que si donà tranquil·litat no deixà de donar també un gran marge d'acció al socialisme.

Desitja que la Setmana Social desperti els sentiments cristians dels que posseeixen béns de fortuna i exciti a l'acció. S'han d'estudiar i practicar les directrius pontifícies perquè la **Rerum Novarum i la Quadragesimo Anno** es converteixin en realitats fecundes. Fa una glossa a aquestes Encícliques, analitzant bé les esferes pròpies de l'economia i de la moral. Tots els sistemes quedaran en l'aire si no es posen bé els fonaments, que són els grans principis morals i religiosos.

Cal esforçar-se per cristianitzar tots els nuclis obrers. És precís no perdre moment per atendre'ls i fer-los justicia. És hora de fer una revisió de valors i enfrontar-nos amb el problema en tota amplitud, disposats al sacrifici i sense mirades parcials que defensin massa el nostre dret amb perill del bé comú. Acaba amb un cant a la terra ple de bellesa i sentiment.

El catedràtic de la Universitat de Madrid i President de la Comissió Permanent, Sr. Severí Aznar, dóna començ a les lliçons del dilluns amb la seva, titulada: «Més orientacions socials de Pius XI», que és com una continuació de la donada l'any passat a la Setmana Social de Madrid. Estudia especialment enguany, la llibertat sindical i el socialisme. L'home necessita associar-se perquè és limitat. És un dret innat que no depèn de l'Estat i que car fer efectiu. La llibertat sindical no és la llibertat d'associació, car sense aquella l'home pot viure i en canvi aquesta és indispensable. L'associació professional brota en tots els pobles civilitzats. I és que satisfà necessitats individuals indispensables en la vida humana millor que l'Estat o el Municipi.

Els sindicats obrers moderns són producte de solidaritat davant d'un perill: l'opressió dels obrers pel capitalisme al segle XIX. La unió per la defensa dels seus drets ultratjats els impulsà a crear el sindicat. Què deuen els obrers al sindicat? Segons ells, tot. Per la seva acció s'ha estès la legislació social i s'han millorat els contractes. L'Estat no pot prohibir que existeixin segons

Lleó XIII, perquè són de dret natural. El sindicat és una institució.

No hi ha llibertat sindical a Itàlia ni a Alemanya. El feixisme fou una reacció contra els sindicats extremistes. Igual passarà a Espanya, si no hi ha un govern que els redueixi a la seva funció; s'han convertit en dèspotes contra els ciutadans i contra la societat. Pius XI defensa la llibertat sindical. Salvant la justícia i el bé comú, es pot elegir el que es vulgui. L'Estat ha de garantir aquesta llibertat sindical. L'Estat espanyol avui diu que la defensa. La Constitució i la llei d'Associacions del 8 d'abril de 1932 l'empareren, però mai no hi hagué a Espanya menys llibertat sindical que avui. Són a milers els que estan inscrits en sindicats que contradiuen les seves creences. Tots aquests obrers que cauen morts pels carrers són privats a trets de la seva llibertat sindical, perquè els ha mancat la solidaritat dels seus germans catòlics. Hi ha sindicats catòlics patronals que han negat molt sovint directament o indirecta la llibertat als obrers. Els obrers catòlics proclamen ben alt aquesta llibertat sindical que el Sant Pare defensa.

Pius XI parla del socialisme amb respecte, reconeixent que com tots els errors té part de veritat. Cal demostrar però que el que té de bo es defensa millor des del camp catòlic. Entre les dues doctrines hi ha una veritable oposició. El Sant Pare no li reconeix caràcter científic. El fet econòmic implica el fet polític i social, però també està determinat per altres reaccions humanes. No existeix el determinisme econòmic que diu el socialisme. La seva concepció de la societat s'oposa absolutament a la cristiana. L'home no és per a la societat, sinó la societat per a l'individu. La religió i la moral han de regir tots els actes humans. El cristianisme defensa la col·laboració de classes, la fraternitat humana, i també lluita contra el capitalisme abusiu per fer-lo doblegar a la justícia. Obligar la força a ésser justa és acabar amb la violència.

La U. G. T., que abans es deia neutra, és clarament marxista. Molts germans nostres figuren en sindicats anticristians malgrat llurs conviccions. Molt sovint, no ésser-ne, significa la misèria. Són més dignes de llàstima que d'excomunió. Molts patrons cercaren el seu bé a costa del dret dels obrers. El sindicat cristià pot ésser avui el paladí de la llibertat a Espanya.

El senyor Alvar López Núñez, parlà de l'assegurança de persones i coses en el camp. El caràcter social de l'assegurança es justifica pels seus antecedents històrics i per la tècnica, que re-

quereix una associació de grans masses. El concepte de previsió és com un privilegi de la raó humana que pels successos passats adquireix coneixement dels esdevenidors, per defensar-se de les conseqüències econòmiques dels successos adversos. L'assegurança és una institució social que l'insigne Josep Maluquer va anomenar fórmula matemàtica de la solidaritat humana.

Pel que es refereix a les persones l'assegurança agrària no té característiques especials que la diferenciïn de la corrent, és a dir, la professió d'agricultor no té riscos específics com tenen altres professions. S'ha d'aplicar la doctrina general de riscos en les diverses modalitats de vida, malaltia, accident, etc.

Pels riscos de coses, específics de la vida rural, i contra els quals ha de lluitar el pagès, ocupen el primer lloc les pedregades, contra les quals no s'han trobat encara mitjans defensius, no quedant altre recurs que reparar les seves conseqüències mitjançant l'assegurança. Hi ha després les malalties de les plantes, les glaçades, els eixuts, les inundacions, incendis; aquest últim quan afecta els boscos té una característica especial. El conferenciant advoca per l'assegurança de caràcter mutu i obligatori amb intervenció de l'Estat, i que la indemnització s'apliqui a repoblar les zones sinistrades, car l'assegurança, dins la política forestal, ha d'ésser un mitjà de conservació, millora i foment dels boscos. Remarca a més la importància que té en l'economia agrària l'assegurança pecuària.

L'assegurança és un agent conservador de la riquesa i un motiu de moralitat i de bons costums. Pot tenir diverses formes: mercantil, particular i oficial. La més convenient a la realitat agrària és la mútua exercida per mitjà de sindicats professionals amb seccions autònomes, amb federacions regionals i amb una Confederació nacional.

Fa referència a l'èxode rural que despobla els camps. En molts pobles viuen moltes persones en condicions pitjors que els animals. Per un costat els excessos del senyoriu absentista, i per l'altre, la violència de les classes proletàries mogudes per la revolució. L'assegurança, junt amb altres institucions econòmiques i socials, pot contribuir a millorar l'ambient rural. Cal fer molts propietaris per tal que hi hagi una sana classe mitja.

El crèdit agrícola fou tractat amb una competència extraordinària pel senyor Anton Maseda, registrador de la propietat. Comença dient que l'èxode i l'absentisme del camp és un flagell

que cal evitar. Estem lluny dels cants dels poetes a les glòries del camp. Les ciutats han portat la corrupció. Cal el retorn al camp i a les glòries passades. Els propietaris s'han cregut la propietat solament un dret; els obrers han fugit atrets per la ciutat i pels jornals de fam. S'ha de procurar que al camp hi puguin viure tots els homes amb dignitat. El crèdit no és un fi; és un mitjà de gran eficàcia per aconseguir-ho.

La confiança és l'element essencial del crèdit; pot ésser moral i econòmic, mobiliari i immobiliari, segons la garantia que ofereix. El crèdit agrícola no ha d'ésser obra partidista, ni sectària, ni política, ha d'ésser format especialment pels sindicats i caixes rurals. No s'ha de confondre el crèdit amb la beneficència; ni collocar-hi homes bons però ineptes. Cal que siguin bones persones, però sobretot que siguin aptes. Diu el P. Rutten, que no es fundi cap obra de crèdit sense tenir abans els homes preparats per portar-la.

En l'obra agrícola, l'Estat no ha d'estatificar. Participa de la tècnica bancària però no ha d'estar sota l'Estat. L'Estat ha de propulsar, afavorir el crèdit agrícola. però no burocratitzar. Hauria d'eximir d'impostos, timbres, i subvencionar per tal que a tots els pobles n'existeixi. Hauria d'introduir modificacions al Codi Civil per a facilitar-lo.

Les entitats agrícoles són les que han de constituir les caixes rurals i vetllar per tot el que hi fa referència; concedir els crèdits, fixar l'interès, i fer arribar els beneficis del crèdit agrícola a tots els recons. Ha d'ésser professional, només per a fins agrícoles; corporatiu, per mitjà de sindicats; descentralitzat, de baix a dalt, per tal que no sigui artificial, sinó eficaç i autònom, per tal que pugui actuar amb llibertat; orgànic, que s'ajudi i es federi entre els locals; mutu; econòmic; flexible en l'amortització i interès; sever en l'administració i comptabilitat; de devolució garantida, assegurat contra els riscos. Per no tenir-ho en compte n'han fracassat molts. Ha d'ajudar els agricultors i tendir a crear petits propietaris. S'ha d'elevar el nivell moral i social de molts espanyols que viuen al camp i que han estat fins ara deixats com a éssers inferiors.

Ha de tenir capital propi; cal vetllar especialment per la cotització, més per l'aspecte moral que per l'aspecte econòmic. Els que cotitzen bé, és que tenen l'esperit de les institucions. Es pot nodrir de les aportacions de l'Estat, de les corporacions públiques,

amb emprèstits, aval de l'Estat, abonament per l'Estat de les diferències de l'interès, emissió de cèdules agràries. El Banc d'Espanya i la Banca privada haurien d'aportar quantitats per a fer-lo factible. S'ha d'impulsar i afavorir l'agricultura donant ajut econòmic a l'agricultor.

La Reforma agrària no ha fet nous propietaris, sinó que els ha substituït per l'Estat. Cal fer una veritable reforma agrària, imposant l'expropiació forçosa, amb indemnització, naturalment. La terra ha de servir els seus fins.

És necessari crear uns efectes agrícoles descomptables en banca, que tinguin totes les garanties de la lletra de canvi, però de 90 dies a 1 any i mig, car la collita més petita ja s'està més de 90 dies per cobrar-la. Vendre la collita de seguida és perjudicial.

Parla de la relació entre el crèdit i l'assegurança. S'han d'evitar els riscos, però que no perilli l'efectivitat de la garantia.

La Reforma agrària que s'ha de realitzar ha de crear tants propietaris com permeti la terra; propulsar les obres de regatge; divulgar la tècnica agrària; parcellar latifundis; concentrar minifundis; perfeccionar els conreus; fer-se adequada a les necessitats de cada regió; crear el patrimoni familiar, inembargable, inalienable, inhipotecable, per servir la seva finalitat.

Hi ha una llei alemanya dignificant la categoria de pagès i establint els lliuraments de títols. Els que no compleixin per viciosos, desposseir-los del patrimoni familiar i donar-lo a famílies austeres. Es pot aprendre molt del que tenen fet els portuguesos.

Quan es vagi als alts càrrecs, s'han de tenir les coses preparades i estudiades, i no començar aleshores a fer-ho. Un ministre espanyol deia a un francès que a França el socialisme no existeix perquè havien comès l'error de fer molts petits propietaris, petits burgesos rurals.

Es indispensable crear el Registre de crèdit agrícola. Cal realitzar algun dels molts prejectes de crèdit agrícola que s'han fet.

Cal millorar el camp, fer-lo més fecund i atraient. Les obres econòmiques no són coses d'improvisació. Cal tenir una gran fe en la pàtria i en el camp, per tal que torni a ésser el gran forjador de la prosperitat, de la pau i de la justícia.

El senyor Joaquim de Pitarque, enginyer agrònom i assessor tècnic del Sindicat Central d'Aragó, parlà de la Confederació de l'Ebre i el problema de la terra. Els antecedents de la Confederació

cal cercar-los en la política hidràulica tan sentida a l'Aragó donades les seves condicions climatològiques. Es va crear per aprofitar íntegrament les aigües de l'Ebre i dels seus afluents, per fer rendir les energies i riqueses naturals del país. L'obra que fa és de conjunt, i ben orientada hi veiem la resolució total del nostre problema de la terra. Una reforma agrícola racional ha de tenir per base una major distribució de la terra. Augmentar el nombre de propietaris i disminuir el d'assalariats. Això ha d'assolir-se amb l'organització i parcellació de patrimonis familiars en les noves zones regables.

Després de minuciós estudi de la zona del Canal Imperial es veu que una família pot viure bé amb una superfície de 3 a 4 hec.; poden haver-hi, doncs, 8.400 propietaris. El problema fonamental avui no és de producció, sinó de venda. El remei està en la fórmula irlandesa que diu: conrear millor, comerciar millor i viure millor. Això ha d'aconseguir-ho la Confederació, organitzant cooperatives de producció. Una altra missió seva ha d'ésser la racionalització i ordenació dels conreus, de cara al perfeccionament dels mercats existents i la creació de nous, indispensables per donar sortida a l'augment de producció. Per mitjà de la Confederació s'ha d'aconseguir la industrialització agrícola espanyola que és la manera de resoldre definitivament els problemes de la terra.

El doctor Maximilià Arboleya, degà de la Catedral d'Oviedo, estudià la necessitat i procediments pràctics d'elevar la vida moral i religiosa de la població pagesa. Considera la lliçó com una continuació de la donada l'any anterior a Madrid sobre l'apostasia de les masses, tota vegada que la decadència de la vida moral i religiosa en les classes pageses és una prolongació de la descristianització dels medis obrers industrials. Comprèn aquí tots els que viuen del camp i dels treballs agrícoles. Fins fa poc temps el camp presentava encara l'aspecte religiós tradicional. Fora de petites excepcions, poble que es posa en contacte amb la ciutat és poble perdut. No existeix en el camp una moralitat exemplar.

Hem combatut molt els errors del socialisme sense combatre'n les causes. Cal cercar quines són aquestes. Hi ha el perill dels qui van a ciutat, viuen un ambient nou, i quan tornen als pobles són els inductors de la irreligiositat. Assenyala l'abandó en què s'ha deixat la població pagesa. La creació de sindicats mixtos fou causa del fracàs de tota la propaganda. Els propietaris han disposat de les seves finques amb una llibertat absoluta. L'ostentació

fastuosa de la religiositat dels amos ha fet veure als obrers el que donava de si la seva fe religiosa. Hem emparat i defensat massa la propietat privada, semblant que amparàvem i defensàvem l'actuació dels de dalt i el seu procedir injust. Les classes elevades sovint han estat exemple d'immoralitat, alhora que ho apareixien de catolicisme. Els socialistes els han predicat millorament social, justícia, etc., i els pagesos hi han anat com hi han anat els obrers industrials.

Altres nacions fan servir els esports per evitar que les joventuts s'allunyin del catolicisme. Les lectures que van al camp són sempre dolentes. Per què han d'ésser solament els socialistes els que els ofereixin serveis que ells tant necessiten? Caldria organitzar jornades agràries, setmanes d'estudis, sindicació agrària. Cal tenir molta confiança en la col·laboració eficaç de l'Acció Catòlica. Caldria proporcionar a cada parròquia un sacerdot social. Cal evitar que els pobres ens vegin indiferents a les seves misèries, i que no li semblen aliats dels patrons inhumans.

Si l'apostasia de les masses obreres fou la gran vergonya del segle XIX, cal evitar que al segle XX es produeixi la ja iniciada de les masses camperoles.

L'ex-director d'Acció Social, senyor Josep Aragón Montejo, tractà dels factors agronòmics del problema agrari a Espanya. Comença per dir que el treball al camp està ple de dificultats. La nostra península està situada a la zona temperada. L'escassetat i inseguretat de la pluja i els canvis de temperatura són dos inconvenients fatals per a la vegetació. Les terres posseeixen una gran activitat vital. A Espanya plou poc i malament, salvant poques excepcions de la zona del Cantàbric. Com que el camp no es pot canviar s'han d'aprofitar tots els elements, especialment l'aigua com un tresor. L'agricultura pateix també altres riscos: pedregades, inundacions, etc. Contra aquestes malures hi ha l'assegurança. Tots els agricultors haurien d'implantar les assegurances al camp, per conveniència i per solidaritat.

La reforma agrària no ha de consistir en repartir misèria i pobresa, sinó en crear riquesa per tal que arribi a tots. En la producció de blat, hi ha equilibri entre producció i consum; no hem d'exportar però tampoc importar. Cal evitar la pugna existent; el productor es queixa que li taxen i fixen; els consumidors perden la paciència i no volen que s'ajupi el preu del pa. Espanya és el primer país productor d'oli. Així com d'oli ja no se'n pot con-

sumir més, en canvi en vins es podria augmentar molt el consum. França en consumeix molt més. En qüestió de fruites, per més que es produeix, sempre hi ha possibilitats de collocar-les, mentre els governs i els productors se'n preocupin. El ram de conserves cada dia es va estenent. El mercat nacional de fruites, però, no està al nivell que li correspondria. Pel que fa a conreus industrials, cap al sud ja es comencen a fer plantacions de cotó i tabac. Els propis agricultors ben units haurien de tractar amb els tècnics lligant els interessos de la producció amb els de les indústries de transformació d'aquests conreus. Referent a l'agricultura i ramaderia, diu que hi ha pocs camps de pasturatge, i mentre no es millori l'alimentació del bestiar, és inútil cercar el seu millorament per mitjà d'encreuaments i races. Cal una transformació pecuària unida a la transformació agrícola.

Diu que té fe en el futur despertar de l'Espanya rural i en les grans virtuts de les classes humils, que solliciten algú que les millori i elevi. Es indispensable donar-los una remuneració digna del seu treball; crear escoles i centres d'educació; reconstruir els pobles, fundant santes llars; cercar noble ocupació a les hores lliures; treure la ruralitat de la misèria i de la pobresa, i donar-li entusiasme. Cal tenir el ruralisme com una doctrina. Mentre al camp hi hagi misèria Espanya no tindrà resolts els seus problemes.

El diputat a Corts i catedràtic de la Universitat de Saragossa, senyor Miguel Sancho Izquierdo, desenrotllà el tema de l'organització de les classes pageses. Comença dient que els homes ens diferenciem per l'aptitud, per la riquesa i per la professió. Exposa el concepte de classe; els individus d'una mateixa professió amb interessos comuns a defensar. D'ací la formació d'associacions professionals per defensar els seus drets i interessos; no són solament de caràcter econòmic, sinó institucions que el bon ordre de la societat reclama, i que nasqueren en el moment oportú, quan els obrers quedaren desemparats. Així s'han format les organitzacions socialistes que hem permès que es fessin passar com les úniques defensores dels drets del proletariat.

Els sindicats mixtos no són eficaços per a l'harmonia de les classes. D'haver-se constituït a Bèlgica, haurien perdut un temps preciós que els hauria costat de recuperar. Al nord de França ja van deixant-se també els que hi havia organitzats. A Espanya se'n constituiren molts, però a la Setmana Social de València (1907), ja es digué que calia anar a la formació de sindicats purs. L'as-

sociació agrícola pot resoldre el desordre del camp. Això ha de preocupar eminentment els catòlics socials. L'ambient del camp és adequat; són en gran nombre els agricultors, i la principal riquesa d'Espanya prové de l'agricultura. Els obrers del camp senten la comunitat de classe amb els altres obrers industrials, i no amb els patrons agrícoles que abans tampoc no sentiren la solidaritat amb els seus obrers. Ja diu el Sant Pare que cal defensar amb preferència les classes obreres que no tenen resistència, abans dels rics que tenen mitjans suficients per viure. Cal tenir cura de la forma d'atreure els obrers; que hi vegin una obra de justícia, no de misericòrdia. No s'ha de ferir la dignitat dels obrers. El sindicat mixt és inadequat per a complir les funcions que corresponen a la Corporació. No és fàcil fer conviure harmònicament en un mateix lloc dues classes: una que gaudeix de tots els avanços i l'altra que no té res.

Avui tots els arguments són a favor dels sindicats purs. La mateixa legislació social actual no reconeix els sindicats mixtos. Per tant, cal anar prompte a la creació de sindicats agrícoles purs, si no volem que els obrers del camp es trobin bé als sindicats revolucionaris, com hi han anat en massa els obrers industrials.

Cal orientar-nos cap al règim corporatiu que el Papa propugna i que va estenent-se arreu. Anem a cercar els obrers del camp avui que potser encara hi som a temps, si no volem perdre'ls definitivament com els de les ciutats.

El senyor Lleó Leal Ramos, degà del Col·legi d'Advocats de pot dir-se que a cada nació no hi ha un, sinó molts problemes agrari, que li fou llegit degut a la seva obligada absència. El problema agrari és vell, universal i múltiple, de manera que pot dir-se que a cada nació no hi ha un, sino molts problemes agraris. Estudia el règim jurídic de la terra en relació amb la producció i distribució, la propietat privada, el latifundi i el minifundi i les solucions de reforma que s'hi presenten.

Semblava que a Espanya predominava la petita propietat però ja va desapareixent aquest criteri. Cal precisar quines són les terres que s'han de parcel·lar. On hi ha petita propietat estan més establertes les obres de regadiu. Cal molta energia i perseverància en la implantació de la reforma agrària, però molta calma. No s'ha de desistir de tot intent de reforma agrària ben plantejada. El primer que toquen són els latifundis. Diu—citant

el V. de Eza—que s'ha de coadjuvar al seu plantejament, tot coneixent que és llei, per bé que tingui coses injustes. L'Estat —diu Ruiz del Castillo—ha d'intervenir perquè la propietat compleixi la seva funció social. La teoria del dret absolut no ha estat mai defensada per l'Església. No pot sostenir-se oposició a tota llei agrària reformadora.

Tracta dels sistemes d'explotació de la terra. Ni l'interès del capital, ni el rendiment de la propietat no han d'ésser desproporcionats. No s'han de tenir en compte solament les conveniències dels amos, sinó també les necessitats dels arrendataris. Cal facilitar l'accés de la petita propietat al registre; és una llàstima que la política fiscal no s'orienti en aquest sentit. Fer molts petits propietaris és un sistema de fer rendir millor la terra i és una aspiració cristiana. La terra pròpia es treballa millor que la d'altri; i la propietat petita es conrea millor que la gran. Cal donar assentament a una classe mitja agrícola, establint el patrimoni familiar. Cita l'exemple d'una llei recent del Reich alemany. El que ja té alguna cosa té ganes d'eixamplar el seu patrimoni. La propietat del camp exerceix una atracció especial. Al pagès no el satisfà l'arrendament sol. Els arrendaments de la Reforma agrària no seran cap cosa definitiva, perquè el pagès, després de treballar una terra amb amor, la desitjarà per a ell.

Cal evitar la despoblació del camp, que és la gran preocupació de França. Cal portar al camp el que necessita, i no robar-li el que té. Hem de mirar tots al camp per portar-hi la pau i el concepte cristià. de la propietat. Pensem en els germans que treballen la terra i procurem que els seus justos anhels tinguin satisfacció.

El senyor Josep Cruz Lapazaran, enginyer agrònom i director de la Granja Agrícola de Saragossa, tracta de l'ensenyança general i tècnico-agrària de la població pagesa. El domini tècnic per la producció, conservació, transport i millorament dels productes, només pot assolir-se amb agricultors que tinguin una major educació, una especialització complementària del coneixement de la seva professió. Sempre que tenen lloc ensenyances d'aquestes es troba amb homes fets, i és que la joventut no és orientada en aquest sentit. S'ha d'organitzar l'educació agrària, tal com fan a Anglaterra i França. Es necessiten molts professors ben preparats, bastants recursos i alumnes ben disposats.

Destria aquesta ensenyança en tres graus: iniciació en l'es-

cola primària, prosseguir l'educació rural en l'edat post-escolar i els ensenyaments extra-escolars. S'han de fer esforços per a perfeccionar els ensenyaments de l'escola i preparar la formació professional. Sembla que l'ensenyament extra-escolar és el que té més acceptació i més eficàcia. Explica l'assaig concret d'escola de formació agrària realitzat a la Cambra Agrícola de Saragossa que ell dirigeix, com a exemple del que diu.

Cita la transformació efectuada als camps d'Aragó amb els canals de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, i el canvi que això representa per als agricultors que no estaven acostumats a treballar amb terres de regadiu. Diu que és una bona ocasió per als agrònoms i sociòlegs per a protegir, tutelar i instruir la població pagesa. Es indispensable estudiar i conèixer els problemes del camp. S'ha d'evitar la despoblació dels camps, procurant portar-hi tots els avanços tècnics i mecànics.

L'enginyer agrònom senyor Ferran Martin-Sànchez desenrotllà la seva lliçó sobre la nova política agrària. Comença dient que Espanya és agrària, i que s'ha de reflectir en la realitat política. La meitat de la riquesa del país prové de l'agricultura. Som un país ric en mineria, però encara val molt més l'agricultura. Les tres quartes parts de l'exportació d'Espanya són de productes agrícoles. Uns 18 milions de ciutadans viuen directament i indirecta del camp. I en canvi la política està mancada del sentit agrari, per no dir que ha estat antiagrària. Les classes camperoles han estat postergades. L'abandó dels deures de l'aristocràcia ha estat la causa del panorama actual d'Espanya.

Urgeix una total rectificació. Cal una política de producció. A més d'ensenyaments especialitzats cal proporcionar als agricultors llavors selectes i facilitats de crèdit. Es necessària la cooperació dels ciutadans com fan als millors països europeus. La sola activitat de l'Estat pot ésser infecunda. Cal crear centres d'investigació agrària, granges agrícoles que no han d'ésser precisament a les ciutats. Un inventor, diu que mai no és car. Hi ha establertes escoles de tot, industrials, d'arts i oficis, etc., i en canvi no hi ha escoles agràries, ni càtedres ambulants. Espanya és l'únic lloc on s'ha d'aprendre a ésser agricultor. Encara està per crear l'escola rural espanyola. Els ensenyaments s'han de donar als mateixos llocs on viuen els pagesos. Per això s'han de crear les càtedres ambulants d'agricultura.

Fa esment del crèdit agrícola i diu també que s'hauria de crear

un document mercantil d'igual facilitat que la lletra de canvi. S'hauria d'establir una equitat aranzelària; contrasta el poc ajut que es dóna a l'agricultura amb la protecció de les altres indústries. Diu que se li ha donat tracte d'inferioritat en la constitució de les comissions aranzelàries. S'ha de seguir una bona política de producció. Produir més i repartir millor. L'exempció d'impostos i el crèdit agrícola facilitaria millor la compra de la finca. Calen tribunals industrials presidits per un jutge. Quan la producció agrària serà millor, hi haurà més riquesa a repartir. Caldria crear un Institut colonitzador allunyat de la política, que executés la reforma agrària per casos; creat aquest institut, la reforma agrària es faria ràpidament.

Si es porta a cap una veritable política agrària, la riquesa del camp millorarà notablement. Els catòlics socials d'Espanya pensen i es preocupen dels agricultors.

El senyor Lluís Jordana de Pozas, advocat i catedràtic, tracta d'una manera magistral de la reforma del contracte d'arrendament. Assenyala l'actualitat del tema i la dificultat derivada dels interessos que en resulten ferits. L'arrendament és un contracte que cerca que els que no tenen coses immobles puguin usar-les, i que es diferencia de la venda, de l'emfiteusi, del cens, de la parceria, de l'anticresis. Actualment passa una greu crisi, de la qual ha de sortir reformat. L'arrendament urbà ha tingut transformacions que no eren aplicables a la propietat rústica. La crisi afecta la mateixa existència del contracte, no solament la seva reforma. Es vol anar a la supressió.

Cal estudiar els fonaments. Són lícits i són útils els arrendaments? Cal saber primer si ho són la venda i la propietat de la terra. Cita Anglaterra, el país clàssic de l'economia que féu la gran revolució agrària. Justifica el dret de propietat privada, i diu que la de la terra és tan legítima com totes les altres, com a part d'un sistema econòmic de tota la societat. En la terra hi ha alguna cosa més que un factor econòmic. A més de lícits, els arrendaments són útils. L'arrendament proporciona terra a molts que tenen ganes de conrear i no tenen mitjans per a adquirir-la. Per aquests procediments s'assegura el conreu de la terra. L'arrendament no s'ha de suprimir, sinó regular amb justícia.

La regulació dels arrendaments rústics a Espanya ve de l'any 1887. Tenia molts aspectes d'injustícia i d'inseguretat. Molts només tenien contracte verbal; la transmissió als fills no podia

fer-se sense el propietari; després de conrear la terra durant generacions, el propietari els podia treure, i si es venia, el nou propietari no tenia cap obligació. El moviment produït ací és anàleg al promogut als altres països. En el programa del Grup de la Democràcia Cristiana (1919) es comença a precisar la qüestió dels arrendament rústics. Fa un examen dels projectes i lleis sobre la qüestió fins arribar a la llei de 21 novembre 1929 que encara vigeix, i que és el primer pas en ferm i ben orientat. Esmenta les normes per a regular la revisió dels contractes a l'any 1931, i diu que causaren la pertorbació als camps. Cita les esmenes i projectes presentats per Gil Robles i Ossorio a la Reforma agrària, i estudia la base 22. Els arrendaments i parceries es diu que seran objecte d'una altra llei. Regulació de rendes, abonament de millores a càrrec del propietari, duració a llarg termini, en cas de venda, dret de retracte, prohibició de subarrendament, menys dret de preferència als arrendaments collectius que ho considera equivocat: diu que tot això ho poden acceptar tots. Fa referència després a un projecte del senyor Domingo, de l'any 1933, i un altre de semblant del senyor Del Rio, de febrer d'enguany.

Abans d'acabar fa un lleuger examen del contingut de la llei de contractes de conreu aprovada pel Parlament de Catalunya. L'article 7.è, que diu que no podrà fer-se cap contracte en terres superiors a la capacitat dels qui les conreen, vol dir que l'arrendament ha de desaparèixer. Això és erroni i és una font de confusions. També prohibeix els subarrendaments. Es d'aplicació igual a tots els arrendaments. Es absurd protegir els arrendaments només perquè ho són, sense mirar si són petits o grans. Assenyala la influència dels arrendaments urbans en els rústics. La legislació social ha de garantir tota la propietat. No s'ha de barrejar la Hisenda amb els contractants. Reducció de la renda per casos fortuits. El contracte d'arrendament té per finalitat la renda certa i el temps per conrear. Existeix l'assegurança voluntària que podria fer-se amb caràcter obligatori. S'estableix la duració mínima de sis anys, i conversió en domini als quinze, la transmisió als fills; els arrendaments collectius; els Jurats mixtos de la propietat rústica. El Registre d'arrendament és una institució que s'ha de reformar, mitjançant una llei ni molt detallada ni molt uniformista. Cal donar garanties a l'arrendatari; una se-

gura i llarga explotació. Cal donar accés a la propietat, i evitar els abusos.

Als propietaris cal donar-los garanties per la renda i la seguretat que no es canviarà la institució. No es pot obligar a l'arrendament. Cal regular-los amb possibilitats d'expropiació. S'ha de fer la reforma amb mires a la justícia, i per a això cal una bona llei d'arrendament.

El senyor Albert Martin Artajo, advocat i oficial lletrat del Consell d'Estat, exposa amb gran documentació la manera d'organitzar a Espanya un règim corporatiu. Aixecat el nivell de vida de l'obrer i millorades les condicions de treball, la política social entra en una nova fase. Més que al treballador, mira al treball com a institució nacional i reclama un lloc a la vida política i social i als organismes de l'Estat. L'organització corporativa és la part més important de la nova política social. Cita els intents o experiències realitzades a Itàlia, Alemanya, Austria, Portugal. L'assaig de Roosevelt és un intent de reorganització econòmica amb peces corporatives. A França es va a la reforma de l'Estat en sentit corporatiu. A Espanya hi ha l'experiència feta durant la dictadura.

Què s'entén per règim corporatiu? Les concepcions liberals i collectivistes de la societat són antinaturals. Només veuen l'home i l'Estat. Contra les concepcions mecaniclistes, cal oposar l'organicista. La nota característica del règim corporatiu és el nexe i reconeixement de totes les societats i institucions. Altera el règim econòmic existent. Han de tenir-hi participació els organismes polítics però no han de tenir-la tota. Al costat de les Cambres professionals, ha d'haver-n'hi una altra que defensi els interessos collectius. Voler anar de cop al sistema corporatiu és equivocat, com abans fiar-ho tot a una democràcia inorgànica del sufragi universal. Hi ha una crisi del liberalisme i una rectificació del sindicalisme. La fase sindical de lluita i de violència que ha precedit ha estat superada i no truncada pel corporativisme. Els sindicats nasqueren per resistència enfront dels patrons i de l'Estat.

Fa una síntesi histórica del moviment sindical a Espanya. L'any 1881 neixen els grups anarquistes a Barcelona. L'any 1888 la U. G. T. reclama el poder polític per als treballadors i el collectivisme. El 1890 la C. N. T. demana la implantació del comunisme llibertari. Tots neixen contra el capitalisme i contra l'Estat. En les organitzacions patronals s'observa la mateixa fase. En un prin-

cipi no semblen sindicals sinó de caràcter econòmic; després ja demanen l'arbitratge. De 1890 fins a la llei Aunós de 1926 no acaben de tenir una idea ben precisada. En 1920 s'inicien a Barcelona els comitès paritaris amb èxit. No és així en 1922 quan s'estenen a tot Espanya. Una Cambra paritària de patrons i obrers presidida per un representant de l'Estat és una cèdula corporativa.

L'intent de la dictadura amb el decret Aunós intentà portar cap a camins de dret tot el que hi havia fet. Crear una veritable jurisdicció del treball, amb veritables tribunals; articular tots els Comitès de la professió amb Consells de Corporació, com expressió més completa de la vida del treball. Es portà a la pràctica amb encerts i deficiències. Proveir els alts càrrecs gràcies al favor; despeses extraordinàries, i acumulació de càrrecs. No es tingué tacte en portar-ho a la pràctica. Les deficiències més rellevants foren: obrir les portes dels organismes paritaris als sindicats de lluita de classes sense cap garantia; obert el camí jurídic no tancar prou els camins de la violència i deixar sense connexió els problemes del treball amb els organismes econòmics. Tot això fou augmentat pel pas de Largo Caballero pel ministeri de Treball. La llei de Jurats Mixtos del 27-11-31, eixampla encara les atribucions. Els pactes s'aproven només amb el vot d'una part i el vot favorable del president. Es prescindeix de les Corporacions i trenca les aspiracions corporatives de la llei de 1926. La protesta i els estralls causats parlen del resultat de tota aquesta obra dels socialistes.

Vol dir això que ha fracassat l'intent corporatiu? No. Hi ha molts materials aprofitables. Enlloc no hi ha l'experiència que hi ha ací amb els Jurats Mixtos. Cal cercar la manera de corregir aquelles deficiències. No deixar-hi entrar l'esperit de lluita de classes. Per això falla. En mans dels socialistes, els Jurats Mixtos han deixat d'ésser un instrument de pau i de concòrdia, per fer-ne un instrument per combatre els patrons. El règim majoritari dóna tota la representació; però el sistema proporcional tampoc no ho resol perquè posa la lluita entre els sindicats. La sindicació oficial, única tampoc no ho resol. No es pot negar la llibertat de sindicació, però l'Estat té el deure de posar-los límits quan contradiuen el dret, el bé de l'Estat, o violen els drets dels ciutadans. Gran part de les activitats dels sindicats marxistes són d'aquestes. Tallar les extralimitacions i establir un just sistema de representació

proporcional podria ésser una solució. Proscriure la vaga i el lockhaut, però obrir viaranys de dret. Els contractes de treball han de tenir força d'obligar per l'autoritat de l'Estat. S'han de refer les Corporacions i donar-los una vida que no tenien. Els Jurats han d'ésser presidits per jutges que resolguin per juridicitat. La feina és d'ajustar els contractes i pactes a l'aplicació de les lleis. S'ha d'assegurar la solvència dels infractors. Un patró respon; un obrer, no. Els sindicats han de respondre dels seus socis. Evitar a les dues parts els sistemes violents. Amb relació a les qüestions econòmiques, que són més altes, no són els organismes paritaris els que ho han de tractar. Cal ordenar la producció i regular el consum; els interessos del treball no n'han d'ésser absents, però seria un mal deixar preterits els de la producció davant d'aquests. Els Ministeris de Treball i Economia han d'anar molt d'acord. Les professions liberals i artístiques han de tenir Cambres i Col·legis que tractin els seus problemes, però no han de participar als Consells Econòmics. Els funcionaris també s'han d'organitzar a part, que ja tenen el seu Estatut. Tots, però, han de tenir veu a la Cambra Corporativa.

L'empresa ha d'ésser com un cèdula corporativa amb la identificació plena de tots els interessos. S'ha de tornar al treball la dignitat que li correspon dins de l'empresa. Establir la participació en els beneficis, etc. Tornar la unitat al camp del treball. Acaba desitjant que aquest tema tan complex sigui tractat amb més detenció en una altra Setmana Social.

La cooperació de l'Acció Social Femenina en el millorament de la vida rural fou exposada per D.ª Joana Salas de Jiménez, presidenta de la Confederació de Dones Catòliques d'Espanya. L'èxode rural és un fet que preocupa tots els països. La lluita dels sindicats, la influència de les ciutats i les lluites contra la propietat han fet perdre la pau dels camps. Els pobles són segons les dones que hi ha. La dona té esperit d'organització i la seva missió maternal. Pobres fills si la mare no els ensenya a estimar Déu, i pobra terra si la mare no ensenya a estimar-la. De totes maneres se li han de donar compensacions per tal que estigui bé al camp. Explica les diferents activitats a què es dedica la dona en les diverses regions d'Espanya. Les feines agrícoles són gairebé sempre familiars. Es preferible la feina al camp que al taller o a la fàbrica. Voldríem veure, però, la dona a la llar. Serà forta la nació en què la dona no tingui altra feina que la de la seva condi-

ció. El poble no coneix els governants per les promeses que li fan, sinó pel que li donen. Si la propietat que ha de servir per viure tots, només serveix per uns, surt de la seva comesa, diu Minguijón.

S'ha de vetllar per les condicions de vida als pobles. Pocs tenen aigua i bona, hospitals, escoles bones. Cal fer-hi arribar mitjans higiènics per evitar la mortalitat, especialment infantil, i les males condicions per a les mares en les seves funcions de maternitat. Hi ha l'assegurança de maternitat, però només és per a les obreres industrials. Amb relació a aquest aspecte, fa un gran elogi de l'obra de la Caixa de Pensions de Catalunya. Es indispensable una escola d'infermeres pel camp. Portar-hi diversions honestes, radio, cinema, etc. Hi ha moltes dones que no saben cuinar. Han d'influir en la formació moral i intellectual dels seus. Cal anar amb les orientacions de les Encícliques per beneficiar el poble. Cita la Lliga de Treballadores belgues com a exemple d'actuació en el camp femení.

S'ha d'accentuar el sentit social de les dones catòliques i cristianitzar l'individu i la societat. S'ha d'acabar amb la idea que viure als pobles és enutjós. S'ha de fer agradable la vida rural, preocupant-se de la millora material i moral dels pobles. S'han de crear secretariats femenins i donar sentit i esperit social a les noies del camp.

Intercalades amb les lliçons foren donades cada dia a la vetlla unes conferències, remarcables pel prestigi dels conferenciants i per l'interès dels temes. La primera fou a càrrec del senyor Josep M.ª Gadea, parlant d'experiències d'evolució del contracte d'assalariat cap al contracte de societat. Exposa el concepte del marxisme; lluita de classes, concepte materialista, plus-vàlua, negació de la propietat. Si deixem el contracte d'assalariat tal com és, no fem res per desvirtuar la tàctica de la lluita de classes i els obrers pensen que la defensa dels seus interessos es fa millor des dels sindicats marxistes. El règim d'assalariat fa cada dia més proletaris i redueix el nombre de propietaris. Cal fer ascendir l'obrer evolucionant cap al contracte de societat. Explica les dades que ha pogut treure de la seva experiència implantant la participació en els beneficis entre els seus obrers. Compenetrats els interessos, diu que les masses es van espiritualitzant. El contracte de societat és la desaparició de classes, per fer-los tots collaboradors en una unió d'interessos. Diu que els obrers quan veuen que

els sindicats són perjudicials als seus interessos els deixen. I que si tots els patrons implantessin la participació en els beneficis, les «cases del poble» segurament quedarien buides i els obrers serien al camp catòlic.

Hauria d'ésser una preocupació el problema paorós de la vellesa de l'obrer. S'ha d'assegurar la vida dels obrers amb un jornal vital. No considerar-los màquines, sinó homes, obrers amb possibilitats de passar a propietaris. En la pràctica, el millor és fixar un jornal vital i familiar com anticipació dels guanys per assegurar la subsistència de l'obrer, i a fi d'exercici repartir els beneficis. L'obrer no ha de participar en les pèrdues, que li farien impossible de satisfer les exigències de la vida. L'accionariat obrer és un bon instrument per fer propietaris petits. No és fàcil realitzar un canvi de sistema econòmic, però almenys cal intentar avançar cap a un concepte més just i més cristià de la societat.

El catedràtic de Madrid Dr. Joan Zaragüeta parlà del concepte de «seu» en la definició de la justicia. La justicia és una virtut cardinal; per molts no té altre significat que la compensació. La justícia es defineix: viure honestament, no fer mal als altres i donar a cada u el que és seu. Estudia especialment el tercer punt. Situem-nos davant el capital i el treball. El sentit de transformació en el treball és un concepte deficient. Abans de transformar cal descobrir. El treball agrícola és descobriment; el treball industrial és transformació. Molts dels que es diuen propietaris no han fet res per obtenir-ho. El capital es sempre exterior.

El treball és l'activitat del nostre propi ésser; no pot separarse. L'elecció de les professions és una rigorositat que se'ns imposa encara que sembli lliure. Es té major o menor capacitat per les professions. Cada u la seva determinada. Hem de reduir les nostres pretensions. És Déu que ens dóna les nostres facultats Després ens cal encara l'educació i instrucció perquè fecundi el nostre talent. En gran part és la societat la que ens educa. I el nostre treball és en gran part de la societat, de Déu. Nosaltres podem posar-hi la bona voluntat. Fortuna vol dir que en el fons de tota propietat hi té una gran participació l'atzar. És que l'home té dret a usar o a apropiar-se les coses exteriors? Segons Sant Tomàs, l'home té dret a usar-ne perquè són per a servirlo. Sant Tomàs valora les coses no per l'origen, sinó per la finalitat; pel seu destí. Les coses estan destinades a servir les fina-

litats de l'home. Tot és de la humanitat. I nosaltres som parts d'aquesta humanitat. Som autors de les nostres coses amb molt poca participació. Cal reeducar tots els homes en el sentit de justícia pura i estricta.

L'illustre President de les Setmanes Socials de França, es dignà honorar amb la seva presència i també amb la seva paraula aquesta Setmana de Saragossa. La seva magnífica conferència versà sobre els corrents actuals del pensament econòmic a la llum del catolicisme social. Entre totes les Setmanes Socials hi ha una afinitat espiritual. I és que totes responen als mateixos fins, mitjans, objectius i mètodes; a tot arreu hi ha la fidelitat als mateixos principis. El catolicisme dóna definicions clares sobre l'origen i la finalitat de l'home. De la teoria, cal que passem a la pràctica, a l'acció, per portar la pau als individus, a les famílies, a les nacions.

Examina el pensament que domina en l'economia de tots els països. Hi ha una llum que pot solucionar-ho, que cal contemplar i practicar, perquè la ciència social que no va a la pràctica no és eficaç. Per la universalitat i intensitat, la crisi actual no s'assembla a les crisis cícliques anteriors. Durant un segle el liberalisme econòmic ha estat defensat no solament en les Universitats, sinó en la política dels governs. I encara avui no ha perdut l'adhesió d'homes que el defensen. Diu que el capitalisme sembla un rei destronat que aspira a tornar a temps millors. Hi ha molts productes—cafè, sucre, cotó, blat—que no s'utilitzen per les necessitats de la humanitat, i són llançats a la mar. La insuficiència de la capacitat de compra és resultat d'un desordre. Cal disciplinar la llibertat en un nou ordre. Quina forma prendrà, quins mètodes, quines collaboracions? Les experiències italiana, alemanya, americana, ofereixen divergències. L'obra del President Roosevelt mereix l'atenció i l'estudi de tothom.

Uns pretenen consolidar el capitalisme corregint abusos, altres volen l'advenimient del socialisme. Carles Marx ja pensava haver realitzat la unitat del socialisme. Actualment hi ha el socialisme reformista de molts dels seus deixebles. Totes les formes de socialisme, però, tenen una tara. Davant les seves falles els catòlics tenim una doctrina. Les riqueses són per a l'home. La Providència ens ha donat el necessari per al nostre sosteniment. L'home econòmic no és un home veritable. L'ordre econòmic ha d'ésser un ordre humà. Hi ha d'haver llibertat i autoritat.

L'estímul i la iniciativa són grans factors de progrés. Nosaltres propugnem una economia ordenada, que vol dir existència de la llibertat continguda per l'autoritat. Va a passar-se l'estadi sindical per anar a un règim corporatiu. La Corporació ha d'estudiar i resoldre totes les qüestions referents a la professió.

La major part de nacions giren l'esquena a aquests preceptes i fan una espècie de dogma del nacionalisme econòmic. El catolicisme social està allunyat del liberalisme i del socialisme. És el que respòn més profundament a totes les aspiracions de l'ànima humana. Acaba dient que tots els egoismes particulars i collectius comprometen la pau del món i que s'ha de procurar estendre el benestar a totes les famílies humanes.

El canonge de Saragossa i diputat a Corts Dr. Santiago Guallar parlà de la cristianització de les classes pageses. Esmenta els treballs i esforços que es fan per millorar la condició social i econòmica dels camperols, cosa que li sembla necessària i urgent, però diu que no s'ha d'oblidar que el fonament de la pau social i de tot benestar estreba en la conservació de les virtuts cristianes en el poble. Descriu el que era la vida del camp i el que és ara que ja s'han deixat guanyar per les predicacions malsanes i extremistes que amenacen destruir la vida de la llar i les mateixes relacions dels qui treballen la terra.

Recomanà donar primacia a l'espiritual en les tasques d'apostolat, dirigint-se especialment als sacerdots.

Acció Catòlica i Acció Política, fou el tema desenrotllat amb la seva mestria, precisió i erudició característiques, per l'illustre President de la Junta Central d'Acció Catòlica, senyor Angel Herrera. Diu que el seu tema és social, polític i religiós alhora. El problema de les relacions entre l'Església i l'Estat. Avui l'Estat no és anticlerical com al segle XIX; vol la submissió de l'Església a l'Estat. És el liberalisme teològic; és la democràcia liberal. Aquesta manca de fonaments en l'ordre civil ve de l'oblit de la formació religiosa. El món cerca el cesarisme. És l'absorció de la sobirania religiosa per la sobirania civil.

Estudia l'exemple d'Alemanya objectivament, res de prejudicis polítics. Han quedat front a front l'Església i l'Estat. L'Església cada dia s'espiritualitza més. En el fons és un problema de consciència. Tots dos volen formar la consciència d'Alemanya. Hitler ha dit que volia restablir la unitat d'esperit i conservar els fonaments eterns que els han donat vida. Les teories herètiques del

marxisme han dividit la nació en dues classes. La causa neix de la manca d'unitat de concepte. Es vol que la joventut coincideixi en unes quantes veritats fonamentals. En les religions cristianes hi veuen fonaments apreciables per aconseguir la depuració de la vida pública i privada. El Cristianisme és un dels fonaments infrangibles de la raça. Volgueren arreglar i resoldre les relacions amistoses amb l'Església. Contrasten amb aquestes declaracions altres actituds que fomenten el temor. Rosenberg és nomenat director de la formació espiritual, intellectual i moral de la joventut. És l'autor del llibre «El Mite del segle XX», condemnat per l'Església, en el qual diu que la lluita de l'esdevenidor serà de raça contra raça, d'ànima contra ànima, i que el sentiment de pecat original és una bastardia física. Senten la necessitat de posar els fonaments religiosos que els manquen. Els Bisbes alemanys defensen amb valentia els drets de l'Església. Acaten el govern constituït i són patriotes, però ells diuen que formen part de l'Església universal.

Un exemple d'aquesta lluita al segle XIX fou a Alemanya mateix: El Kulturkampf. La lluita entre Bismarck i l'Església. Es volia prussianitzar le clerecia alemanya. Bismarck no era antireligiós; era nacionalista. Diu que en el fons és un problema pagà. Plató deia que el filòsof venia a ésser una mena d'home diví. Quan la humanitat s'allunya de les veritats fonamentals, totes les altres coses sembla que es disloquin.

El problema al segle XX està relacionat amb els partits polítics. Els partits polítics tal com estaven concebuts han fracassat. Eren partits que formaven part d'un tot, que era la Nació. Per sobre dels partits hi havia la societat, la tradició, la història. Discutien solament qüestions d'ordre polític inferior; per això podien fer torn, perquè hi havia una base permanent on tots coincidien. Però si un tendeix essencialment a destruir l'altre, el torn és impossible. Ho discuteixen tot. Volen representar tot l'Estat. De partits passen a ésser escoles, propagandes. Cada vegada rebaixen més l'edat. Primer els joves, després els nens, a tots volen formar la consciència. El nazisme ensenya els nois en la doctrina de Rosenberg.

Hem de prevenir-nos a temps per Espanya. No podem imitar tot el que es fa al món, perquè ens exposem a imitar coses paganes. El ciutadà honest i el perfecte cristià és la mateixa cosa, diu Pius XI. Si volem formar l'Estat cristià hem de formar els

infants en cristià. Però això no és feina de partit. Això pertoca a l'Església. Després ja vindrà la família, el partit, el municipi, l'Estat, als quals l'Església lliurarà degudament formats i preparats els joves. En aquest terreny de la formació dels infants, la jurisdicció correspon al Papa i als Bisbes. En passar de la teoria a la pràctica, cal extremar la prudència i la caritat; tota cautela i tacte és poc. Diu el Sant Pare que els joves no entrin a la política fins que s'hagin format bé. Alguns polítics creuen que si no recullen el fervor polític de la joventut, se'n pot anar a altres camps. Segurament que caldrà la intervenció de l'Estat, per donar-hi solució. L'ex-ministre de governació ja féu alguna cosa per limitar l'entrada de la joventut en els partits polítics. Pot donar resultats lamentables si no s'evita la intervenció de la joventut en la política. Plató ja es lamentava que la joventut anés a les assemblees públiques.

L'Acció Catòlica no és estranya a l'Acció Política, perquè no es desentén del bé dels pobles. En coses opinables uns poden ésser d'un partit i altres d'un altre. L'Església dóna principis clars. No vol apartar la joventut de l'Estat ni de la Pàtria. Els homes de l'Acció Catòlica seran els millors ciutadans, perquè l'Església els ofereix degudament formats, i els ensenya d'intervenir en els partits.

Cal que tots siguem fidels als nostres principis i formem una consciència social. Hem de fer una labor social més profunda, ensenyant als alts i als baixos els seus deures. És indispensable que ens afanyem a convertir en substància social les ensenyances pontifícies. Les solucions les donarà el Papa quan hagi format els homes en l'Acció Catòlica.

El discurs de la sessió de clausura és a càrrec del Sr. Bisbe de Tenerife. Diu que el problema d'Espanya, de l'Església i del catolicisme és el problema del camp. Sobre la base del camp s'han de fomentar les ciutats i la riquesa. Importa ésser bons catòlics en totes les manifestacions de la vida. Del camp en marxa el capellà i hi arriba el mestre laic. Del camp surten la major part de genis i talents. Es queixen que la gent emigra del camp i és que el viure malament empeny els joves a anar a ciutat. Aquest mal s'ha sentit gairebé a tot arreu. En tota reforma rural s'hauria de tenir en compte la parròquia. Al seu entorn haurien de florir les escoles i institucions indispensables. El camp acostuma a anar a remolc de la ciutat.

A Europa es porta un segle i mig de descristianització de la societat, de la família, de l'Estat. No és un fenomen purament polític o social. Una separació no es pot fer en un organisme viu. No hi ha economia, ni política, sense moral i religió. Tot per l'home i l'home per Déu. No s'ha aixecat altra veu que l'Església per condemnar el liberalisme. Ara ja se n'ha fet l'experiència. La doctrina de la llibertat és cristiana. L'estatisme d'avui coincideix amb el paganisme d'ahir. És la voluntat del tirà. Justícia és donar a cada u el que és seu. Prescindint de la llei de Déu no se sap el que és de cada u. El dret només pot precisar-se en funció del deure. Sense llei natural i sense Déu no sabem quin és el dret de cada u. La doctrina de la propietat, del salari familiar, de l'expropiació forçosa, estan plenes de pols perquè no hi ha qui curi de posar-les en pràctica. És de cristians—diu San Pau—afrontar àrdues batalles. Els apòstols—diu Pius XI—han de sorgir de cada classe mateixa. Elegir-los, educar-los, instruir-los, pertoca a la clerecia. Ara de moment elegir-los i capacitar-los per a la lluita sobre la massa. De formar els sacerdots, ja n'estan encarregats els Srs. Bisbes. Que es preparin amb una preocupació especial de la qüestió social. Fa vots perquè pugui ésser un fet aviat la creació de la Universitat Catòlica d'Espanya. Els seminaris, reformats si cal, junt amb la Universitat seran el gran element de formació.

Aquests futurs apòstols, cal que estiguin plens de caritat de Jesucrist. Per apropar-se a l'obrer, a l'home, cal estimar-los. Una gran constància contra totes les injustícies, vinguin d'on vinguin. Que prengui la caritat en els nostres cors com un incendi i el món es salvarà. Un exquisit sentit de la justícia. Hem oblidat massa la Teologia; dóna el sentit moral del qual forma part el sentit de la justícia. Coordinació, unió íntima. Cal que tothom ajudi sense malmirar el qui treballa al camp del costat perquè tots són del mateix amo. Tenir confiança perquè Crist sempre triomfa.

Assenyalem les visites que es feren a diverses Institucions socials de remarcable importància, especialment la de la Granja Agrícola de Saragossa, i l'espléndida excursió a la Granja d'Almudébar, i als canals, pantans i preses d'aigua de la Confederació de l'Ebre, que a més de l'interès natural, acompanyada de les explicacions dels enginyers Srs. Lapazaran i Pitarque, constituí una veritable lliçó pràctica.

Es celebrà també la primera Missa a Espanya de l'Obra de les Misses per la pau. La celebrà a la Capella del Pilar el canonge Dr. Guallar, qui féu una eloqüent plàtica sobre la pau.

L'obra feta durant aquesta Setmana a Saragossa és formidable, el cos de doctrina exposat enorme; ja no cal dir el profit que se'n pot treure si es sap aprofitar. Esperem ja que surti la «Crònica» perquè s'eixampli el poder d'irradiació, i puguin arribar aquestes ensenyances, ben completes, a molts més dels qui hi assistiren. És necessari vulgaritzar doctrines tan sanes, però pensem que a molts llocs no hi arribaran si no és per la seva aplicació i pels seus resultats. Tant de bo tinguin això en compte tots els que tenen alguna autoritat o possibilitat de contribuir a fer-les esdevenir una fecunda realització.

Josep MARLET

CRÒNIQUES DE L'ESTRANGER

DE FRANÇA

Saber i voler, per les «élites»

L'actualitat política francesa, aquest mes, segueix ocupant, una altra vegada, el primer pla de la política europea.

No podem lluir-nos en aquesta revista, com tampoc en cap altra, pel nombre—o per un inèdit sensacional—de fets reportats. Per a aquest fi hi ha les Agències telegràfiques i els diaris. Les unes i els altres deuen llur èxit a la lleugeresa general del públic, el qual, tan grosser pels seus aliments espirituals com pel seu nodriment corporal, ha perdut el sentit de la qualitat per no prendre sinó en consideració la quantitat. No hi ha mai prou fets, o pretesos fets, en els diaris, per al «lector mitjà». Ara que, degut al seu daler de llegir-ho tot en un nombre excessiu de diaris, no té temps sinó de passar-hi els ulls. El lector devorador de diaris contemporanis no és més, fet i fet, que un lector de títols. Les potències polítiques i financeres, les minories religioses i el govern que han constituït la gran premsa del món ho saben tan bé que empren per damunt de tot, com a mitjà de conduir l'opinió allà on volen (és a dir, d'enganyar-la), aquest procediment primitiu, purament visual: el resum tendenciós d'un esdeveniment, en majúscules ben grosses d'impremta.

El públic que no s'acontenta amb l'enumeració dels fets i procura saber quins interessos, és a dir, quins homes, des de darrera la cortina, manegen els fils de l'acció, no té sinó un recurs: la revista.

Greu responsabilitat per als qui la fan! Ells, que cabalment han d'escriure per a un públic més crític, han de preveure en certa manera, a causa de les exigències de publicació, la conseqüència dels esdeveniments del mes precedent i donar-ne explicacions que no llegiran els lectors fins al moment en què els fets del mes corrent poden molt bé desmentir-les. Hom s'admirarà, tot fent via, d'observar que tot el progrés de la impremta, especialment les linotips i les rotatives, no treu cap, a fi de comptes, sinó a facilitar la impressió i el tiratge d'un diari en unes poques hores, mentre obliga els redactors d'una revista a lliurar llurs articles almenys quinze dies per endavant. Traguem-ne la lliçó

moral: les tan lloades facilitats materials contemporànies es giren sempre contra l'esperit. Es donen totes les facilitats a un full perquè pugui subministrar a la seva clientela, poc després d'haver tingut lloc, els detalls més llords del crim del dia. I això per pocs diners. En canvi, s'amunteguen tots els obstacles davant l'home que vol presentar als seus conciutadans la moral dels esdeveniments polítics o socials, els quals, tanmateix, exerceixen una influència distinta que el crim passional o l'escàndol esportiu sobre la mateixa vida material de l'esmentat «home mitjà». Però l'home que tothora ha estat un gabell de contradiccions presenta, als moments d'ara, la més estúpida de totes: agemolit en la flonjor del seu benestar, i creient servir-lo constantment, no s'adona que esmerça el màxim d'interès en allò que més han d'allunyar-l'en, i menysprea l'auster però segur procediment de depurar la seva vida...

A França, uns quants editors han comprès la gran importància de la revista. Coneixedors de les seves dificultats materials, han resolt el problema assimilant, fins allà on ha estat possible, la revista amb el diari, donant-li, per tal d'acostar-la al full quotidià, una presentació semblant i no la de llibre, i publicant-la setmanalmennt, per tal d'escurçar les llargues distàncies d'aparició.

Hom acaba de veure en política el resultat d'aquesta innovació en la revista. Quan els diaris, i llurs inspiradors, es creien amos únics dels cervells i dels cors, quan semblava que un *Petit Parisien,* un *Petit Journal,* amb llur milió d'exemplars, un *Journal* amb els seus 700.000 i un *Matin* amb els seus 400.000 havien de vèncer fàcilment—per tal com són sempre, fet i fet, governamentals—el governamentalisme moderat d'un *Écho de Paris* amb els seus 60.000 exemplars, i l'oposició de l'*Humanité* o de l'*Action Française,* han descobert tot d'una que llur imperi, d'ençà de tres anys, havia minvat qui-sap-lo a causa d'una premsa que no havien previst: els grans setmanaris. La creació, a França, del primer setmanari del món consagrat únicament a la literatura: *Les Nouvelles Litteraires,* tingué una gran ressonància. Va semblar que completava, en el món periodístic, la gran premsa, la qual, presonera del materialisme, no concedia més lloc a les Lletres que a l'astronomia. En el domini del pensament, la influència de les «Nouvelles Litteraires» fou considerable: reflectien una literatura francesa gairebé exclusivament d'esquerra. Per llur to, per llur estil i per llur esperit internacionalista van repellir la massa burgesa.

Poc temps després va nàixer *Candide.* Dedicant més espai a la publicació de contes i novelles, és a dir, d'obres d'imaginació, que no a la tècnica de la literatura (crítica o estudi de l'obra i de l'escriptor), fou ben rebuda per la gran massa burgesa de França, on es reclutaven els compradors de llibres. Altrament, aquesta revista contenia una glossa de la setmana que, sota el posat més càndid, comentava de fet severament els abusos del règim. Els ecos completaven aquesta tasca, i prop de mig milió d'exemplars van demostrar que no pocs francesos s'interessaven més per blasmar que no per lloar els parlamentaris que havien elegit.

Aquesta fórmula revelava una nova clientela. Fins al punt que va

fer-se'n una còpia exacta: *Gringoire*. S'hauria pogut témer que aquesta imitació de marca repugnaria. A França, és a dir, a la França del segle XX, res no hi ha més sospitós que l'originalitat. En canvi, si es fa una compilació o bé es manlleva el procediment del vei per presentar un objecte que li faci competència, és segur de tenir públic. El cas no era altre que aquest: competència. Amb la mateixa fórmula que *Candide*, *Gringoire* s'adreçava a un públic també burgès, però menys reaccionari. I arribà a tenir una clientela també important. El govern pogué creure que la premsa setmanal adquiriria el mateix equilibri que una premsa diària.

Però, paral·lelament, també tenia lloc el naixement i el desenrotllament d'una premsa quinzenal i sovint setmanal pròpiament escandalosa. Alguns òrgans presentats en forma de quaderns, terme mig entre la revista i el diari, es dedicaven únicament a mostrar els secrets i interioritats de la vida política. Cap partit no se n'escapava. Hi havia fulls especialitzats en el descobriment d'escàndols d'esquerra, d'extrema esquerra, etc... Aquesta premsa va éser corrompuda tan de pressa com la diària, amb l'agreujant que molts d'aquest òrgans es van lliurar al «chantage» amb més desvergonyiment que certs diaris, els quals, per bé que operaven també amb procediments tèrbols, era més aviat per mitjà del «chantage» al partit que a l'individu.

La influència dels setmanaris va esdevenir tan gran que els partits més esquerrans van resoldre d'emprar aquesta arma. Nasqué *Marianne*. Semblava, aquesta vegada, que la premsa setmanal reflectia les mateixes posicons que la premsa diària.

Tingué lloc una altra ofensiva: la creació d'un setmanari que aparentaria no prendre part en la batalla i es limitaria a dur-hi testimonis. El *Je suis partout*, de Fayard, el pare de *Candide*, proporcionava cada setmana un panorama del món i de França. Pierre Gaxotte, l'historiador fecund, li duia la seva clientela i el seu talent.

Com que el vieren de dreta, les esquerres van voler tot seguit llur òrgan. Sorti *Lu*. Aleshores es pogué dir amb raó que la fórmula més recent de la premsa setmanal reproduïa la divisió d'opinions que reflectien els diaris.

Aquestes eren les posicions quan esclatà l'afer Stavisky, el qual constituí una revelació. Va palesar la puixança de la premsa setmanal. Mentre els diaris s'acontentaven amb secundar els governs successius, sense insinuar tan sols cap crítica, ni davallar mai al baix fons de les accions públiques, i guardant-se de revelar tota potineria, els setmanaris havien anunciat els fets que ara eixien a la llum. Fins i tot els de centre, com *Gringoire*, i els d'esquerra, havien desvetllat, amb llur inconformisme, l'atenció de lectors abaltits per diaris generalment conformistes. Perquè els fulls d'oposició romanien, per dir-ho així, personals; no els llegia cap família sencera. Certs joves no se'ls miraven, com tampoc moltes persones que enfastija la gran política. En canvi, els setmanaris, amb llur presentació de fulls destinats a novelles i a contes, comptaven amb lectors que no tenien res a veure amb els dels diaris especialitzats en la política estricta. Però des que llegien aquests

setmanaris, d'uns tres anys ençà, al costat de l'obra d'imaginació havien trobat també, sense adonar-se'n, impressions i comentaris sobre el món polític. I havien deduït que es tractava d'un món corromput, en el qual passaven coses que eren del tot estranyes a l'ideal de govern del poble francès. L'esbombada de l'afer Stavisky, amb tota la seva importància, només va ésser una sorpresa per al lector exclusiu de diari. Els milions de lectors de setmanaris, per llur banda, no van sentir-se sinó fastiguejats d'aqueix assumpte safarós, i van manifestar-se. El Govern, que es creia defensat pels seus diaris, i que desconeixia, per dir-ho així, la influència dels setmanaris, puix que els governs de la república radical-socialista francesa han menyspreat sempre les Lletres, va restar espalmat d'aquesta reacció. L'emburgesiment i la democratització de les revistes feien, paral·lelament, llur camí. La premsa diària, per haver desdenyat la vida de les Lletres—a instigació del materialisme que la dirigeix—, havia obligat els amants de la Literatura a reunir-se en una llei de cooperativa de la intel·ligència. Ara, la premsa anomenada d'informació en pagava les conseqüències.

La immensa onada de protesta del 6 de febrer va ésser deguda a la premsa setmanal.

Cal cercar, també, al marge de la gran premsa l'expressió del francès mitjà. Perquè els francesos superiors, en veure que llurs diaris oficials no havien pres partit, han fundat multitud de fulls per entaular discussió sobre llurs desigs, sobre llur projecte de reforma de l'Estat.

Hom arriba a explicar-se, així, que res no s'hagi realitzat, tot i manifestar-se les bones voluntats. És que aquestes bones voluntats s'han revelat com entacades de personalisme. El disgust col·lectiu unànime del 6 de febrer s'ha fraccionat en una infinitat de clans de reformadors. La unió que implica el feixisme és impossible a França. Només hi ha possible, d'ençà de la recent fusió dels socialistes i dels comunistes, la unió de les extremes esquerres per a arriscar una temptativa de feixisme d'esquerra. Això prové del fet que els petits burgesos no estan d'acord sobre el remei que cal emprar. Llurs objectius són diversos: si bé es proposen de reformar l'Estat, és segons uns ideals tan diferents que únicament una solució intermèdia els pot aplegar, i això sense convicció, considerant cadascú allò que ha d'abandonar en lloc de tenir en compte el que ha retingut del seu programa.

I no parlem dels adversaris directes del règim, els monàrquics, que, des del 6 de febrer, han crescut en nombre i en importància.

En un mot, les eleccions cantonals dels primers d'octubre acaben de revelar aquesta fragmentació inimaginable. I això és el més greu. Un empelt nou ha facilitat la tasca de depuració de la vida política francesa, nascuda de la creació d'una premsa setmanal; la pèrdua de la creació d'una premsa volant que ha difòs els evangelis més diversos, més individualistes. S'ha tornat, per altres camins, a l'egocentrisme d'abans del 6 de febrer. No és per ignorància, ni tampoc per una lectura massa ràpida de diaris crestats que el francès mitjà d'octubre del 1934 tolera que, després de tantes promeses oficials, el Govern no hagi fet res en l'afer Stavisky i el seu doble: l'assassinat del magistrat Prince;

no, és perquè només vol que triomfi el seu somni de reforma de l'Estat. Diguem-ho clar: fora del seu grup, no sap disciplinar-se.

A judici meu, l'egoisme de l'individu ha estat substituït per l'egoisme de grups enemics. Les extremes esquerres estan organitzades d'altra manera. I és que per elles es tracta de la conquista d'allò que no han tingut mai: la fortuna pública i el poder. Els altres, des del burgès mitjà fins a l'empleat conformista, examinen únicament si es tracta o no, en una acció greu i tal vegada violenta, d'un augment del seu benestar o de la part en què participa en l'Estat.

Aquesta subdivisió constituiria la força del Govern d'«Unió» gairebé «Sagrada» a què el Gabinet Doumergue ha convidat França, si, d'una banda, aquest mateix Gabinet no demostrés que ha ensarronat el poble en no buidar l'abscés Stavisky, si els comunistes i socialistes no s'haguessin unit, i si la situació interior fos prou pròspera per a fer oblidar el luxe d'escàndols polítco-financers que podia oferir-se la República radical-socialista de la inflació. A més a més, les complicacions exteriors són massa serioses perquè molts ciutadans atorguin una confiança illimitada a un Govern compost d'antics parlamentaris que mai no han sabut evitar-les, ni resoldre-les.

Aquest desequilibri entre l'esperança que nodreix el Govern i la malfiança que té d'ell el país, és greu. Ho és tant, que un home que disposa d'un crèdit considerable, Charles Maurras, monàrquic convençut, dubta que el poble francès sigui capaç de redreçar-se si les reformes necessàries no es realitzen sense perdre temps, és a dir, *si no s'intenta immediatament la moralització del país.* I ha previngut d'aquesta manera el país:

«Es tracta de redreçament espontani, d'una profunda reacció voluntària sobtosa. Les condicions noves que han donat a les masses l'escola, el diari frívol, l'organització electoral, l'assalt voraç a les places de poca feina i ben retribuïdes, l'anarquia del sindicalisme, totes les institucions, millor dit, els flagells de la democràcia, priven d'aquest moviment brusc el nostre poble, fins i tot el que ha romàs sa, el que ha estat preservat, per una llei de miracle, de la corrupció que hauria devorat tantes altres nacions! Un cert ressort moral ha perdut en ell la seva elasticitat. Certament que ell veu les coses i les jutja! Però milers de fils que no pot copsar el tenen ajupit, i no pot rompre'ls sense rompre, alhora, amb les necessitats de la seva vida ordinària. Aquesta disminució de caràcter és massa perceptible perquè s'hagi de discutir. Aquest fet de decadència és quasi general per part de les masses. El moviment és invers quant a les seleccions. Però cal comprendre aquest mot. Selecció no és pas equivalent de nombre reduït. Entre quaranta-dos milions de francesos, les plèiades selectes es componen de cents i cents de milers d'ànimes. *Selecció no significa tampoc senyors o senyores de bona posició, o ben nascuts, o amb força diplomes.* El diploma, el naixement i la situació acomodada entren en els factors de la selecció, però n'hi ha d'altres, entre els quals cal comptar la intel·ligència natural i, al bell davant de tot, la noblesa de cor, l'abnegació, el sentit cívic i, com a resum, la virtut».

Aquest article ha fet sensació. Un diari republicà, el *Journal des Débats*, l'ha reproduït. Com pot veure's, reflecteix una amplitud d'idees i un valor que, fins ara, ningú no havia tingut a França. Car posa el ferro roent damunt la veritable nafra de França, i, com tothom pot notar, sobre la nafra de la nostra civilització actual: l'interès particular prevalent no solament sobre l'interès de la pàtria, ans d'aquesta famosa Humanitat que tothom invoca i que ningú no vol servir. Charles Maurras no solament fa amb això obra d'enemic del règim, sinó de moralista universal, per tal com no vacilla a denegar a certes persones «ben nascudes» el dret de pertànyer a la selecció. És vergonyós, en efecte, de veure com alguns salons de dames aristocràtiques de París proclamen per snobisme l'esdeveniment d'una societat caòtica, quan precisament aquestes mateixes dones deuen a llurs avantpassats el prestigi actual de llur saló i la fortuna per a mantenir-se en l'ociositat, contra els quals privilegis es dirigeix precisament el caos a què elles presten el suport de l'anomenada d'aquest mateix passat. Charles Maurras parla, en resum, de la feblesa de les seleccions. A judici nostre són elles, i ningú més que elles, les responsables de la crisi moral actual, precursora de la catàstrofe. I les seleccions no en seran la causa per feblesa, que podria atribuir-se a llur inferioritat patològica davant una mena de revolució còsmica de la societat, sinó que en són la causa voluntària, per traïció. A França s'ha donat una gran importància a aquest article perquè la seva definició de la selecció basada únicament en la virtut coincideix amb la definició catòlica de les ànimes escollides. Aquestes ratlles, socialment i políticament, han adquirit el valor d'una crida angoixosa en socors de la civilització. ¿La sentiran les seleccions? En tot cas, ja no poden dir que ignoren la veritat: la reforma de França, i en general d'Europa, no pot venir de cap manera del govern. Pertocant a França, la concessió feta a l'opinió pública enfastijada dels Stavisky i Cia., per un govern sospitós, consisteix exclusivament en un projecte de reforma de l'Estat. Falsa promesa! Aquesta sedient reforma es limita a donar al President del Consell el dret de dissoldre el Parlament. En un mot, tendeix a crear una dictadura radical-socialista. Però no comporta ni el més lleu senyal de consideració envers la persona del ciutadà. De què pateix França? D'una certa podridura. I, d'ara endavant, hom respondrà al ciutadà que protesti contra això: apa, ja que no esteu content, anem a fer unes altres eleccions. Però no li permetran de veure suprimida ni tan sols una part del mal: la concussió les combinacions llordes, el «chantage», etc... que són la moneda corrent de la vida electoral, cada vegada que es tracta de renovar el Parlament, i a continuació del nou Parlament, tan bon punt ha estat elegit.

El francès mitjà està massa al corrent, avui, dels secrets repugnants de la gent que governa, llegeix massa setmanaris perquè pugui passar-li inadvertit que la pretesa reforma és un joc de mans. És de preveure que no s'hi voldrà acomodar. Hi ha el perill que el poble francès, veient que la república radical-socialista no es vol esmenar per si sola, no podrà suportar més el fàstic, i l'enderrocarà ell mateix.

Ara bé; França és el país que posseeix una tradició revolucionària més forta. A França, les revolucions, no han fracassat mai. Els comunistes afirmen que els pertoca a ells la feina d'enderrocar un règim que fa cas omís de la indignació dels ciutadans. Aquest és, amb tota franquesa i tal com pot dir-se quan hom pot d'enlairar-se per damunt de les mesquineses dels partis, l'estat dels esperits, avui per avui.

J. M.ª AGUILÓ

LLIBRES & REVISTES

ELS LLIBRES

En aquesta secció es faran recensions crítiques de totes les obres que ens siguin trameses en doble exemplar.

Refugi perdurable, poemes, per J. Vives i Borrell. Barcelona, 1934.

Hi ha títols que, no solament són un encert en ells mateixos, sinó que excelleixen a sintetitzar i expressar d'una manera simbòlica el sentit que l'autor ha volgut donar a la seva obra. Vives i Borrell pertany a aquests escriptors que tenen aquest privilegi. Dins la suggestiva densitat, dins l'idealisme subjectiu que aquestes dues paraules encarnen, veiem ja destriada i dibuixada tota l'ànima del poeta que en les estrofes de després es manifesta. Hi ha una professió d'espiritualisme oberta de cara endins i de cara enfora, sota l'accent, millor dit, sota la claredat mental i moral, sovint, de Maragall; espiritualisme que s'aboca a l'espectacle de les coses, que el líric ordena amb un equilibri receptiu que mai no exclou l'originalitat, és a dir, l'arbitrarietat formal, o que es reclou també dintre l'esperó de les pròpies inquietuds, ran de l'interrogant de la consciència i del jo, que és alhora un camí de retrobar la primitiva ruta de la contemplació de Déu en les seves obres. Composicions com «Fecunditat», per exemple, diuen tant pel que directament expressen com pel que suggereixen al lector, ferment veritable i agulló moral de preocupacions transcendents, al caire de la vida i de la natura, que el nostre poeta veu sempre amb una tan lluïdora, tèbia i sensible antologia d'imatges i gràcia de dicció. Més aviat en l'especulació pura, que a voltes revesteix la forma del sonet, l'autor no arriba a domtar l'estructura i el pensament li queda més amunt i més harmònic que la seva expressió mateixa. Aquests parèntesis, algunes morfologies deficients i les errades imperdonables que en el llibre ha comès la impremta (amb justificat rubor, oculta el seu nom), són les falles que ajuden a remarcar el contrast dels moments lluminosos, de les clares posades sentimentals o pensaroses que adveren la qualitat del poeta.—O. Saltor.

LES REVISTES

Les reproduccions d'articles d'altri fetes en aquesta secció tenen només caràcter documental: la inserció d'elles no implica, doncs, conformitat plena amb llur contingut.

HI HA CONFLICTE ENTRE LA MORAL RACIONAL I LA MORAL EVANGELICA?, per Alexis Décout. Tret d'*Etudes* del 5 de febrer del 1934.

Aquesta dificultat ens interessa per més d'un concepte.

Són nombrosos i ensems diversos els mètodes que hom es complau d'emprar per tal de mortificar els cristians amb aquesta dificultat: el llibre, l'assaig, la conferència, la conversa feridora o la desfermada maledicència de saló o de cercle. Potser no cal desesperar de veure aviat, als prestatges de les llibreries, col·leccions completes dedicades a aquest tema.

Experiència més íntima: l'objecció penetra, com una espina punyent, en les nostres pròpies consciències de deixebles de Crist, paralitzant el desplegament i alterant el benestar de tota una vida moral.

Això val tant com dir que moltes ànimes de distinta condició en són contorbades. En diversos indrets, allunyats de la pleta i de la comunitat catòlica, els incrèduls afirmen que és illusòria tota conciliació entre les prescripcions massa sublims del nostre Evangeli i el pacífic i tranquil capteniment del savi. Per ells hi ha, en això, un postulat indiscutible. I fins i tot s'esmercen a desdoblar la dificultat: «Primer escàndol, ens diuen, el vostre Evangeli ens imposaria certes apreciacions de valor o certes maneres d'obrar tanmateix massa distanciades del sentit comú. A més a més (i aquest és el nostre segon escàndol), vosaltres, els catòlics, tracteu aquests preceptes del Mestre d'una manera tan desconsiderada! Adés els tergiverseu, adés els rebaixeu al nivell de la moral més vulgar.»

Nosaltres els faríem observar, a l'acte, que aquest estat d'inquietud, aquest neguit espiritual, no solament afecta els descreguts. Entre els nostres, dintre la família creient, un cert nombre de consciències es senten afligides per aquesta alternativa: «Saviesa humana que pot ésser rebuda o bé saviesa vinguda d'un lloc superior?» És irreductible l'antinòmia? Hi ha incompatibilitat, o simplement antipatia? Fins a quin punt?

Podríem generalitzar, per extensiva, la dificultat a aquests altres problemes: plenitud i suficiència de l'ésser humà; perfecció de les seves activitats; perfecció del terme que li és destinat. Però llavors ens vindria damunt, per dir-ho així, tota la qüestió de l'humanisme, de la qual no constitueix sinó un caire la qüestió que suscitem ací. La principal dificultat que entrebanca el cristianisme, observa el P. Weis (1), prové d'això: que hom ens ha dit centenars de vegades

(1) *Apologie*, t. V, pàgs. 470 i següents de la traducció francesa.

que, per a ésser cristians, ens calia deixar d'ésser homes. I el savi dominicà recorda que Lluís de Granada assenyalava aquesta mena de perplexitats com la temptació dels principiants i dels migrats d'esperit, però que, segons Boeci, no en serien tampoc exempts els enteniments clarividents i vigorosos.

Va ésser aquest un dels aspectes del «Conflicte» que impressionà el segle dinovè. I és encara avui la principal tempesta que amenaça la institució de Crist, fins en els nostres antics països cristians. Ara fa un any, Hilari Belloc, jutge competent, ens en feia la predicció, damunt les planes de la revista *Amèrica*, pertocant el món anglosaxó. Aquella banda de l'horitzó va omplint-se de núvols no gens tranquil·litzadors. Res no tindria de sorprenent que el prejudici d'incompatibilitat essencial entre la moral cristiana i l'afany de domini humà que treballa en aquest moment les races es convertís en l'arena on veurem circumscriure's la lluita.

Sense voler donar proporcions de tragèdia a aquest perill ni exagerar-ne la imminència, resta fora de dubte que molts entre nosaltres en són colpits. En altre temps s'erigiren nombroses espiritualitats, o apologètiques, damunt d'un dels termes de l'antinòmia, i fins i tot, creient fer una cosa digna d'admiració, sobre llur contrapugna. Els progressos de l'ànima i l'acció exterior n'han sofert una repercussió, una alteració. Ara bé; a còpia d'experiències que, a semblança de restes de caravanes, senyalen certes fragositats perdedores o certes cingleres en la història de l'Església, ¿no hem après que n'hi ha prou, de vegades, amb una desviació espiritual, insignificant al començ, per entrebancar la marxa d'un individu o d'una institució, per impedir-los de donar llur màxim rendiment?

Hi ha cap mitjà de resoldre aquesta antinòmia?

I

És indubtable que un lector distret es demanarà si realment hi ha en això una objecció palesa, a desgrat que no és pas una qüestió d'avui.

Per això, pot ésser indicat d'examinar cinc o sis mostres manllevades a la vida corrent. No és pas el nostre propòsit d'insistir fins a fer-nos pesats sobre l'un o l'altre d'aquests casos—ben venturosa serà la nostra mà si, en el ràpid repàs d'aqueixos documents, sap mostrar-se lleu!—sinó únicament de clarificar alguns aspectes més familiars d'una important dificultat de conjunt. Cadascun ens oferirà com una mena d'episodi d'un drama que persisteix d'ençà de dos mil anys dintre les ànimes. Molts germans nostres es troben dividits entre dos ideals o per dir-ho millor, són impotents per estrènyer en una mateixa abraçada aquesta magnífica síntesi d'humanisme i de cristianitat que els espera i els convida amorosament.

* * *

Primer exemple: el conflicte entre la *justicia vindicativa*—virtut que, per amor de l'ordre lesionat, inclinaria a requerir el càstig del delinqüent—, i, d'altra banda, l'efecte propi de la *misericòrdia* que és l'anihilament del delicte, per la remissió de la falta i la condonació de la pena.

Tota acció pecaminosa demana la seva reparació i la santedat de l'ordre violat ha de restaurar-se. No és menys cert, d'altra banda—sobretot el Nou Testament hi insisteix—, que el Déu de la Llei d'amor posa la seva predilecció a deixar submergir en una remissió total, inesperada, que els volatilitzi, els mancamens de la seva creaura. Té com a propi el *misereri semper et parcere*. Aci tenim la revelació més palpable de la nostra religió. Al bell mig de la diadema dels atributs divins, es dreça aquest floró: la Misericòrdia.

El Pare dels cels cridarà àdhuc cadascun dels seus fills, ofensor ultratjat

creditor personalment aclaparat de deutes, al difícil honor de percaçar, enmig de les pròpies fallides, l'atribut predilecte de la divinitat. Sublim embargament a mans de tercer! Aristòtil havia dit que «és més bell abatre els enemics i no tractar amb ells; perquè la venjança és justa i la justícia és bella» (*Ret.*, ll. I, cap. IX). El Déu de la Revelació ens diu: «Jo consento que et rehabilitis; però amb la condició que comporti la teva salvació: perdona, tu també, des del fons del teu cor, el teu pobre germà.»

De tota manera, els adversaris del nom cristià s'encarreguen de recordar-nos, sobretot fora de propòsit, aquesta greu obligació. Quan un de nosaltres, clergue o fidel, acudeix, per deure de consciència, a reclamar allò que generalment es considera un dret—pagament de deutes, reparació d'una culpa, d'una injúria pública, d'una difamació—, no deixa mai de sorgir al moment oportú algun cronista fent una maliciosa rialleta de conill. I ens engega l'allusió fulminant. «Però, ¿no us havia recomanat, el vostre Crist, que paréssiu l'altra galta?» Ahir era Tolstoi, després no pocs d'altres i suara era Benda mateix qui s'entretenia amb raonaments bon xic matussers sobre la interpretació d'aquest text famós.

Són tota una pila de situacions perplexes, en efecte, que hom fa derivar d'aquesta interpretació. ¿Cal fer-se justícia, reclamar el que sigui lògic i raonable, o bé cedir sistemàticament? ¿On es detura l'*odium abominationis* dels teòlegs, i on comença l'*odium inimicitiae*, aquest odi de les persones que ens és prohibit? ¿Quines són les circumstàncies en les quals trobant-se la meva pròpia estimació vexada obraré més en conseqüència amb la meva condició de cristià suportant algun perjudici millor que irritant un mal amb un altre mal? Per contra, ¿quins són els casos en què podrà reparar-se legítimament, i àdhuc d'una manera obligatòria, la dignitat insultada en nosaltres, del nom, de la raça i de la funció? (2).

Són, tanmateix, força delicats aquests discerniments! «Impossible, conclou amb prudència i recte sentit el P. de la Taille, a propòsit del text adés esmentat, impossible d'erigir aqueixos consells en normes absolutes, ni tampoc de perfecció, per a tots els casos imaginables.»

* * *

Segon exemple: una extensió al *dret públic intern*, i després al terreny de les relacions internacionals, d'aqueixa antinòmia que advertíem en la justícia entre particulars.

És indiscutible que el nostre Crist ha predicat la *pau* i precisat l'obligació de la fraternitat. El seu Evangeli ens mena via enllà per aquest camí. Aquesta pau i aquesta fraternitat, que ja reclamava el deure natural de simple humanitat, constitueixen un ideal de civilització al qual la nissaga humana ha de dirigir-se.

Heus ací un cas que no és menys cert: aqueixa porció de territori que han constituït en pàtria circumstàncies històriques, econòmiques, polítiques i lingüístiques, acaba d'ésser atacada injustament, i les nostres llars són amenaçades; davant d'aquest atropellament, en l'estat actual de la nostra civilització, tant els poders públics com els ciutadans no solament tenen el dret, sinó el deure

(2) Si és permès a cada particular de renunciar a aquest dret, no és pas així, generalment, pertocant el detentor de l'autoritat, al qual no és pas lícit de deixar prevaler la injustícia. Una cosa, per tant, són els enèrgics sobresalts de la consciència que reivindica els drets de Déu o del bé públic enfront del violador, i àdhuc del món enter, i una altra cosa les heroiques i secretes resignacions de la persona privada. Aquest darrer cas mateix no és pas tan senzill: no serà pas sempre moral deixar malmenar en nosaltres la dignitat individual; de vegades, una prudència superior ens mana que fem passar l'estricta justícia davant d'una abdicació caritativa; si més no, com l'Apòstol, fer memòria del nostre dret abans de significar que en consentiríem l'abandó.

de salvar mitjançant la força aquests interessos cabdals, i de recórrer, si no és possible cap altra acció extrajudicial, a aquest tribunal desesperat, la *guerra*.

També en aquest cas ens trobem en ple conflicte, conflicte per cada consciència i per les consciències collectives. ¿Ens menarà a voler simultàniament dos objectes morals tan violentament antagònics com concòrdia i collisió? Tanmateix, fou ben dolorós durant la Gran Guerra aquest desacord, especialment entre els pobles que, degut a llur posició geogràfica, a llur ideal i a llur formació més complexa o més recent, copsaven amb menys claredat el paper justicier que representaven llavors les armes, i així mateix les obligacions que, en nom del patriotisme, imposa el dret natural! Hom pogué veure una vegada més, en la passada mobilització, com els deixebles de Crist, aqueixos pacífics entre els pacífics, i que duen tan lluny l'amor fraternal entre tots els homes, fins i tot els més culpables, es batien com uns braus i eren citats com els millors combatents. Sobre la justícia de llur dret i de llur causa no admetien discussió, i és que, aparentment, havien solucionat per llur propi compte el difícil problema de consciència, abans que Bergson ens recordés oportunament que si bé el catolicisme constitueix una ciutat essencialment oberta i abraça el gènere en una mateixa caritat, no renega de cap de les virtuts de la ciutat tancada.

Llurs directors espirituals els encoratjaven a batre's esforçadament, els deien que calia que tornessin victoriosos i els beneïen les armes. I tot amb tot, aquests pontífexs—hom els en féu, llavors, el més agre retret—no escatimaven precs ni gestions a favor d'una pau per damunt de tot bé.

¿Qui ens donarà una clau per tal de sortir de la terrible contradicció en què es debatien suara tants testimonis i actors dels drames de 1914?

* * *

Tercer exemple: podem veure'l en les relacions de l'home amb els *béns materials*.

L'Evangeli és sinònim de santa «pobresa d'esperit», sincer i radical desinterès, en el mateix si de la comoditat i de l'opulència.

I el que és més admirable: l'Evangeli predica i exalça «l'eminent dignitat» de la pobresa efectiva, en termes peremptoris, amb una vehemència d adjuració i una profusió d'exemples vivents que no deixen lloc a dubtes.

El Dant ho comprengué esplèndidament; i el pobrissó d'Assís apareixia al poeta-teòleg i ens apareix a nosaltres com el cristià més gran, potser, que hagi vingut a transfigurar la nostra condició terrena, més encara que pel seu fervor seràfic per la seva clara intel·ligència d'una virtut tan autèntica. Per molt amarats de nietzschisme que hagin esdevingut un gran nombre de catòlics francesos, difícilment podran afeblir la força de certs textos evangèlics.

És cert també que alguns aspectes de l'existència normal de les nostres societats temporals, les modelades d'una faisó més maternal per la civilització cristiana, i fins i tot certes formes de la mateixa societat sobrenatural, sembla que no es compaginen massa bé amb aquest ideal de privació o de poquedat. Veureu, per exemple, com l'Església desplega amb èmfasi al voltant del seu culte o de la seva jerarquia tota una gamma de sumptuositats. Magnífic i còmode blanc per a les polèmiques! Acusació d'un efecte irresistible! La indignació virtuosa d'innombrables apòstols zelosos, espoliadors d'asils d'orfes o assaltadors de fundacions mortuòries, no ha deixat d'explotar-ho.

Però l'esplèndida basílica liberiana continua estotjant com el seu joiell mes preat les fustes ennegrides que serviren de bressol al nostre Salvador indigent.

* * *

Quart exemple: la mortificació cristiana. En el catolicisme, una fórmula digna d'*humanisme* honest i temperat constitueix la base d'una escala legítima, autoritzada, cent voltes lloada i beneïda: «Totes les facultats desenrotllades harmònicament sota el control de la raó.» Sense descoratjar-se mai, aquest humanisme treballa per al desplegament de les valors mitjançant una col·laboració simpàtica de la natura i de la gràcia. Equilibri tothora compromès, però a fi de comptes equilibri.

Enmig d'un ordre tan bell i d'una harmonia tan rica es manté, però, la corrupció heretada del primer dels nostres ascendents disposada sempre a pertorbar amb els seus estralls les tranquil·litats tostemps precàries. La llei cristiana no té, doncs, res de bàrbara quan preconitza la pau armada, el renunciament, vigilància i guarda dels sentits, penitència interior, traduïda externament per algunes limitacions, cert menyspreu de les blanícies, de la salut i àdhuc de la vida. Tota mortificació és una ofensiva, i no hi ha cap ofensiva sense pèrdua, sense una certa destrucció.

Sens dubte, els nostres sacrificis evangèlics no impliquen ni odi de la vida, ni divinització del dolor. «El cristianisme, diu un dels mestres de la ciència social, no recomana pas l'extensió del domini del sofriment forçat, sinó el camp més ample ofert a les iniciatives del sofriment voluntari, el qual condueix precisament a alleujar l'aflicció d'altri.» Jesús i la seva Església no han pas pretès que fos un bé en si el sofriment humà que prové del pecat. Ans ofereixen, en l'ordre de Providència actual, a més de la condició del rescat, tota llei d'avantatges considerables.

D'acord. De tota manera, ¿qui podria dir quantes ànimes es troben divídides entre aquests dos nobles programes: *Self-expression*, o bé *Self-denial*? Quin escollir? La via serena, clàssica, de bon to burgès o d'anadura aristocràtica? La persona humana hi desplegaria a pleret les seves facultats i els seus recursos. O bé aquella altra cosa més ruda i aspra que s'inspira en el Calvari: una inquietud desficiosa, un sant descontentament, la invitació a generositats cada vegada més munífiques, l'amor de la immolació, fins i tot més ençà dels «Consells» i de la santedat?...

* * *

Podem cloure aquesta enumeració amb un *darrer exemple*. En un pla més vast, és com la transposició dels dos precedents: certes *ultrances socials* d'accent evangèlic, enfront de la tranquil·la arquitectura d'un *bell ordre* a l'antiga.

Del fet que Jesucrist hagi vingut a instituir la santa igualtat de les ànimes, i fins i tot una certa primacia dels febles i dels oprimits, hom ha maurat algunes de les seves declaracions fins a descobrir-hi, amb un tragirament de totes les relacions jeràrquiques, el precursor flexible de totes les revolucions.

El Mestre havia proclamat, en efecte: «Molts dels primers seran els darrers», i la continuació (vegi's sobretot *Matth.*, c. XXIII i XX, i *I Cor.*, I, 26-31; *Luc*, XIV, 21; *Marc*, X, 44; *Gal.*, III, 28. Cf. *Col.*, III, II).

Gairebé cada segle de la Història de l'Església ha tingut els seus Armand de Brescia, que han llançat les «noves capes humanes» a l'assalt dels governs temporals, en nom de l'Evangeli. «Tots els poders humans han de desaparèixer, profetitza Tolstoi: el cristianisme en la seva veritable significació destrueix l'Estat.»

A l'ala dreta, aquestes allegacions comprometadores són fins i tot reforçades, amb intencions ben distintes, per certs adversaris del cristianisme, entenent per tals aquells que no tenen interès en la destrucció de l'ordre social, ni tampoc en el seu millorament, i que tenen sempre en presumpció el germen de progrés que temen en el nostre Evangeli.

En resum, «hom representa el Crist, deia Monsenyor d'Hulst, com un gran revolucionari, i d'altres mostren en l'Església de Crist l'aliada o la còmplice dels poders. Aquestes afirmacions, que no pocs pretenen que no són contradictòries sinó en aparença, són també errònies.»

Jesús no ha vingut a dictar lleis ni sobre el capital i el treball, ni sobre els intercanvis comercials, ni sobre la reglamentació de classes. Ell només ha formulat alguns principis, dels quals nosaltres, els qui ens honorem amb el dictat de catòlics, tenim l'obligació de treure les conseqüències privades i públiques: tota mena d'aplicacions per a la consecució de la vida eterna, així com per a l'organització de la justícia social en aquesta vida passatgera. D'altra banda, però, aquesta mateixa religió, o sigui el cristianisme autèntic i íntegre de l'única Pleta, consolida, fortifica i santifica les nostres jerarquies inferiors—domèstica, professional—i per damunt d'elles, la justa autoritat de la Ciutat.

Una dificultat que interessa de més a prop la qüestió: l'Església mateixa, en el seu dret públic intern, fa professió de no ésser ni un laïcat, ni un presbiterianisme. Ofereix una jerarquia a les «ordres» clarament accentuades. Ara bé, no solament els cervells migrats o trastornats es deixen impressionar per aqueixes aparences de contradicció en la missió celestial de l'Església, i s'escandalitzen, per exemple, veient que, des de dalt d'un tron, els papes prediquen la humilitat cristiana. L'estiu passat vam sentir alguns senyors que, en reunió pública, llançaven, superbiosos, aquest argument irrefutable, que, val a dir-ho, s'allunyava un bon xic de l'objecte del debat: «Jesucrist visqué pobre, i vosaltres heu construït Sant Pere de Roma!» Nosaltres havíem reconegut sense esforç el tema novellesc, tan famós com gastat, del divi Aparegut, tractat com un desconegut en el seu propi temple. A la sortida, una colla de minyons ens inundà de quaderns summament colorits, que acaraven, en un díptic impressionant, la corona d'espines i la tiara del Vicari de Déu sobre la terra.

Els nostres grans doctors segurament estaven privats de tots aquests recursos de la imatgeria sacrièt ica. En canvi, amb quina plenitud la raó humana havia sabut operar en ells la síntesi entre el registre de les virtuts en l'encarregat que mana—virtuts que reclama i que simbolitza la sangonent diadema—, i, per altra part, els drets i la missió que representa aquesta triple corona de Cap, de Sacrificador i de Doctor! Altrament, el Pontífex de Roma no porta pas nit i dia aquesta tiara. En sortir de les cerimònies excepcionals, se la lleva, per esdevenir altre cop el Papa, és a dir, el Pa e, fitó vivent de dolors, servidor de tots els servidors, l'home més aclaparat de fatigues, de treballs, de trescors, al servei del darrer dels seus fills.

II

Antinòmia, per consegüent, en tota la línia. Per començar d'exercitar-la, permeteu-me que recordi aquella experiència banal que cadascú de nosaltres té ocasió de renovar; experiència que confirma que hi ha xoc, però que deixa entreveure alguna perspectiva de solució.

Us passa, per exemple, que doneu una ullada als escrits d'aquells catòlics que, en matèria social o política, tendeixen a afavorir la llibertat individual, l'emancipació de la persona, els drets dels petits i l'ascensió dels humils; i així mateix, en religió, els escrits d'aquells que simpatitzen més aviat amb la tendència reformista, o també amb els corrents de misticitat. Si sou un creient persuadit i previngut, confessareu que en aquestes pàgines us sentiu a gler; aquest accent, aquesta doctrina familiar, els reconeixeu, us sembla com si entréssiu en possessió d'un patrimoni...

Però ensems llegiu les obres de cap de brot d'altres mestres, d'un geni més

autoritari, o més aristocràtic, o més intellectualista, d'aquells, per exemple, que exalcen els beneficis de la força i de la disciplina, el paper saludable d'un poder fort, els rigors de la selecció social, els beneficis d'una armadura que contingui en la unitat els impulsos divergents i les dispersions del sentit individual. El que tals escoles pretenen retenir de la institució catòlica és, principalment, el seu caràcter d'urbanitat, el seu ordre majestuós, el seu encaix, si pot dir-se, amb els límits de la raó, més bé que el seu dinamisme intern i les seves infinites possibilitats d'acordar penses humanes amb l'alè auster de Pentecostès. ¿M'equivocaré si m'apresso a dir que vós, cristià, no sou tampoc un estrany a la feina d'estintolar aquest robust naturalisme?

Bo i tornant a collocar el volum a l'un o l'altre prestatge de la bilioteca, murmurareu: «En conjunt, és just», i ho direu amb més o menys delit, segons la vostra formació, segons el vostre temperament intellectual i segons la vostra posició o dependència amb relació a sistemes i a escoles. Però ni en el primer, ni en el segon cas, precisament perquè sou catòlic, no us sentireu un estrany. Aquestes diferents afinitats troben en vós un ressò. De moment, és això el que ens interessa d'observar: és un detall curiós.

I, tot amb tot, ¿no cal confessar que aquestes diverses escoles metafísiques, estètiques, antropològiques i socials, quan s'escauen d'aürtar-se, s'excomuniquen i s'exterminen? Exacte. Així, doncs, ¿no és ben curiós i digne d'examen que aquestes antítesis constants puguin estendre llurs arrels fins al mateix cor del catolicisme? Hi ha tanmateix, en això, un enigma per a l'observador extern (3).

III

Els exemples són abundosos. Podríem recórrer d'altres terrenys d'antinòmia —el feminisme i l'eugenisme, els «afers», els mòbils de l'estudi i la passió del saber, el zel de la reputació (*Luc.*, VI; *Matth.*, XXIII, 7, 8, davant de textos com *Eccl.*, XLI, 12; Tit., II, 15), l'antiga qüestió de l'esclavitud, etc.,—capaços també d'oferir, per llur part, exemplars adients. Però cal que no tardem més a fressar el camí, mitjançant una segona experiència, per a la resolució general del problema.

Preneu-vos la molèstia, ara, de fullejar còmodament algun compendi de moral, càndidament laica, tan deslligada com vulgueu de les virtuts teologals. Ja no us hi trobareu ,com adés, en companyia de correligionaris i en el pla cristià. En aquests simples fonaments de l'homenia, circulareu sovint per davall de la superfície; i segurament observareu, com Descartes, que aquests fonaments es relacionen més directament amb l'home que els perfeccionaments ulteriors deguts a la Revelació, a la Gràcia. En aquest resum, ja no es tracta de moral cristiana, i així i tot, vós, cristià, també us hi sentiu en terreny familiar. El conjunt és noble; aquesta ètica de detall és exacta; fins i tot podria ésser perfectament sana, a canvi d'alguns retocs: ací, una addició; unes quantes pàgines més endavant, una modificació en els termes; més enllà, un finestral obert damunt d'horitzons més lluminosos; en tal capítol, un altre esperit; en altres llocs, en fi, aquella gota de vinagre que fóra expurgada amb avantatge. A part d'això, hom acaba de servir-vos la bona «etologia» humana: discerniment del bé i del mal: formació de les consciències; lliure albir i imputabilitat; respecte de si; interès

(3) Per dir-ho de passada, no és pas un dels atractius més petits del «nostre Péguy»—hom ho ha fet remarcar sovint—, que hagi sentit com a persona, i després ho hagi expressat amb la seva manera aguda, en el catolicisme, aquesta aliança i aquesta tensió entre l'element místic (místic en el sentit ampli, és a dir, simple exercici de les virtuts teologals), i el que hom anomena un xic el·lípticament «la política catòlica».

ben comprès; virtuts d'equitat, d'humanitat, de gratitud, de veracitat; exigències de la justícia; santedat de les relacions domèstiques; categories dels deures envers les diferents persones; obligació del treball, per la doble raó del desenrotllament de les nostres facultats i de la solidaritat humana; obligacions d'ordre cívic i d'ordre professional, etc.

Ara bé; com sabeu, de tot aquest digne programa, els cristians n'estan més penetrats que ningú. Per això els sentim exclamar-se amb l'Apòstol: «De tot allò que hom gosi a vanar-se en aquesta qüestió, nosaltres també ens en podem enorgullir!» (*II Cor.*, XI, 22.) En efecte, ¿no és curiós de constatar—i tanmateix és un fenomen banal—, que, des de les grades de l'altar, els nostres sacerdots i els nostres bisbes no paren d'inculcar-nos lliçons idèntiques, basades en els mateixos arguments, als quals n'afegeixen encara de més persuasius, que els reforcen i els il·luminen? Com ells i sota llur direcció, els nostres mestres cristians, des de llurs modestes càtedres, «diuen i ensenyen el que és de raó i de justícia, expliquen incansablement a les ànimes joves aquesta mateixa suma de deures. Fóra ben xocant veure el contrari!

Si algú se'n mostrés sorprès, l'estranyesa llavors m'arribaria a mi. Perquè, digueu-me, ¿on és escrit que la regla primitiva dels preceptes divins—llei natural i Decàleg—sigui abolida?

Els adversaris de la moral catòlica voldrien desconèixer que forma una síntesi. L'acusen d'ésser una moral «purament teològica». I si no hi havia res més que això rai! El pitjor és, però, que hi veuen, com recordàvem suara, una doctrina que professa el menyspreu de la natura humana, l'odi de la raó i el recurs *exclusiu* a l'autoritat divina, per tal com pretén legitimar el més fútil precepte.

IV

El que podria respondre's de primer antuvi a aquestes acusacions, molts adversaris i no pocs creients semblen oblidar-ho. Des del moment que parlem d'ordre sobrenatural, invoquem necessàriament aquest terme de comparació: l'ordre natural. Qualsevol que sigui el procediment dialèctic—varia segons les escoles—que ens subministra aquestes nocions de naturalesa de l'home i de moral racional, la idea mateixa d'ordre sobrenatural implica, és evident, la natura i certes activitats naturals, especificades per un objecte propi. L'autèntica doctrina catòlica reconeix una esfera natural dels éssers, ferms pel propi valer, curosos de llurs necessitats, i com un primer replà proporcionat a l'exelsitud de l'home (*De Veritate*, Qüest. XIV, a. 3.) I és amb raó sobrada que ella protesta si hom aparenta confondre aquests dos ordres de bé, el bé moral de la natura amb el de la sobrenatura. Admet en conseqüència que els filòsofs han pogut edificar una ètica natural, o científica (fins i tot laica, si voleu, a condició que laica signifiqui racional). Moral d'home, que, com a tal, confirma les nostres facultats superiors i dóna lloc a una disciplina especial. Aquesta disciplina posseeix, com tota altra ciència, el seu objecte, els seus mètodes, la seva «justa llibertat». El fet que tants il·lustres doctors distingeixin aquesta ètica, rigorosament filosòfica—tant per les dades de què procedeix, com per les deduccions de què es compon—, de la moral revelada, ¿no comporta el reconeixement de l'existència d'una ciència dels costums, que gaudeix en el seu mètode, en la seva contextura i en les seves conclusions d'una primera consistència que li pertoca de dret? En això, és igual que les altres ciències, especialment la metafísica i la psicologia. «Evidentment, proclama el Concili del Vaticà, l'Església no impedeix de cap manera que aqueixes menes de disciplines, cadascuna en el seu terreny, posin en obra els seus principis i el seu propi mètode.» (Era justament a aquest respecte que el sant Concili parlava de «justa llibertat».)

El nostre cristianisme estima, doncs, ben lícit que un Pierre Charron, un Cousin, un Janet, i tants d'altres doctors de dret natural, abstreguin de l'ordre actual i històric de Providència, que és l'ordre on vivim, una saviesa pràctica, flor de l'essència, tria de les relacions de totes aquestes naturaleses distintes, una ètica «tractada moralment i filosòficament», deia un d'ells, i que consideri únicament la conformitat de tal o tal acció amb la naturalesa filosòfica de l'home, fent abstracció de les seves relacions amb la naturalesa històrica, a condició que es reservin els drets eventuals de la moral revelada.

La doctrina catòlica professa que l'home, fins i tot privat de la Revelació explícita, té poder de conèixer el bé, de discernir-lo del mal, i, després, de practicar-lo sense desviacions. A aquesta heretgia famosa: «Totes les obres dels infidels són altres tants pecats», oposa que, més ençà de la fe i, sobretot, més ençà de la caritat teologal, l'home pot realitzar actes conformes a la regla de la moralitat. El que s'acordi amb la naturalesa raonable prendrà el nom de bé; el que se n'aparti s'anomenarà mal. Tal és la regla pròxima de les accions humanes.

Punt de mira sens dubte incomplet, però legítim. Perquè aquests actes de simple honradesa adquireixin ara llur bondat cabal, caldrà—cap catòlic no ho nega—, que vingui la vida sobrenatural a animar-los de divina caritat i a fer-los mereixedors, mentre fem via vers el terme de la ruta terrenal, de la benaventurança eterna. Per damunt de l'home, hi ha el cristià, cosa que afegeix nous deures. Però el que molts dels nostres contemporanis desconeixen— i això, els apologistes no es cansaran de repetir-ho— és que els fonaments de la Revelació no destrueixen ni s'oposen als de la raó, per tal com aquests formen part de l'ordre sobrenatural.

Donem-nos ací la satisfacció d'una mirada de conjunt.

Qui vulgui copsar d'una sola ullada les principals relacions que sosté la nostra moral humana, tal com s'edifica damunt la base de les naturaleses, amb aquella regla superior que els Fills de Déu en persona han tret del mateix si de la Llei eterna, les trobarà esbossades en aquests tres trets clàssics i consagrats, car la qüestió, bé que terriblement actual, no és pas nova: reialme de la Revelació i de la gràcia, la religió de Crist *engloba, perfecciona, realça, inclou, completa, afirma*, aquesta bella arquitectura que sant Agustí mateix qualifica sovint d'immutable.

V

Inclou. — Primera relació, doncs, la Institució cristiana inclou, per agombolar-la, tota la moral racional. En la intenció del seu Autor diví, l'Escriptura mateixa no està destinada a suplantar aquesta primera Revelació de sentit impropi, promulgada per la consciència humana. Car no pot trobar lloc un desacord fonamental entre dues manifestacions un mateix pla de conjunt. El fundador de l'univers, autor així mateix de la Llei de Gràcia, no destruirà de cap manera la seva obra. Molt abans que la Constitució *De Fide catholica* (cap. IV) s'hi referís en termes colpidors, el místic Dionís havia declarat: «La Providència no té pas la missió de corrompre la naturalesa de les coses, sinó de conservar-la.» Segons Sant Agustí, Déu és l'autor de les naturaleses; però les administra de tal manera que guarden el poder de realitzar llurs pròpies accions. «Les obres de Déu, ha dit Bossuet, no es destrueixen pas entre elles.» I encara aquesta magnífica frase de Fénelon, recordada pel reverend Bremond: «Qui fereix la humanitat o l'honor fereix alhora l'Evangeli (4).»

---

(4) Cal deixar a Luter el que li pertoca, o sigui: que les concepcions més sanes de la filosofia serien inconciliables amb el cristianisme. Efectivament, el

L'Església, d'ençà de sempre, ha sabut plantejar i resoldre aquest problemá de la moral «independent» que els més dels nostres laïcistes, enverinant-lo gratuitament, erigeixen en un sistema únic d'agressió—segons la fórmula massa justa d'A. Thibaudet: «Cal una irreligió per al poble.»—Independència, en aquest cas, no significa pas negació, i encara menys hostilitat. Una cosa és la veritat incompleta, però sana, i una altra cosa la veritat truncada (5).

Amb gran estupefacció d'un racionalisme que voldría convertir aquesta bona moral de tots en la seva província i el seu esquiu monopoli, els pastors de l'Església no han deixat de mantenir, com hem dit, llur posició: «Mandataris del Déu de l'Evangeli, Déu de la nostra naturalesa i Déu de la nostra gràcia, de la raó i de la fe, responsables nosaltres mateixos de la integritat de la llei com de la universalitat del ramat, ens és impossible deixar de reivindicar, protegir i propagar aquells preceptes d'ordre racional dels quals el sobirà Legislador ens ha fet, per connexió intrínseca, els custodis nats.»

L'Església, preceptora de la fe i dels costums, assumeix, doncs, també, en l'exercici del seu ministeri, i d'una manera indistinta, el servei de la llei natural. Ês fins i tot xocant que una pila d'apologistes, els més inesperats justament, confessin que és encara aquesta santa Mare la que se'n surt més bé.

En definitiva, aquest ordre de la naturalesa, el cristianisme el suposa, el subratlla, el declara, el ratifica, el comenta i l'illustra. El consagra i, si és necessari, el venja. En tota ortodòxia, àdhuc arribarà a atribuir-li, amo relació a les prescripcions evangèilques, certa antecedència legítima, no pas, això sí, precedència de perfecció, sinó prioritat de generació, a títol, almenys, de condició prèvia. Abans que tot serem gent honrada! Totes aquelles virtuts a les quals el món atribueix, amb raó, tant de valor—equitat, benvolença, lleialtat, cortesia, distinció, igualtat de temperaments, amor a l'esforç, solidaritat, reconeixença—, fins a aquella propietat que el bisbe de Ginebra, escrivint a Mare Angèlica, anomenava semi-virtut, passen davant de les virtuts del devot.

El cristianisme podría dir, d'aquests preceptes comuns— i no ha deixat de proclamar-ho, fins a l'efusió de la sang— el que el seu Fundador ha proclamat de la Llei mosaica: «Jo no he pas vingut a destruir, sinó a completar i perfeccionar.»

VI

Heus aquí, succintament, les relacions *de dret*. Si ara calia explicar de quina manera, *històricament*, entre els dos dominis, distints però uniaxials, ço és, que no es confonen mai, ni es separen mai, s'ha efectuat l'harmonia; si calia indicar, abans que tot, com no s'ha efectuat, quina galeria de noms més o menys

---

seu pla d'educació no demana res a la filosofia: «L'Evangeli és la nostra sapiència.» Els protestants no reconegueren pas de primer antuvi l'existència del dret natural i humà, com tampoc no reconegueren l'existència d'una moral natural. Luter reprotxava a la moral d'Aristòtil, «aquesta pitjor enemiga de la gràcia», de mantenir el pensament impiadós que l'home té un valor personal. Cal també deixar a d'altres heretges, els jansenistes, l'error que els és propi. Abusant de certes expressions agustinianes, qualificaven de vicis les virtuts dels savis, posaven la fe teologal en primer terme de tota la sèrie d'actes honestos i volien reduir la nostra vida moral a un doble amor, al qual la vida humana obeiria, tant disjuntivament com necessàriament, el criminal i el celeste. Cal, en fi, deixar oposar a les «filosofies de les llums», a seguit del protestantisme, el dret natural i les religions positives.

(5) Tothom sap que la superxeria laïcista ha consistit a prometre'ns una moral racional, neutral, respectuosa; i després, en la realitat, a administrar-nos fraudulentament una doctrina destructiva de la Redempció i de la Gràcia de Crist, la teoria de la suficiència absoluta de l'home.

cèlebres i d'explicacions més o menys vicioses ens fóra forçós de recórrer (6).

Aquesta moral humana, els apòstols de l'Evangeli van trobar-la en el món antic, no ja en forma de construcció ideal i abstracta, tal com la suposàvem fins ací, sinó vivent i a la pràctica, per bé que amb no poques llacunes o emmetxaments que haurem d'asenyalar. Hom ha pogut dir que Grècia i Roma havien tingut com a missió de demostrar, mitjançant exemples convincents, fins on pot arribar el valor humà, en virtut dels seus propis mitjans, però també quins límits no podria ultrapassar. La religió nova, fent-se càrrec de totes les exigències de la naturalesa raonable, reivindicà sense pestanyejar la sapiència dels «barons assenyats», bo i esperant d'aprofundir-la i desenvoluparla, per mitjà d'anàlisis objectius que deixessin molt endarrera les més belles teories dels moralistes «separats».

Justí, Arístides d'Atenes, Heraclas d'Alexandria, i molts d'altres, s'haurien ben guardat, en franquejar el cancell del temple cristià, de llevar-se l'insigne manteu del filòsof. Sant Pau, el mateix que ha escrit els terribles capítols I i III de la Primera Lletra als Corintis i que sap que la fe cristiana, als ulls dels pagans, és oradura, dóna bona acollença, no obstant, a la noció grega d'humanitat, *filantropia*, en la seva epístola a Titus, l'empelta de divinitat i la insereix en la unió hipostàtica. Dels seus antics coreligionaris, Julià podrà dir un dia en veritat: «Ens foraden amb les nostres pròpies fletxes.» És sabut que els monjos de la Tebaida llegien Epictet; el *De Officiis* de Ciceró constituïa una introducció d'allò més a posta a l'obra que sant Ambròs escriví amb el mateix títol. Fidel al seu propi esperit, Climent d'Alexandria encensa les virtuts dels filòsofs. I el mateix bisbe d'Hipona no és una excepció. Ell (*De Spiritu et Littera*, P. L., XLIV, 230) i sant Jeroni (*In Galatas*, P. L. XXVI, 326) van encara més enllà. (Vegi's el que diu sant Tomàs, II^a, II^{ae}, Q. x, a. 4 i Proposició 24 del Sínode de Pistoia.)

Més endavant, segons el seu geni propi i providencial, l'escolàstica excellirà a conjugar els dos objectes. Al segle tretzè, emprendrà de cara l'aspecte filosòfic de les qüestions morals, considerades, principalment, fins aleshores, des del punt de vista teològic. Agullonada pel seu daler d'anàlisi, aprofundint i desenrotllant l'agustinisme, el qual era més aviat sintètic, distingirà amb més precisió la noció de naturalesa. Fins i tot s'ha fet observar subtilment aquesta escrupolosa delimitació de les forces i de les necessitats de la naturalesa humana amb relació al domini sobrenatural i això és sens dubte una de les raons per les quals protestants i jansenistes testimonien simpaties tan assuaujades a l'escolàstica.

El nostre sobrenatural catòlic no pretén pas substituir els recursos individuals o collectius de la humanitat, ans s'apodera de tots els recursos naturals per a desplegar-los i després orientar-los envers un fi lucífer. La religió del Fill de Déu consisteix, certament, en una divinització del nostre ésser; per tant, posseeix la seva ètica específica i superior, a saber: tot un assortiment teolo-

(6) En un estudi notable publicat per *Les Lettres* de gener de 1925, E. Baudin, professor de la Universitat d'Estrasburg, s'expressa així: «La història, al contrari, mostra els teòlegs procedint, d'acord amb els Pares, en racionalistes professionals, consultant la raó i la naturalesa com les primeres revelacions divines, concebent l'autoritat de Déu com la de la suprema raó legisladora i la consciència com la nostra raó moral, harmonitzant arreu la naturalesa i la gràcia, aplicant-se a determinar racionalment les virtuts, els deures i els drets segons l'ideal de l'home perfecte en la societat perfecta.» (Pàg. 56.) «Els moralistes cristians representen bé... la immortal tradició moral; són els hereus directes del que el pensament antic ha produït de més excellent a aquest respecte; en absorbir aquest pensament en el pensament cristià, no han fet sinó enriquirlo i actualitzar les seves virtualitats més profundes; resten, per tant, dintre la línia recta del desenvolupament regular de la raó i del progrés de la humanitat.» (Pàg. 63.)

gal de preceptes, d'essència incomparable, ordenats directament a la presa de possessió d'aqueixa Jerusalem celeste vers la qual som empesos. En espera d'aquesta venturosa consumació, ella recobra i pren al seu càrrec tots els requeriments de la moralitat. Les joves i fresques direccions del *Sermó de la Muntanya* o del *Discurs després de la Cena* no invaliden ni trastornen l'economia de l'antic dret natural. *Jus divinum, per quod non tollitur jus humanum*, diu amb complaença l'Angel de l'Escola. (IIª, IIªe, XII, a. 2.) La moralitat natural exerceix el paper de «poder», a l'esguard de la moralitat sobrenatural, objectiva i subjectiva, que l'acaba en la seva esfera mateixa, bo i elevant-la, com direm més endavant. La religió del Nou Testament no comporta cap interdicció del que és llei autèntica o legítima conseqüència de la naturalesa de l'home.

VII

Objectivament, doncs—potser hi hem insistit amb no massa discreció—, les dues morals, si així pot dir-se, es conjuguen; hi ha en això harmonies que no es posaran mai prou en clar. Però ara podríem demostrar que, d'una manera encara més neta, la moralitat *subjectiva* de la persona humana ve a ésser com la condició, l'arena on es juguen al llarg de la vida els nostres destins totals i definitius, i això per voluntat del Creador que és alhora el santificador de les nostres ànimes.

Si aspires, oh fill d'Adam, a aquest comerç amb la causa primera, si esperes entrar en possessió del teu fi beatificant, mitjançant la comunicació que Déu es dignarà fer-te de la seva pròpia essència, no pots dispensar-te de coldre l'ordre del món, és a dir, totes aquelles disposicions que Ell mateix ha establert (7).

I és que la nostra «salut»—mot molt antic de la llengua cristiana—, la *salut* de la creatura intellectual, resta lligada per mitjà de Déu, sobirà legislador de l'univers, amb l'observança de l'equilibri essencial. La justícia i totes les altres virtuts són de rigor per a ésser admès a la sala del festí. Res, és cert, de probitat integral i decisiva sense religió; però, en canvi, res de religió sense probitat. «Si vols entrar en la vida, diu el Mestre, observa els manaments.» (Matth., XIX, 17.) I els seus manaments, ell mateix té cura d'enumerar-los. Ni homicidi, ni adulteri, ni lladronici, ni fals testimoni; respecte envers els pares i amor devers el proïsme. Acontenteu-vos amb el que us pertany, no calumnieu, no cometeu cap usura.— Si s'exceptua tal vegada una certa determinació aportada pel tercer manament i destinada a facilitar el culte que devem a Déu, ¿què és el Decàleg sinó una restauració veritablement lapidària d'aqueixa llei natural gravada a les nostres consciències?

Obrant virtuosament ens fem menys incapaços d'assolir els paratges de la vida pròpiament divina. Algunes incompatibilitats hauran estat evitades d'aquesta manera. ¿Qui trobaria estrany que la deïficació d'un ésser humà requereixi un mínim de conformitat amb la regla dels costums? (8).

Heus ací la temible contrapartida: l'agent lliure que volgués sostreure's a l'ordre moral veuria obrir-se un abisme entre l'objectiu de la seva vida i aquell etern cor a cor al qual una vocació superior l'havia convidat. «No són pas els

(7) Després de Jesús, és el seu Apòstol qui detalla: «¿És que no sabeu que els injustos no posseiran el regne de Déu? No us hi enganyéssiu pas: ni els fornicadors, ni els idòlatres, ni els adúlters, ni els impúdics, ni els efeminats, ni els lladres, ni els avars, ni els embriacs, ni els rapissaires de la propietat d'altri no posseiran el regne de Déu.» (I *Cor.*, VI, 9, 10.) «Observeu, d'altra banda, fa notar el llibre *Christus*, en una nota (1921, pàg. 990), amb quina força condemna Jesús el casuistes fariseus que pretenien dispensar d'una observança seriosa del quart manament substituint-lo per pràctiques de devoció.» (Marc, VII, 9-13.)

(8) Ordo est quem si tenuerimus in vita, perducet ad Deum, et quem nisi tenuerimus in vita, non perveniemus ad Deum (Sant Agustí, *De Ordine*, I, c. IX,

qui em diuen: Senyor, Senyor, qui entraran en el Regne dels cels, sinó els qui fan la voluntat del meu pare.» (*Matth.*, VII, 21. Vegi's *Rom.*, II, 13.)

Podria dir-se en veritat que el Mestre Sobirà ha vingut a posar el pes de la seva autoritat de revelador i de darrer fi beatificant al servei d'aquesta moralitat *total*, d'aquest cúmul de «virtuts de Sòcrates» i de virtuts segons l'Evangeli. Un pecat mortal contra una de les virtuts cardinals comporta damnació eviterna, exactament igual que un pecat greu contra la fe, l'esperança o la caritat. Déu posa l'honradesa humana com a base indispensable de l'edifici excellent en el qual vivim, des d'aquest món, en la familiaritat de les Tres Persones.

Aquí sí que caldria picar-se el pit. «Quants batejats hi ha, observa Monsenyor d'Hulst, als quals, per a ésser cristians, els manca ésser homes!» Comença doncs, catòlic, per socórrer la teva família en la fretura, observa els contractes, sigues sincer, fidel, paga a temps els teus creditors en lloc de deixar-los recremar en la frisança, restitueix els béns mal adquirits o detentats injustament, no infringeixes mai les lleis de la teva pàtria; i podràs portar la teva ofrena als altars d'Aquell que abomina de tot frau, de tota injustícia, de la duplicitat, de la covardia i de l'egoisme. Sense això, no podràs rebre amb profit damunt la teva ànima l'aplicació de la sang de Crist.

En aquesta primera tesi que acabem de recordar: Necessitat de condició *sine qua non*, que presenta l'observació de la llei natural amb relació a la vida de la gràcia, constatem una veritat fecunda, de conseqüència no negligible! Defensors i adversaris no haurien de perdre-la mai de vista. En efecte, ¿hi hauria encara tants adversaris? ¡Quantes objeccions serien resoltes per endavant, si hom volia reconèixer que, a la base, el cristianisme és *també* una moral d'ordre; que, sobrenatural com és, respecta i practica un naturalisme més equilibrat, més savi, més complet que qualsevol altre estatut de moral racional! Reduir el cristianisme a una moral de recompensa, com fa, per exemple, Lapie, després de molts d'altres, en el seu opuscle *Pour la Raison*, i a una sanció egoista, és sens dubte demostrar que hom no en coneix futilla. ¿Quan es deixarà, doncs, de repetir que el catolicisme deprimeix la naturalesa humana, que el seu dogma desconeix el que hi ha en ella de bo i de generós?

«¿No arribarà mai l'hora, doncs, escriu també Baudin, en què els laïcistes més inspirats i més clarividents s'adonaran de la identitat substancial que existeix entre llur codi pràctic i el codi de la moral cristiana, o sigui entre llurs primers principis implícits i els seus primers principis explícits? (Pàg. 57.)»

Aquestes idees, no diguem ja de concordat, sinó d'estudi recíproc i de reconeixement mutu, floten feliçment en l'atmosfera de la nostra època.

«L'actualitat d'un programa així, escrivia recentment un altre filòsof, no passarà pas inadvertida a tots els qui es preocupen del problema escolar; és la idea d'una moral natural que ens aporten els filòsofs cristians, d'una moral fundada en la sola raó i que repeteix en termes de raó l'ensenyament del catecisme».

Potser per aquest costat es trobaria la primera anella d'enllaç entre investigadors de bona voluntat. (*Acabarà.*)

---

n. 27; *P. L.*, XXXII, 990.) Quemadmodum igitur erit Deus, es demana Sant Irineu (P. G., VII, IIIOB.), qui nondum factus est homo? Ara bé, afegeix: «Oportet te primo quidem ordinem hominis custodire, tum deinde participare gloriae Dei.» ¿De quina manera aquestes diverses obligacions de la moral racional, tots aquests deures envers els altres homes, envers nosaltres mateixos (com s'ha convingut de dir), i, per damunt de tot, les prescripcions de la religió natural es compaginen amb l'economia saludable, amb l'ordre de la gràcia i de la caritat, amb el teixit vivent dels nostres actes sobrenaturals? Els teòlegs es divideixen en llurs explicacions. Però el fet és sempre idèntic. I aquest és que la valor moral integral del cristià es compon de les seves virtuts sobrenaturals i de les seves virtuts naturals.

LES IDEES I ELS FETS

VIDA RELIGIOSA I MORAL

DE COM L'ESGLÉSIA HA COOPERAT A ESTABLIR LA VERITABLE DEMOCRÀCIA. — Amb ocasió de la Diada de la Independència nord-americana (4 de juliol), el Cardenal O'Connell, Arquebisbe de Boston, va pronunciar un discurs sobre la participació de l'Església catòlica en l'extensió i progrés de la democràcia.

«Ha estat l'Església de Crist, reclutada entre pobres i humils, filòsofs i pensadors, la primera que ha donat als homes el dret d'afirmar la propietat exclusiva de llurs ànimes. L'Església cristiana és la deu de tota la veritable democràcia moderna. Ella ha ensenyat i ensenya que tots els homes són creatures de Déu i fills de Déu i que ningú, per si, no té el dret de governar els altres independentment del suprem governant i legislador. L'Església ha fet més que ensenyar: ha posat en pràctica els seus ensenyaments: ella mateixa ha estat la primera democràcia veritable. En l'Església, ningú no ha nascut per governar, àdhuc els homes de condició més humil poden ocupar els llocs més elevats. La clerecia, adés i ara, surt, gairebé tota, del poble. Quan el món fou catòlic, va néixer el Parlament.

»L'Església havia propagat tant la doctrina dels drets del poble, que cap rei ni cap princep no podia concentrar desmesuradament el seu poder sense consultar el poble i obtenir el seu consentiment.

»L'Església va fer sorgir la monarquia cristiana que, de mica en mica, va anar substituint el feudalisme. L'Estat modern és fill de l'Església. Les llibertats locals i populars han tingut el contrapès d'una autoritat central forta, i l'Església ha actuat de poder moderador entre elles. Abans de la Revolució, l'autocràcia havia tornat a aixecar el cap, i la declaració d'independència, que ha definit els principis de la nova nació a l'altra part de l'Oceà, ha proclamat la doctrina de la llibertat humana ensenyada per Sant Robert Bellarmino, quan els sobirans europeus proclamaven l'autocràcia més absoluta.

»El primer i més greu perill de la notra democràcia és la irreligiositat. La manca de religió, la infidelitat i l'ateisme amenacen la vertadera font d'on brollen tots els drets.»

En la greu situació actual dels Estats Units, és exemplar que un Cardenal exalci la democràcia i faci remarcar la participació de l'Església en la seva naixença i difusió, en comptes de preconitzar la dic-

tadura com a remei de tots els mals i defensar l'ampliació i perpetuïtat de les facultats extraordinàries atorgades al President Roosevelt per tal de fer front a la crisi econòmica. — *M. R.*

EL PRIMER CATÒLIC INDÍGENA QUE FORMA PART DEL GOVERN DE L'INDIA. —L'advocat Pannirselvam és el primer catòlic indià que ha ocupat un elevat càrrec governatiu de nomenament del Govern anglès.

La participació directa en la governació d'una província com la Presidència de Madràs, que té quaranta-set milions d'habitants, implica greus responsabilitats, però els antecedents de Pannirselvam fan concebre falagueres esperances d'èxit. Fou l'únic representant catòlic que assistí a les dues primeres Conferències de la Taula Rodona i, en tornar de Londres, fou rebut pel Sant Pare en companyia del Ministre anglès prop la Santa Seu. Durant sis anys ha representat els catòlics en el Consell legislatiu de Madràs i, en diverses ocasions, hi féu prevaler el criteri catòlic. És també un dels dirigents de l'Acció Catòlica en l'India meridional. — *M. R.*

ALLOCUCIÓ DEL SANT PARE A UN GRUP DE JOVES CATÒLICS ALEMANYS. — El dia 9 d'agost, el Sant Pare va rebre, a Castelgandolfo, un reduït grup d'una associació catòlica alemanya de joventut. En el parlament de costum, expressà l'alegria que li causava aquella visita en un moment tan difícil per als catòlics alemanys, especialment per als joves.

Els féu present que calia sempre ésser fidel a l'Església i al Pare comú, el Vicari de Jesucrist; estar ferms i progressar, cada dia més, en la fe cristiana i catòlica. «Puix que, avui, no basta de dir simplement en la fe cristiana, mentre es parla d'un cert *cristianisme positiu* que no és més que un veritable paganisme. Aquests joves, per exemple, saben prou bé que s'han publicat llibres que, sota el rètol del cristianisme, propaguen el paganisme. De totes maneres, i justament en virtut de la fe catòlica, no cal témer que l'Església fracassi a Alemanya. També morí Jesucrist, però al tercer dia ressuscità gloriós. Tal és la certesa que Nòs tenim que l'Església no perdrà res a Alemanya, al contrari, que s'enfortirà. Cal proclamar i confirmar la pròpia fe catòlica.»

Després de donar la benedicció als presents, el Sant Pare digué dues vegades: Beneïm l'Alemanya entera. — *M. R.*

ELS CATÒLICS ALEMANYS I EL PLEBISCIT. — Poc abans de morir el mariscal Hindenburg, el Consell de Ministres va donar una llei, que havia d'entrar en vigor a la mort del President, en virtut de la qual els càrrecs de President del Reich i el de Canceller quedaven units en la persona d'Adolf Hitler. El president traspassà el dia 2 d'agost, a les 9 del matí, i el *Führer* convocà un plebiscit per tal que el poble alemany ratifiqués l'acord del Govern.

En la campanya de propaganda que va precedir la consulta al cos electoral, Hitler va pronunciar, a Hamburg, un parlament en què, explicant la història i els objectius del nacional-socialisme, féu la seva apologia. En ell digué que desitjava sincerament garantir i respectar els drets de les dues grans confessions cristianes, evitar qualsevol violació de llurs dogmes i evitar que els deures que imposen a llurs creients estiguessin en desacord amb l'ideari i les necessitats de l'Estat modern.

Mentrestant, el Dr. Frick, ministre de l'Interior del Reich, en un discurs pronunciat a Colònia, parlava de les relacions entre l'Església i l'Estat, i deia, entre altres coses, que la tivantor de relacions que hi havia, a Renània, entre les autoritats del partit i l'Església es solucionaria satisfactòriament i aviat per mitjà d'un mutu canvi d'impressions. Jo he fet el que he pogut—digué—per tal de solventar les dificultats i seguiré treballant per a l'endegament de les relacions amb l'Església catòlica.

El dia 19 d'agost es va celebrar el plebiscit i els catòlics no es deixaren enlluernar per aquestets bones paraules. La Renània, on la majoria de la població és catòlica, fou la regió que donà un percentatge més elevat de vots negatius: a Aquisgran, els vots d'oposició han arribat al 30 per cent. En la circumscripció Colònia-Aquisgran les paperetes negatives sumen el 20'5 per cent; en la Westfalia del Nord, el 18'5; en la circumscripció Coblença-Trèveris, el 15'5; en la Westfàlia del Sud, el 15'4. Entre els pagesos de la Baviera i del país de Baden, com entre els obrers del Ruhr i de l'Alta Silèsia, l'oposició no s'ha manifestat amb tanta força perquè aquestes masses de catòlics, escampades en poblacions secundàries, han estat objecte de coaccions.

El diumenge següent, dia 26, el *Fürher* va pronunciar a Coblença un gran discurs sobre la qüestió del Sarre, en el qual va parlar, incidentalment, de la pacificació religiosa. Digué que el nacional-socialisme no se separa dels principis cristians sinó que s'hi inspira per combatre el bolxevisme: que el nacional-socialisme ha marcat una línia divisòria entre la religió, que s'ocupa de les coses sobrenaturals, i la política que tracta de resoldre els problemes de caràcter temporal. La llibertat confessional—digué—no ha estat limitada ni ho serà, però no es tolerarà que la religió serveixi de cobertora per a dissimular maniobres de caràcter polític.

Els catòlics, però, no es deixen convèncer per les bones paraules del *Fürher*, puix, com diu el «Courrier de Genève», «un bon discurs no bastarà per donar seguretats als nostres correligionaris del Sarre; d'ací al plebiscit hom exigirà actes, i actes que constitueixin un seriós compromís per a l'esdevenidor. I ací radica la dificultat, puix que l'hitlerisme ha complert molt malament els seus compromisos concordataris amb l'Església catòlica. Si es presta a contraure'n de nous, en les circumstàncies actuals, serà suspecte d'obrar per oportunisme i els seus oferiments toparan amb la legítima desconfiança de l'Església.» — *M. R.*

LA POLICIA ALEMANYA I LA PREMSA CATÒLICA. — Al costat de les bones paraules de Hitler cal posar-hi els fets. Diu l'«Osservatore Romano» del 31 d'agost que la casa editora de les publicacions catòliques de Munic ha rebut de la Direcció de policia d'aquella ciutat, amb data de 31 de juliol, una comunicació redactada en aquests termes:

«La llei de 4 d'octubre del 1933 sobre la premsa és aplicable als diaris i a les revistes polítiques. L'equiparació dels diaris amb les revistes significa que en tots els casos en què la llei parla de diaris és aplicable també a les revistes polítiques el precepte de què es tracta.

»A més, cal interpretar en sentit ampli el concepte de revista política; puix que, segons la llei de premsa, els diaris són tots polítics, no pot haver-hi diaris confessionals. Per tant, els diaris, com a publicacions de caràcter polític, no poden tenir suplements religiosos. El mateix regeix per a les revistes polítiques.

»La barreja de la política amb la religió i els negocis ha reportat greus inconvenients i no pot ésser tolerada en les circumstàncies actuals, en interès de la unitat del poble alemany. Els temes religiosos han d'ésser tractats en publicacions especialitzades de caràcter exclusivament religiós. Sols és permés l'anunci de les funcions sagrades.

»En cas de contravenció, la policia procedirà al segrestament i a la incautació de tots els suplements de caràcter religiós. La casa editora, sota la seva responsabilitat, assabentarà d'aquesta disposició els directors dels diaris i revistes polítiques i llurs substituts.»

Disposicions així justifiquen la protesta que fa l'Episcopat, en la Pastoral de Fulda, contra les facilitats donades a la propaganda neopagana i contra les traves i restriccions imposades als catòlics, amb el pretext de separar la religió de la política. — *M. R.*

EL SANT PARE EXPOSA ALS MESTRES DE L'ACCIÓ CATÒLICA LA MISSIÓ DEL MAGISTERI. — El dia 31 d'agost, a Castelgandolfo, el Sant Pare va atorgar audiència a quatre-cents mestres i mestresses de diverses diòcesis italianes, inscrits a l'Acció Catòlica, que havien pres part en les jornades d'estudi i d'oració celebrades en l'Institut Pontifici de Santa Marta. En el parlament de consuetud, va tractar de la missió dels mestres en general i, sobretot, dels que formen part de l'Acció Catòlica. En reportarem els parágrafs més remarcables.

«Vosaltres sou senyors de les ànimes i de les vides, que seran el que els mestres els faran ésser, el que voldran que siguin. Aquesta és la grandesa del magisteri: aquesta és també la seva formidable responsabilitat ensems que la seva inexplicable joia i consol. Basta considerar que la bona llavor no s'escampa mai endebades en les existències que tot just comencen i encara tenen per davant una vida entera.

Però, ara el Papa no té davant seu unes mestres qualssevol, sinó mestres i mestresses que formen part de l'Acció Catòlica, que tenen amb ella una relació especial, íntima, profunda, la qual cosa és un altre motiu perquè llur missió hagi d'ésser considerada encara més gran, santa

i eficaç. Basta tenir present el que constitueix l'essència de l'Acció Catòlica: una participació, pròpia i veritable en l'apostolat jeràrquic. Aquesta és la seva naturalesa de la qual deriven totes les seves aplicacions, grandeses i responsabilitats: aquesta definició explica les íntimes relacions i els admirable lligams de l'Acció Catòlica amb la vida interna de l'Església, avui i en tots temps, des dels primers dies en què els Apòstols ja tenien qui collaborava amb ells en la tasca d'evangelitzar els pobles.

Doncs bé, el treball dels Apòstols, l'apostolat—al qual collabora l'Acció Catòlica—com s'introdueix en el món? Justament per mitjà de les paraules amb les quals els mestres i mestresses han començat llur vida professional, llurs títols i diplomes es poden resumir en una sola frase, en una sola comanda: aneu i ensenyeu, i ells han començat d'ensenyar. Nostre Senyor Jesucrist, el mestre per excel·lència, ha pronunciat la gran paraula, ha fet la gran comanda: *Euntes docete*, i la repeteix als professors de l'Acció Catòlica. Gran és, doncs, la seva missió de magisteri i de domini espiritual, però encara és més gran, més lluminosa i més sublim quan els arriba a través de l'Acció Catòlica. Ja no es tracta sols de relacions amb els homes, la societat o la família, sinó de relacions amb Déu, el primer, el més gran, el diví Mestre, que torna a dir als mestres d'ahir, d'avui i de demà: aneu i ensenyeu, contribuïu amb els vostres ensenyaments a la missió que he confiat als meus apòstols; sigueu els collaboradors dels meus apòstols. En virtut d'aquesta comanda el magisteri s'eleva a unes altures sobrehumanes, divines.» — *M. B.*

FUNCIÓ RELIGIOSA CELEBRADA A GINEBRA PER A IMPLORAR LA PAU DELS POBLES. — El dia 10 de setembre el Dr. Benes va declarar oberta la XV assemblea de la Societat de les Nacions, que havia de resoldre, entre altres assumptes d'importància, l'admissió de la Rússia soviètica.

El primer diumenge immediat, dia 16, segons el costum ja tradicional, es va celebrar a l'Església de *Notre Dame* una Missa solemne per a demanar a Déu que il·luminés, en llurs deliberacions, els representants de tots els pobles que assisteixen a la susdita assemblea. Va celebrar de pontifical Mons. Manis Besson, bisbe de Friburg, Lausana i Ginebra. Va fer el sermó el R. P. Benet Lavaud, de l'Orde de Predicadors, professor de la Universitat de Friburg.

Heus ací el resum d'aquesta remarcable peça oratòria. Va començar declarant que volia parlar exclusivament com a sacerdot, i que, prescindint del punt de vista temporal de les grans controvèrsies del moment, recordaria als cristians les condicions espirituals de la pau. Es va inspirar en aquest text de Sant Tomàs, citat en l'Encíclica *Ubi arcano*: «La pau és obra de justícia indirectament, en tant que la justícia aparta els obstacles de la pau; però directament és obra de caritat, perquè, per la seva pròpia essència, la caritat engendra la pau, puix que l'amor és una força unitiva.»

El conjunt de les institucions encarregades de la tutela del dret i de la justícia no són res sense l'esperit de pau que és esperit de caritat. L'amor sobrenatural de Déu i dels homes per Déu realitza la pau perquè és l'ànima de la justícia que allunya els obstacles de la pau, i perquè ella mateixa realitza la concòrdia de les ànimes. Si la cristianitat s'identifiqués amb la humanitat, si l'amor hi regnés amb la intensitat suficient, es podria prescindir, si no de totes les institucions jurídiques, d'un sistema complicat d'organismes tutelars del dret. La unitat espiritual dels homes i de les nacions, la tranquil·litat de l'ordre es realitzarien per l'amor que no necessita lleis, que se la fa ell mateix: *dilige, et fac quod vis.* Però, l'Església, que sap que la caritat manca a molts, i que és molt dèbil en el cor de la major part dels homes, desitja i afavoreix la creació i el desenvolupament de les institucions que fomenten la pau.

L'orador fa un ràpid resum històric de l'actitud dels Papes davant les diverses iniciatives encaminades a procurar la pau, i fa remarca que sempre han insistit sobre l'esperit que ha de vivificar les institucions internacionals. Domina actualment l'esperit d'odi que té múltiples manifestacions. Efectivament, a més de certes formes revellides, però no mortes, de l'antic naturalisme hòstil a l'Evangeli, esclaten, aci i allà nacionalismes virulents que arriben al racisme i al neo-paganisme, el qual substitueix l'amor ordenat a la pàtria i la benevolença per les pàtries dels altres per una veritable divinització i idolatria de la nació, amb l'odi i l'exaltació morbosa de les passions guerreres, amb menyspreu de la justícia.

El materialisme econòmic, en la seva forma lliberal i plutocràtica, amb la passió dels afers i del guany, que menyconeix els valors morals i humans, i que, per l'or, viola, sense escrúpols, la caritat i la justícia, porta el món a un camí que no passa, i està disposat a pactar, encara que fos amb l'Anticrist i a fer-se'n còmplice, mentre els negocis vagin bé.

El materialisme dialèctic, en els seus aspectes de comunisme internacional, erigeix en dogma la lluita de classes i vol que l'odi ocupi el lloc que correspon a l'amor, per això es proposa la destrucció de tots els valors de caràcter religiós, especialment el Cristianisme, puix que els considera com un obstacle per a la revolució. Totes aquestes doctrines treballen contra la pau. La característica comuna, el veri comú de totes aquestes falses mistiques de la nació i de la raça, de la producció i de l'or, de la revolució comunista i de la irreligió és l'absència de caritat, és l'odi.

Mai no es desmentiran l'atenció simpàtica, l'interès apassionat amb què nosaltres, com a cristians, mirem tots els esforços lleials que es fan a Ginebra per organitzar la pau, la joia sincera amb què aplaudim els èxits obtinguts per les institucions de cooperació internacional, i totes les victòries obtingudes sobre les plagues del llinatge humà i sobre les injustícies socials. Cal, però, que conservem la clara consciència que les fórmules i els pactes, els acords i els tractats, les ordres del dia i els textos, les comissions i els secretariats, les oficines internacionals i les assemblees no tindran cap eficàcia si no estan completa-

ment deslligades de les mistiques de l'odi i si no s'inspiren en la veritable mística de l'amor i de la Redempció.

Té, doncs, una importància capital per a la pau del món el treball encaminat a la conversió dels cors i a la instauració de l'ordre social cristià segons els ensenyaments pontificis, cosa per a la qual s'ha d'acudir a l'oració. Amb aquest esperit, la nostra collaboració a la dura tasca d'organitzar en el món la pau i la justícia tindrà tota la seva fecunditat i veurem aparèixer en el cel els àngels missatgers de pau i resplendir damunt el món la Creu símbol de reconciliació, d'amor i de pau.

Assistiren a la funció molts diplomàtics i elevats funcionaris de la Societat de les Nacions, autoritats locals i de la Confederació suïssa i moltes illustres personalitats del món intellectual catòlic. — *M. R.*

L'ASSEMBLEA DE LA UNIÓ CATÒLICA D'ESTUDIS INTERNACIONALS. — El mateix dia al vespre es va celebrar una sessió organitzada per aquesta prestigiosa entitat catòlica. El seu president, Lluís de Reynold, professor de la Universitat de Friburg, va desenvolupar aquest tema: «L'Europa tràgica: les nostres inquietuds i les nostres esperances.»

Va començar dient que, per compendre el món modern, calia estudiar-lo amb atenció profunda; que ara som a un vertader tombant de la història, cosa per la qual era necessari fer una parada i orientar-se entre les espesses boires que planen damunt les intelligències. Encara no estem ben convençuts que el segle XIX ha passat d'una manera definitiva i que representa l'antic règim. La guerra, la revolució russa i la crisi econòmica li han donat el cop mortal. Hi ha una oposició, cada dia més forta, entre les generacions antigues i les noves, que les lleis biològiques soles no expliquen satisfactòriament. La veritat és que el món canvia i que s'està cloent una època de la història: l'entrada en una altra època desconeguda es manifesta amb l'actual crisi econòmica i social, intellectual i moral. Tenim la impressió que el món emprèn el retorn a la barbàrie; però el bàrbar modern no és un primitiu ni un salvatge: té un art sense durada, una literatura sense estil, una filosofia sense lògica, un culte illimitat de la tècnica. Hi ha indicis de retorn a la barbàrie, quan la civilització està en decadència, quan es manifesta una reacció general contra la intelligència, que es pretén substituir amb el dinamisme i amb l'instint. L'actual civilització està, doncs, greument amenaçada, però els exemples de la història ens donen esperances que, després d'haver-se enfonsat tot el que calgui, hom tornarà a assolir l'equilibri.

El cristià pot ésser pessimista si posa els ulls en els homes, però esdevé optimista quan aixeca el pensament a la Providència. El món modern s'enfonsa perquè l'home s'ha anat apartant gradualment del seu centre espiritual que és Déu: ha anat enderrocant el castell, pis per pis, el religiós, l'intellectual, el polític, l'econòmic, el social i ha arribat a una mena de suïcidi collectiu. Per omplir la desoladora buidor del seu esperit procura satisfer-se renegant de la seva individualitat i submergint-se en l'ànima collectiva.

Hi ha raons per a témer un desastre econòmic i àdhuc una anarquia intellectual i moral més greu encara que la que va experimentar, en la seva decadència, el món pagà. Però, per això, no cal descoratjar-se. No uns quants intellectuals, com en altres períodes trasbalsats de la història, sinó milions de persones saben les causes del mal i estan promptes a combatre'l. Es dibuixa una reacció saludable: vivim en temps d'apostolat i estem en vigilies d'un nou període profundament religiós. Si collaborem amb aquest món nou que s'està forjant, potser sembrarem llàgrimes, però d'altres recolliran les joies: l'Església no compta els temps per anys, ni per segles, sinó per cicles històrics. Evitem, doncs, l'errada d'aferrar-nos desesperadament a les formes polítiques i econòmiques de l'antic règim i siguem conservadors dels principis i no dels cadàvers. Si hem dit que si al segle XIX, no hi ha raó per a dir que no al segle XX; entrem en el món nou amb un cor nou i un esperit nou.

La conferènica fou molt aplaudida per l'auditori en el qual predominava l'element jove de les organitzacions catòliques de Ginebra. Després prengué la paraula Mons. Beaupin, del Comitè central i secretari del grup francès de la Unió Catòlica d'estudis internacionals, i el Doctor Nicolàs, president de l'associació ginebrina *Cardinal Mermillod*. El primer va parlar del programa de les futures tasques de la Unió, i el segon, de les necessitats i de les tendències de les noves generacions. — *M. R.*

La religió en les discussions de Ginebra. — En les discussions relatives a l'admissió de la Rússia soviética en la Societat de les Nacions, Motta, delegat suís, va plantejar el problema amb una claredat de mires, amb una noblesa de sentiments i una rectitud de consciència cristiana i cívica que va impressionar favorablement fins els adversaris. Reportarem ací els paràgrafs més notables del seu discurs referents a la qüestió religiosa.

«El comunisme soviètic és, en tots els camps—religiós, moral, social, econòmic, politic—la negació més absoluta de totes les idees que constitueixen la nostra substància i de què vivim. La major part dels Estats prohibeixen la mera propaganda comunista, i tots la consideren delictiva des del punt que, del camp teòric, intenta passar a la pràctica. El comunisme soviètic combat la idea religiosa i totes les manifestacions de l'espiritualitat. Lenin ha comparat la religió amb l'opi. La llibertat de consciència no és més que una ficció. Els ministres del culte i llurs famílies no poden rebre targes d'alimentació. Els temples estan abandonats i van arruïnant-se; de cinc-centes, entre esglésies i capelles que hi havia a Moscou, amb prou feines en resten una quarentena. Les Esglésies cristianes de tot el món se senten de les ferides que reben, en l'esperit i en la carn, tots els qui, en aquelles terres professen la fe de Crist.»

«El comunisme dissol la família, aboleix la iniciativa individual, suprimeix la llibertat privada, organitza el treball en una forma que gairebé no es distingeix del treball forçat. Però el comunisme no és un fenomen exclusivament rus, l'expansió és una part principalíssima del

programa soviètic de revolució mundial. Si hi renuncia, renega d'ell mateix; si hi resta fidel, es converteix en l'enemic de tots, perquè amenaça tothom.»

«Confiem que tots els altres Estats ens ajudaran a impedir que Ginebra es transformi en un centre de propaganda dissolvent. Nosaltres vigilarem, perquè aquest és el nostre deure. Per ara, ens basta que la Rússia soviètica no pugui entrar en la Societat de les Nacions per unanimitat de vots, amb oblit del seu passat i amb corona triomfal... I sobretot, quan els delegats soviètics seran a Ginebra, esperem que hi haurà qui, en nom de la consciència humana, s'aixecarà per demanar explicacions a llur Govern. Que denunciaran la seva propaganda antirreligiosa que no té parió en els anals del llinatge humà, que omple de dol i de llàgrimes la Cristianitat i tots els homes que creuen en Déu i invoquen la seva justícia.»

De Valera, en nom d'Irlanda, va secundar l'actitud i els esforços del delegat suís. En front del comunisme rus, va dir, estan intranquils els milions d'homes «que es declaren deixebles de Crist i que posen totes llurs esperances, en aquesta vida i en l'altra, en la veritat de la seva doctrina.»

El líder irlandés ha sabut posar en primer terme la qüestió religiosa i subratllar la seva primacia sobre les raons contingents de caràcter polític. «Centenars de milions de cristians, en nom dels quals ha parlat l'honorable Motta, creuen que si hom priva un home de la seva religió li arrabassa tot el sentit de la seva existència. Si hom exclou la religió del camp de les accions humanes, l'ètica i la moral perden totes les sancions que els fan de salvaguarda contra la pressió de les concupiscències individuals i nacionals. La mera adhesió a un ideal abstracte necessàriament ha de fer fallida davant els atacs de les violentes passions humanes, si no intervé algun motiu sobrenatural. L'experiència de cada dia confirma aquesta veritat.»

«Els cristians creuen que l'únic mitjà d'arribar a la realització de la pau entre els homes és el compliment del manament fonamental, del que mana que els homes s'estimin mútuament per amor de Déu. El dia que els pobles cristians perdran la confiança en la Societat de les Nacions com a mitjà per a procurar la pau, la Societat de les Nacions s'haurà de declarar en fallida. — *M. R.*

La nova Constitució brasilera. — A conseqüència dels moviments revolucionaris que trasbalsaren el Brasil l'any 1932, s'apoderà del poder un dictador, Getuli Vargas, el qual anuncià que, després de restablir l'ordre i pacificar els esperits, emprendria la tasca de reformar les institucions polítiques que l'experiència havia demostrat que eren insuficients i perilloses.

Quan hom va veure que el dictador complia la paraula i convocava una Assemblea Constituent, el Centre Catòlic de Rio Janeiro, dirigit per Tristan d'Athayde, va emprendre una campanya de propaganda encami-

nada a fer reeixir un programa mínim de reivindicacions catòliques que va obtenir l'adhesió, gairebé unànime, dels representants del poble.

El 30 de maig passat fou votada la nova Constitució que comença amb la invocació del nom de Déu, i accepta el programa mínim presentat pels catòlics: indissolubilitat del matrimoni, ensenyament religiós facultatiu en les escoles públiques i assistència religiosa facultativa en l'exercit i la marina. A més d'això, determina que la clerecia prestarà el servei militar en forma d'assistència espiritual o hospitalària, que els religiosos tindran vot, que el matrimoni religiós produirà els mateixos efectes que el civil, que els descans dominical serà obligatori; també reconeix els sindicats obrers de caràcter confessional.

Totes aquestes disposicions han estat adoptades per una majoria dels dos terços de l'Assemblea. — *M. R.*

MOVIMENT SOCIAL

LA POSICIÓ REVOLUCIONÀRIA DEL SOCIALISME ESPANYOL. — No és cap secret que els elements socialistes espanyols en qüestió d'un any han canviat totalment de tàctica. I no ens referim solament al seu comportament en l'aspecte polític, sinó, i d'una manera especial, a la seva actuació en el camp sindical. És clar que no costa de veure que aquest canvi de tàctica provè d'un fet polític—la pèrdua d'unes eleccions i l'allunyament del poder—, la qual cosa demostra la supeditació, o si tant no, la concomitància de la Unió General de Treballadors amb el Partit Socialista Obrer Espanyol.

Ressalta, però, el quietisme i l'actitud pacífica dels sindicats socialistes durant els dos anys llargs de govern d'esquerra amb participació socialista, amb les estridències revolucionàries que se'ls han despertat durant aquest any. En efecte, durant tot aquest temps, la seva actuació aparegué com estrictament professional, no plantejaren vagues inútils i molt menys revolucionàries, i tingueren una cura extremada a no sortir-se de la legalitat. Naturalment, que aquella legalitat era novíssima, i servida gairebé exclusivament a la seva mida pel seu «camarada» Largo Caballero des del Ministeri del Treball. És molt curiós, però, que gairebé tota la voluminosa legislació social de Largo Caballero resta en peu, car fins ara no hi ha hagut encara cap Govern amb prou autoritat o cap Ministre del Treball amb prou prestigi, per portar a cap la revisió acurada que exigeix la justícia i la imparcialitat. No creiem pas—ans al contrari, hi veuríem, si es fes, una lamentable equivocació—que s'hagi de derogar tot el legislat. La poca atenció dels governs anteriors a la República permeteren a Largo Caballero de lluir-se una mica, sobretot en el que fa referència al reconeixement de convenis internacionals derivats de les Conferències Internacionals del Treball. Però revisar-ho i depurar-ho, sí que és convenient i necessari.

Si és tan poca la fe que tenen en la virtualitat de la legislació feta

sota la seva inspiració, és que el seu professionalisme d'aleshores era degut solament al tracte de favor que rebien des del poder; i, naturalment, desaparegut aquest, han hagut de derivar cap a uns procediments més contundents, per conservar la seva hegemonia i assolir la seva finalitat.

La vaga, que és una arma perillosa, però justa i utilitzable en determinats casos, sempre naturalment dins un terreny d'estricta defensa i reivindicació professional o econòmica, ha estat posada al servei de qualsevol finalitat política i revolucionària de la més baixa categoria. No cal recordar sinó les més recents, per adonar-se que les masses obreres afiliades al marxisme per convicció o per conveniència, es presten a ésser instrument de desordre i de revolució, al servei dels seus caps despitats per l'odi i la rancúnia. Amb motiu de l'Assemblea celebrada per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre el dia 8 de setembre a Madrid, es declarava la vaga general a la capital de la República; i l'endemà, dia 9, es feia el mateix a Astúries, per protestar i impedir—cosa que no feren ni a un lloc ni a l'altre—l'Assemblea que celebrava a Covadonga el partit d'Acció Popular. Aquests són dos casos típics i recents de vaga injusta estrictament política i antilegal. Serviran finalitats no confessades dels cabdills revolucionaris, però mai no es podrà demostrar que tinguin una engruna d'avantatge per a les classes obreres. Ben al contrari, els obrers han de lamentar la pèrdua de jornals i les víctimes no pas escasses que cauen de les seves files en aquestes jornades violentes.

Afegim a aquests procediments el contraban d'armes descobert a Astúries i la troballa d'armes i municions efectuada a la «Casa del Pueblo» de Madrid, seu del socialisme espanyol i ens adonarem que el canvi de tàctica obeïa a un pla preconcebut, no pas certament inofensiu, sinó de gran envergadura i preparació. L'exemple del darrer intent revolucionari socialista a Austria, es veu que de res no els ha servit. Amb els seus companys austriacs són dels pocs partits socialistes per als quals l'experiència no compta i que no tenen la facultat de saber-se adaptar als nous corrents del món i a les necessitats i conveniències de la societat. Reneguen dels procediments democràtics i evolucionistes posats en pràctica en altre temps quan podien gaudir del govern, i es llancen a aquestes empreses desesperades incompatibles amb la llibertat i la democràcia i que no tenen res a veure amb la defensa dels drets i reivindicacions dels obrers.

A Catalunya ja se segueixen uns altres procediments, degut, hem de creure, al fet que la situació política és diferent; i a més, la U. G. T. no té pas les organitzacions sindicals nodrides com a fora, per bé que durant els darrers anys les hagin inflades a còpia de pressions i influències polítiques. A Catalunya, la C. N. T. conserva encara bones posicions. Hi ha encara un altre fet a remarcar: com ja és sabut, el mes d'abril es va celebrar a Barcelona el Congrés regional de la U. G. T., amb assistència del senyor Largo Caballero, del qual va sorgir una important escissió orientada pels elements de la Unió Socialista de Catalunya, que més tard han constituït la Unió General de Sindicats Obrers

de Catalunya. La U. S. C. participa, per mitjà del senyor Comorera, en el Govern de la Generalitat; aquesta nova organització és, per ara, més o menys assenyada, i, mentrestant, rep la protecció oficiosa de la Conselleria catalana de treball. Un detall de la tàctica de les organitzacions obreres catalanes amb un xic de cara i ulls i que per un lloc o altre tenen inspiració socialista, el constitueix un fet derivat de l'Assemblea de propietaris celebrada a Madrid. A Barcelona es féu una reunió encaminada a fer sentir la protesta del proletariat català; la intenció era fer una vaga general, però a la més petita indicació de la Generalitat se'n desistí i s'acontentaren amb una manifestació al vespre a l'hora de plegar, per a no crear dificultats al Govern català. Ja sabem que en qüestió de principis estan d'acord, i que únicament ara, per ésser diferents les circumstàncies, adopten una diversitat de procediments.

Hem volgut fer remarcar aquests canvis de posició del socialisme espanyol, que no ha dubtat de convertir unes organitzacions sindicals creades dient que eren per defensar els drets i els interessos dels obrers, en baluards de la revolució al servei de finalitats estrictament polítiques i de classe; que àdhuc triomfant, hom pot dubtar dels beneficis que n'hauria la classe treballadora, i que, no reeixint, condemna els mateixos obrers a ésser víctimes constants d'aquesta revolució utòpica concebuda en la ment desequilibrada dels agitadors d'ofici. — *J. M.*

Malgrat que els abominables esdeveniments de primers d'octubre deixen estantissa aquesta informació del nostre redactor social, la deixem íntegra per tal com, en la part referent al socialisme espanyol és confirmada per ells, i en la referent al català, demostra palesament la insensatesa del darrer acte del Govern de la Generalitat de l'Esquerra. — (Nota de la Direcció.)

MOVIMENT INTERNACIONAL

MOVIMENTS NACIONALISTES A L'AFRICA DEL NORD. — La possessió per Espanya del Protectorat del Marroc fa interessantissima per a nosaltres l'observació dels fets que es succeeixen en els territoris limítrofs als nostres, per les repercussions que tenen a la nostra zona. No volem caure en la indiferència suïcida de la resta de la premsa peninsular, que, enderiada en la contemplació de la política menuda, negligeix els grans problemes que es susciten a dues passes del nostre territori, i són susceptibles d'encendre de nou un país, en el qual portem ja molta sang vessada.

El problema nacionalista i el jueu són les dues grans preocupacions dels experts en les coses nord-africanes. Fa unes setmanes s'han produït els desordres de Constantina, el desenrotllament dels quals cal estudiar a fons.

Ja l'any darrer, Casablanca, la ciutat aràbiga, es llançà a l'assalt del barri jueu, que hauria saquejat enterament si no hagués intervingut la policia. Aquest any, és una part de la colònia jueva de Constantina la que ha fet el mateix, sense que la policia s'hagi bellugat. Això significa el desvetllament, en el cor de l'Islam francès, de l'antisemitisme secular, que no havia donat senyals de vida des dels esdeveniments de 1896.

Fa poc més d'un mes, a les vuit, un suav israelita embriac, passant davant la mesquita de Sidi Lakdar, injurià els musulmans que estaven pregant, els quals es precipitaren damunt d'ell. Es seguiren diverses collisions, en les quals no intervingué la policia fins ben entrada la nit. Hi hagué alguns ferits.

L'endemà s'escolà amb tota calma. Però, arribat el vespre, nous aldarulls tingueren lloc, i, com a resultat d'aquests, hom comptà una vintena de ferits. L'ordre es restabli novament.

A l'altre dia, que s'esqueia en diumenge, es celebrà una reunió d'indígenes sota dels pins, fora de la ciutat. Ben Djelloul, conseller general i un dels polítics més turbulents, havia de fer ús de la paraula. Hom l'esperava, quan tot d'una començà a córrer el rumor que havia estat assassinat pels jueus. Tot seguit tornaren precipitadament a la ciutat. Com que els carrers i avingudes principals es trobaven guardats per forts destacaments, la massa indígena es llançà als carrerons del barri aràbic i vingué a embocar al carrer Nacional, on es troba un gran nombre de magatzems jueus. Ès allà i als carrers adjacents on es desencadenà el furor atàvic. Una bandada de *yauleds* o petits cirabotes, com se'n troben a totes les ciutats del Nord d'Àfrica, precedí les bandes, marcant amb guix els portals.

Armats de garrots, els assaltants envaïren les botigues. Agafaren les peces de roba i les llançaren fora. Moments després, un torrent multiculor corria pels carrers que descendeixen vers Sidi Rached.

Després del pillatge, l'assassinat. En plena exaltació, a la follia de destruir, seguí la follia d'assassinar. Tots els jueus que intentaren resistir-se, foren morts a cops o escanyats. Finalment, per fer encara més imponent l'espectacle, calaren foc a un gran nombre de cases. Amb aquest mateix salvatgisme es procedia antigament quan s'entrava a saquejar una ciutat.

El saqueig durà sis hores, de les nou a les tres, durant les quals la tropa i la policia (manca de municions? manca d'instruccions? manca de valor?) restaren espectadors del motí. Els habitants, plens de terror, es barricaven en llurs cases. Quan els reforços armats i els bombers arribaren, hi havia 27 morts—23 dels quals eren jueus—, centenars de ferits i milions de pèrdues.

En tant que aquestes escenes es desenrotllaven a Constantina, en altres llocs es produïen també desordres.

Heus aci els fets, tal com els ha ressenyat la premsa oficial. Però unes informacions que ens arriben confirmen la relació de la qual s'ha fet ressò l'«Action Française». Segons aquesta, l'incident de l'embriac a la mesquita hauria passat desapercebut si l'arrogància jue-

va no s'hi hagués barrejat. Fou aquesta arrogància la causa de les primeres collisions, després de les quals fou decidida, pels consells del doctor Ben Djelloul, la reunió del diumenge. Quant al motí sagnant, fou la rèplica de l'assassinat de quatre alarbs indefensos, perpetrat pels jueus.

L'enquesta haurà d'establir la realitat dels fets. No serà sense dificultats. Desitgem que sigui sense partit pres. Una enquesta conduïda amb parcialitat, seria, en els moments actuals, perillosíssima. Donades les passions desvetllades pels recents esdeveniments, cal no cometre una sola falta.

Observem, amb tot, que des del primer moment, els elegits i notables musulmans, delegats financers, consellers generals, membres de la Cambra del Comerç i el doctor Ben Djelloul al seu cap, han tingut interès a expressar públicament llur reprovació d'aquest motí sagnant. Els felicitem, de la mateixa manera que desaprovem la lletra que la Lliga contra l'antisemitisme ha dirigit al governador general per a informar-lo que les seves legions argelines estaven alerta, preparades per a respondre. Quan la temperatura es troba ja a un tan alt grau, la més petita espurna constitueix un perill: els jueus haurien d'ésser els primers d'adonar-se'n.

Abans d'emetre cap judici sobre aquest afer, cal guardar-se tant de les interpretacions que es donaran com del partit que hom voldrà treure'n. En el discurs que Henri Lellouche pronuncià als funerals de les víctimes, en nom de la Cultura israelita, després d'haver subratllat el caràcter antisemita de la revolta, que és fora de dubte, finí així: «... Nosaltres traurem dels vostres sofriments i del vostre sacrifici les forces necessàries per a permetre a ciutadans francesos culpables d'ésser jueus de continuar estimant pregonament la França, que es troba a l'avantguarda de la civilització.» ¿Què vol dir això, sinó que és la França qui és considerada darrera d'Israel? Trobem un ressò d'aquest pensament en l'article del «Populaire», en el qual Jules Moch diu que «...el desvetllament musulmà evolucionarà vers la francofòbia», per tal com l'antisemitisme no constitueix «més que un cas particular d'un islamisme xenòfob».

Heus ací unes frases ben tendencioses. Fóra més savi callar. Un mot en provoca un altre. Un gest, també. Ghighi, conseller israelita d'Oran, per a protestar d'un govern que fou impotent per mantenir l'ordre, ha presentat la seva dimissió, en tant que Ghlamallah Mohamed, delegat musulmà, s'eleva contra certa asserció que intenta de fer creure que els crims comesos eren rituals (nombre de víctimes amb el coll tallat), i especifica que «el Corà no autoritza més que el degollament de les bèsties que serveixen a la subsistència de l'home. Quant a la forma ritual amb què hom degolla el seu proïsme, no es troba prescrita enlloc».

És convenient de saber-ho, i si els esperits no estan completament calmats, cal felicitar-se que els representants dels dos partits hagin pres el compromís d'abstenir-se de tot acte que pugui sobreexcitar les passions i ocasionar nous desordres. A l'Argèlia, com a França l'en-

demà del 6 d'agost, la crida a la unió i a la pau sembla haver estat sentida.

Amb tot, la justícia segueix el seu curs, una justícia expeditiva. Aquest zel de la justicia argelina és bo en si, però hom veu que s'exerceix d'una manera bastant vil.

No esperarem els resultats de l'enquesta per intentar una explicació d'aquest moti, d'aquest pogrom. Sembla que hom es troba en presència d'un moviment concertat. L'incident, prou insignificant en si mateix, que n'ha estat el pretext, ha estat massa ràpidament explotat, la reacció massa viva i estesa, perquè no es consideri que aquests esdeveniments formen part d'una organització i d'un programa. Sens dubte, l'agressió del 5 d'agost ha d'ésser considerada com la rèplica espontània d'una raça entre la qual l'antisemitisme és endèmic, i potser no és inútil de recordar, a aquest respecte, que, sota la dominació turca, el pillatge i l'assassinat periòdic dels jueus eren, si es pot dir, de tradició. Però l'odi de l'alarb al jueu no és suficient per a explicar aquest afer; l'unànime reprovació dels caps musulmans en subministra la prova. L'Islam no té res a veure en el crim, diuen. Res és massa dir. Però hi ha unes altres causes d'aquests excessos. Se'ns voldria fer creure que és el nacionalisme francès el que provoca l'antisemitisme. Les afirmacions que a l'Argèlia no es constata cap hostilitat entre els musulmans i els jueus ens fan somriure. S'afegeix, és cert, que la misèria extrema dels treballadors musulmans, oposats a l'opulència dels comerciants jueus, explica en part el drama. La regió de Constantina, que produeix sobretot blat, ha estat molt perjudicada per la crisi i el dumping dels cereals, i les poblacions musulmanes han sofert més que mai les violències dels usurers jueus. El fet que es compti un cert nombre de comerciants entre les víctimes sembla indicar que la venjança contra els creditors massa durs ha pogut armar més d'un braç. Això no és pas impossible. Però hi ha moltes contradiccions.

Dit això, estudiem les coses amb una mica de perspectiva, si volem veure'n el fons.

França ha seguit una política equivocada, que ha convertit l'Argèlia en un país ingovernable. És un fet indiscutible que el musulmà considera el jueu com un inferior. França l'ha fet un superior, i li conferí, amb la naturalització, tots els drets i avantatges civils i polítics de què gaudeixen els francesos. Per reparar aquesta falta, s'han d'estendre aquests mateixos drets a tots els indígenes? Heus ací el nus del conflicte. Poden accedir-hi individualment, per la naturalització; quan hom diu això, creu dir-ho tot. Però els musulmans repugnen de fer-se naturalitzar, perquè hi veuen una mena d'abjuració; la religió constitueix per a ells llur única nacionalitat. No hi ha nacions, per dir-ho així, en el món musulmà: l'Islam és llur pàtria comuna. En conseqüència, hom cometria un error en prendre a la lletra totes les reivindicacions polítiques dels joves alarbs; no corresponen a res de ben real, i no són altra cosa que una forma de l'eterna protesta que eleven en llurs cors contra la injustícia comesa envers ells.

Tot el moviment d'oposició política és un producte de les escoles

franceses, que serveixen, sobretot, per a fabricar desplaçats i rebels. Aquests troben en la política un aliment per a llur acritud, car els francesos han importat a Argèlia llurs idees i costums polítics. L'esquerra hi intriga amb el doctor Ben Djelloul, talment com ho fa a França amb la C. G. T.

D'altra banda, els comunistes i socialistets no resten inactius. Un braç de mar és poca cosa per a les idees! Recluten els indígenes pels mateixos mitjans i les mateixes raons que empren a França. I les tropes que formen són ben organitzades, com ho demostra el motí del 5 d'agost. Sols hi ha que hom no s'entén sempre sobre el sentit dels mots, i l'internacionalisme d'exportació francesa esdevé panislamisme a l'Africa. Propagant allà idees antifranceses, hom nodreix una exaltació que la més petita espurna pot fer esclatar. Els esperits són carregats fins al màxim, però quan surt el cop no va sempre en la direcció indicada. Tal és, en una paraula, el fons de l'afer.

S'ha de dir, a aquest respecte, que la política agrària de França ha estat desastrosa a l'Argèlia, on el «fellah» és generalment pobre i es troba ofegat pels impostos. Hom li ha pres les seves millors terres.

Finalment, cal reconèixer que la força és necessària a l'ordre: els musulmans respecten una autoritat que sap fer-se respectar, i els jueus també. Però amb la policia i les tropes barrejades de què disposa, com podria el govern, en cas de lluites civils, assegurar l'ordre? La policia es compon d'una tercera part de jueus i d'una altra tercera part d'indígenes. Els jueus ingressen en la infanteria i els musulmans són enrolats com a tiradors. Com a suplement de força existeixen regiments de tiradors senegalesos que jueus i musulmans menyspreen. Si mai esclata un conflicte de raça, les tropes mateixes hi participaran.

Encara que a la zona del Protectorat espanyol l'antagonisme de races està bastant endarrerit en relació amb el dels territoris encarregats a França, cal no perdre'l de vista, per evitar que qualsevol dia ens trobem amb una desagradable sorpresa. L'experiència recent d'Abd-el-Krim és un record que no hem d'oblidar, si volem evitar qualsevol dia alguna contingència no del tot plaent. — *L. O.*

La repressió hitleriana. — La nit del 30 de juny ha presenciat una de les repressions més sagnants de l'Europa contemporània. Hitler i el seu cos de protecció personal, procedia a ofegar una conspiració—que no passà del període de preparació — mitjançant l'execució dels seus caps visibles. La tràgica mort del capità Roehm, del general Schleicher i la seva muller, de Strasser i d'altres figures preeminents del nacional-socialisme o de l'oposició, sorprengueren tothom, per la barbàrie amb què fou portada a cap. Adhuc els íntims d'un ministre — von Papen — caigueren en el curs de la repressió i aquell, acusat de sospitós al Tercer Reich, fou arrestat al seu domicili.

La impressió general que això produí a tot el món, més aviat fou d'estupor que d'altra cosa. Tot i que feia unes setmanes que es constataven diversos símptomes del descontentament que regnava en les files nazis, ningú no podia esperar un desenllaç semblant. Bastantes esquerdes s'havien produït en l'edifici del Tercer Reich, vingut amb tanta il·lusió: persecució de les associacions catòliques, baralles en el si de les protestants, conflictes entre el Casc d'Acer i les S. A., malestar econòmic, amenaça d'una nova inflació, etc.

Vingué a posar de manifest l'impasse en què es trobava el govern de Hitler el discurs pronunciat darrerament pel Vice-Canceller von Papen a Marburg. Home de la confiança del Mariscal Hindenburg, el Vice-Canceller parlà amb aquella calma que és habitual en ell, però també amb una gran fermesa. La seva veu s'aixecà per defensar els seus amics el conservadors, acostats al nacional-socialisme, contra les imprecacions de què eren objecte per part dels militants nacional-socialistes; per afirmar la necessitat del cristianisme, enfront dels demagogs que volen reintegrar el poble alemany als mites anteriors a la seva conversió a la Religió de Crist; per preconitzar un cert liberalisme contra la desaparició de tota crítica; en una paraula, contra els extremistes del Tercer Reich, emparats en els llocs més estratègics del nou ordre de coses.

El Dr. Goebbels, Ministre de Propaganda, respongué al seu col·lega amb diversos parlaments. A Essen, principalment, parlà dels adherits a última hora, que grunyien al mateix temps que s'amagaven. Blasmà els conservadors, els reaccionaris. Era a ells que s'aplicava la frase: «Si els deixem tranquils, és únicament perquè puguin sortir de llur amagatall; no perden res per esperar.» Hauria estat convenient posar atenció a altres aspectes d'aquest discurs; el ministre de Propaganda hi feia al·lusió a la lentitud necessària de les realitzacions socials promeses abans pels nazis. No hi havia un avís més simpàtic, més discret sens dubte que el de von Papen, però un avís, tot amb tot, als militants massa impacients

Un altre avís: el més important. El 29 de juny, el general von Blomberg, ministre de la Reichswehr, publicava en la primera pàgina del diari oficial de Hitler, el «Voelkischer Beobachter»„ un article titulat: «L'exèrcit en el III Reich». Era en primer lloc una resposta a aquells que, principalment a l'estranger, parlaven de la possibilitat d'un complot reaccionari, sostingut per l'exèrcit, contra Hitler. Però, explicava von Blomberg, essent l'Estat totalitari i havent estat eliminats els partits, la Reichswehr no podia més que identificar-se al règim. Venia seguidament una amenaça no dissimulada a la direcció de les tropes d'assalt, o almenys a llurs caps més destacats. El ministre no dubtava pas a escriure:

«L'esperit de pretorià no és conforme a l'ànima del nostre soldat... no és un »mercenari que ven la seva sang al que dóna més. L'acte alliberador de Hitler »el Führer, cridat pel Mariscal-president a la direcció del Govern, ha desfet »d'un cop l'atmosfera antinatural de dissensions i de solucions a mitges. Aquest »acte ha donat al soldat la seva clara posició i l'august dret d'ésser el portador »de les armes de la nació regenerada. El soldat alemany té consciència d'és»ser al centre de la política del país unit.»

I von Blamberg finia dient que l'expressió «l'esfinge Reichswehr» no corresponia ja a res. La prefiguració de l'operació del 30 de juny era clara: les milícies d'assalt anaven **d'acord amb Hitler,** a cedir el pas a l'exèrcit regular...

Aquests avisos, no eren suficientment clars? Adolf Hitler en persona s'havia encarregat de fer la llum pels enteniments més durs, puix sota les seves ordres, les tropes d'assalt i el seu Cap, el capità Roehm, a partir de primer de juliol havien de prendre un permís **obligatori** d'un mes, durant el qual la vida política, tot uniforme, tota insígnia, serien prohibits als milicians.

La rivalitat de l'exèrcit regular i de la milícia anava a entrar en la seva fase decisiva. Si Hitler es posava al costat de la Reichswehr contra els seus propis pretorians, és que no podia fer una altra cosa.

L'etern problema es plantejava davant d'ell. Instal·lat al poder el dictador normalitza a poc a poc tot el que era irregular en el seu aparell de cap d'oposició. Però les tropes d'assalt hitlerianes eren poc assimilables. Aventurers valents, però ferotges, desitjosos de perill i de combat, tenint darrera d'ells tot un passat d'assassinats polítics, o almenys de guerra civil larvada, els quadres de les S. A. estaven dalerosos d'una revolució. Rosegaven llur fre cada dia amb més impaciència i parlaven insistentment d'una «segona revolució».

Però, s'objectarà, Hitler havia conegut de prop aquesta vida, tan profun-

dament compresa per von Salomon en el seu llibre famós. A més, els Roehm, els Ernst, els Heines, havien estat per a ell soldats extraordinaris, àdhuc amics... Com podia tan bruscament resignar-se a substituir-los per la Reichswehr? I a executar-los sumàriament tot seguit?

Si hom es preocupa d'examinar atentament el passat del canceller alemany, la seva determinació no sorprèn tant.

Hitler era, sens dubte, el cap sota la bandera del qual han marxat finalment tots els combatents de les lluites civils; Hitler era el Cap que els havia cobert en els moments més difícils, en els cops durs més discutibles. Roehm qui fou, en 1930, perseguit per les campanyes de la premsa d'esquerra, denunciant, amb l'ajut de documents, les seves maniobres, Roehm que Hitler mantingué al seu lloc, en sap quelcom. Heines, també, ex-assassí de la Santa Vehme, el qual Hitler féu elegir diputat i nomenar per a importants funcions. I tants altres, en fi, que acaba d'abatre després d'haver-los protegit

Però Hitler era també una altra cosa. «El soldat alemany», escrivia von Blomberg en l'article que hem citat més amunt, «restarà sempre fidel al «Führer »del Reich, Adolf Hitler, el qual, sortit de les files de l'exèrcit, restarà sem»pre un dels seus».

Hom evoca molt rarament els principis de l'obra hitleriana. Obscur sots-oficial de guerra, Hitler començà a Munich la seva gran croada per les intervencions que realitzava, malgrat no ésser més que un soldat, en les reunions públiques, amb el permís—o àdhuc seguint la missió—dels seus superiors, els oficials de l'exèrcit alemany.

¿Qui començà a comprendre'l, qui l'animava ja, qui li concedí la llibertat i els suports necessaris? Els oficials de l'antic exèrcit, restats en actiu, que volien a tot preu sobreviure al caos en què la revolució social-spartaquista amenacava de precipitar l'Alemanya.

Volkman, en el seu llibre lluminós sobre la «Revolució alemanya», no parla de Hitler. Però fa comprendre perfectament el procés hàbil, suau i constant pel qual l'estat major i els oficials de les trones batudes i sovint desbandades pel derrotisme social-demòcrata o comunista, s'insinuaren àdhuc al preu de grans humiliacions, en aquest món en gestació... I assoliren salvar-lo, a poc a poc, de l'anarquia. Hitler entre ells, fou des dels primers dies, un dels elements d'aquest treball de redreçament.

En la partida resolta el 30 de juny en profit de l'exèrcit contra les milícies nacional-socialistes, no hi havia, doncs, cap raó de pes per impedir al Führer de comprendre la Reichswehr i pronunciar-se, el cas arribat, a favor d'ella.

La qüestió no és, per altra banda, tan senzilla. Altres elements que el soldat i el pretorià entraren en lluita. Nous factors entren cada dia en joc. Altres resultats podien ésser descomptats, altres objectius previstos per Hitler, els seus companys, els seus amics i els seus enemics. I no compten les intrigues personals... Però cal, d'ara endavant, abans de fer-se completament llum sobre els fets tràgics del 30 de juny, plantejar-se d'una manera preliminar les relacions de Hitler i la Reichswehr, puix altrament hom s'equivocarà en la predicció dels fets a venir com s'ha equivocat sovint en els passats.—L. O.

REVISTA DE PREMSA ESTRANGERA

LA RECONSTRUCCIÓ DE L'ECONOMIA ALEMANYA. — El periòdic «Der Ring», de Berlín, ha publicat el següent interessant article, del Dr. H. C. Strohmayer, sobre les noves directrius econòmiques que ha iniciat el Reich:

«En pujar al poder, el Führer i el Govern del Reich deixaren ben intencionadament per a més tard la reorganització de tota l'economia

alemanya segons el principi corporatiu. Els semblà que aquesta organització corporativa, que és una de les principals finalitats del nacional-socialisme, no podria ésser introduïda violentament, sense tenir en compte les condicions existents, sinó que, al contrari, ha de desenvolupar-se gradualment. En certs terrenys econòmics pogueren fer-se excepcions ja de seguida: eren aspectes econòmics que oferien condicions favorables a llur reconstrucció corporativa. D'aquesta manera, en un lapse de temps molt curt pogueren organitzar-se el Front del Treball, la Cambra de Cultura del Reich i la Corporació d'alimentació del Reich.

La llei del 27 de febrer, anomenada «llei per a la preparació de la reorganització de l'economia alemanya», tendia, no a crear un sistema corporatiu, sinó a posar en harmonia el terreny de l'economia amb les noves idees polítiques i econòmiques de l'Estat.

La reconstrucció orgànica de l'economia del Reich serà realitzada sobre la base de tretze grups econòmics, que són els següents:

Grup 1. — Indústria minera i extracció de ferro i de metalls.

Grup 2. — Indústries mecàniques, electro-tècnica, òptica, mecànica de precisió.

Grup 3. — Productes de ferro, de metall i de llauna.

Grup 4.—Indústries de la fusta, del vidre, de la ceràmica, de les pedreres i de la construcció.

Grup 5. — Química, olis i greixos industrials, indústria del paper.

Grup 6. — Cuiros, indústries tèxtils i del vestit.

Grup 7. — Alimentació.

Grup 8. — Artesanat.

Grup 9. — Comerç.

Grup 10. — Bancs i establiments de crèdit.

Grup 11. — Assegurances.

Grup 12. — Transports.

Grup 13. — Energia elèctrica.

Els set primers grups tenen caràcter industrial, i el director general del grup de la gran indústria serà alhora cap de totes les seccions industrials. Els grups industrials més importants tenen subdivisions que no cal aplicar a les formes no industrials de l'activitat econòmica, com Bancs, assegurances, comerç, transports, etc.

Com que el nombre dels grups és inferior al de les corporacions que ja existeixen, han estat conservades les subdivisions, com en el cas del grup 6; però aquestes tenen la facultat d'adherir-se a les corporacions similars i a les organitzacions regionals formades, no d'acord amb les fronteres geogràfiques, sinó d'acord amb les necessitats de la geografia econòmica.

Aquests grups seran totalitaris, és a dir: que totes les empreses hi hauran d'estar adherides; els grups seran dirigits per un «Führer» o director general, auxiliat per un consell assessor.

Els «Führers» econòmics exerciran llur magistratura a títol honorífic. A intervals regulars hi haurà consultes encaminades a comprovar si existeixen bones relacions de confiança entre el «Führer» de cada grup i els membres d'aquest. Com que la participació en aquests orga-

nismes és obligatòria, ja no hi haurà caps sindicalistes com els que hi havia en els règims anteriors, que perseguien solament ambicions personals, els quals, per conservar el major nombre d'adeptes possible, havien de lliurar-se a tots els equilibris demagògics.

Amb aquesta organització no es sacrifiquen els interessos privats ni la independència de cap industrial. El ministeri d'Economia del Reich no substituirà en cap cas l'organització de l'economia privada. Això, de totes maneres, no impedeix que el ministre d'Economia del Reich es reservi la direcció general de la política econòmica del país. D'aquesta forma, l'Estat podrà fer valer en tot moment, davant la dispersió d'interessos professionals, les necessitats generals de l'economia i de la política.

El ministre d'Economia del Reich ha declarat ben clarament que aquests agrupaments consultius hauran d'ésser totalment diferents dels «càrtels». El ministre ha posat de manifest, diferents vegades, que és adversari declarat dels «càrtels», que tendeixen a imposar un cert nivell de preus. La raó d'ésser de l'economia privada és precisament la lliure competència.

La retirada de l'anterior «Führer» de l'Economia i l'accessió del comte von der Goltz al seu lloc indica que el Govern no pot desviar-se de la línia essencial de la seva filosofia econòmica. Sota l'antiga direcció, els límits entre els grups político-econòmics i els «càrtels» anaven a esborrar-se totalment.

... Com explicà el comte von der Goltz, s'admetrà la venda a preus inferiors als del mercat, si aquesta baixa de preus és deguda a una reducció de les despeses de producció, però no seran tolerades les ofertes a preus inferiors al de cost, que es fan solament per eliminar del mercat els competidors més febles del punt de vista financer. Els grups político-econòmics no hauran de representar en cap cas el paper dels «càrtels» que s'ocupen dels preus; llur paper serà limitat a una intervenció, a títol de tribunal d'honor, quan un de llurs membres haurà pres una actitud contrària a la idea de la justa competència.

... Pel que es refereix al comerç exterior, el ministre d'Economia del Reich no ha volgut permetre que les forces del país siguin malversades en la situació actual per la creació d'una direcció corporativa del comerç exterior. El comte von der Goltz ha posat de manifest, ben encertadament, que Alemanya desitja el progrés de les seves relacions comercials amb l'estranger, però que no podria dependre de la bona voluntat dels importadors estrangers. El Reich nacional-socialista s'esforçarà, doncs, a intensificar la seva producció de primeres matèries i a enfortir la seva autonomia econòmica. En això, com en tot, les decisions seran preses pel Führer Hitler i pel ministre d'Economia del Reich.» — *L. J.*

LES VACIL·LACIONS DEL «NEW DEAL». — «The Economist», la mundialment famosa revista londinenca d'economia, ha publicat el següent estudi sobre l'actualitat econòmica als Estats Units:

«El ressorgiment econòmic del món experimenta en els moments

presents una suspensió notable, tant a Anglaterra com als països del bloc or, els quals observen, no sense inquietuds, les conclusions polítiques i econòmiques d'Alemanya. Però aquesta suspensió d'activitats en el ressorgiment econòmic es fa sentir especialment als Estats Units.

L'activitat econòmica nord-americana havia anat progressant clarament de fa algun temps, malgrat les èpoques de calma, especialment entre el desembre del 1933 i el juny del 1934. Tot indicava que es tractava, no únicament d'una especulació o de l'efecte d'unes despeses governamentals vers alguna branca de l'economia, sinó d'una millora general, d'un lent retorn al sanejament de l'economia. La regressió actual és molt seriosa, i és molt exposat de considerar-la simplement una fluctuació especulativa.

No és gaire difícil de trobar explicacions a aquesta regressió.

El terrible eixut que ha fet estralls a l'oest i al centre dels Estats Units i ha adquirit proporcions grandioses, desastroses, ha fet pujar els preus dels cereals sense augmentar els ingressos de les classes agrícoles. Al contrari, nombroses persones han quedat reduïdes a la misèria i a la necessitat de demanar caritat pels carrers. Aquesta destrucció d'una part de la capacitat de compra de la nació no ha deixat d'exercir la seva influència sobre la resta del país. La indústria s'ha trobat amb l'obligació de fer front a grans dificultats. Certament, la vaga de San Francisco ha acabat i el conflicte dels «dockers» està en vies de solució, però no hi ha res que indiqui que l'agitació obrera que assota el país ha d'acabar de seguida. La majoria de patrons nord-americans no volen reconèixer els sindicats obrers i es pronuncien d'aquesta manera totalment contra la classe obrera.

Hi ha un altre fenomen que no seria en si mateix desfavorable, però que en canvi pren aquest caràcter. El Govern ha aconseguit disminuir el dèficit pressupostari més enllà àdhuc de les seves esperances, gràcies als reemborsaments totals de les sumes que la Reconstruction Finance Corporation havia avançat a les empreses privades; això indica, en certa manera, que el país torna a adquirir noves forces.

Però en reemborsar a l'Estat, es sostreuen les noves rendes a adquisicions o a treballs que permetrien disminuir l'atur forçós. Tant si això és efecte de les noves estipulacions referents a les operacions bursàtils, com si és produït per la resistència passiva de Wall Street, sigui com sigui, el mercat de capitals està en una situació ben tràgica.

El Congrés votà una llei destinada a encoratjar les edificacions; però, com sempre, hi ha un gran tros entre la legislació i la realització, i no es constata cap millora en la construcció amb relació a les xifres més baixes dels temps de crisi.

Roosevelt ha de fer front a aquesta situació tan difícil. El «New Deal» està en baixa, i el país espera que el President, damunt del qual té posada encara la seva confiança, doni un nou impuls a l'obra de la reconstrucció econòmica. Però Roosevelt no es manifesta, per ara, massa decidit; sembla que estudiï el camí que ha d'empendre. D'altra banda, els discursos que ha pronunciat recentment indiquen que està ben decidit a mantenir i a defensar la filosofia del «New Deal».

... La reculada actual és explicada de manera molt diversa. Uns declaren que és deguda a la continuació de la política del 1933; d'altres creuen que la culpa radica en l'afebliment del «New Deal». Els inflacionistes parlen d'una nova desvalorització del dòlar; un projecte que tendeix a la nacionalització i a la centralització del sistema federal de Reserva, projecte que sembla d'origen oficiós, mostra que Washington no ha abandonat encara la idea d'una concentració monetària governamental.

D'altra banda, els enemics dels reglaments militen sempre a favor de la completa llibertat de les empreses privades, i han aconseguit fer recular el «New Deal».

El president ha de decidir-se, i decidir-se sense trigar. I aquesta decisió haurà d'ésser seguida d'una acció immediata. El «New Deal» ha d'avançar o recular, però no pot romandre estacionari... — *L. J.*

LA POBLACIÓ DE MANXUKUO. — Del diari «Osaka Mainichi», d'Osaka (Japó):

«Segons les darreres estadístiques publicades pel Govern de Manxukuo, la població del país s'elevava, l'1 de gener d'enguany, a 30.879.717 habitants, o sigui un augment de 1.273.600 habitants amb relació a les xifres de 1932. Hi ha 17.000.922 homes i infants de sexe masculí i 13.878.795 dones i infants de sexe femení.

La classificació per nacionalitat demostra que al Monxukuo hi ha: manxús, 30.190.526; japonesos, 590.760; persones de nacionalitat diversa, 94.431.

A aquestes xifres cal afegir les de la zona del Ferrocarril sudmanxú i les del territori de Kuantung, o sigui 1.408.753 habitants, contra 1.322.864 habitants en 1932.» — *L. J.*

ESTADÍSTICA DE TRADUCCIONS. — «Les Nouvelles Littéraires», de París, publiquen aquesta curiosa estadística de llibres traduïts en 1933:

Itàlia és en primer lloc, amb 930 traduccions; a continuació ve França, amb 662; U. R. S. S., 659; Alemanya, 536; Polònia, 534; Espanya, 461; Txecoslovàquia, 431; Anglaterra, 436; Hongria, 309; Suècia, 304; Estats Units, 298; Dinamarca, 240; Noruega, 147. — *L. J.*

EL CENTENARI DE L'ABOLICIÓ DE L'ESCLAVITUD. — Del diari «Algemeene Handelsblad», d'Amsterdam (Holanda):

«Entre tants de centenaris que almenys tenen la virtut d'evocar en nosaltres records o coneixements oblidats, dediquem una mica d'atenció al centenari de l'abolició de l'esclavitud. En efecte, només fa un segle que, gràcies a la iniciativa d'Anglaterra, deixà d'existir com a institució legal l'esclavitud, aquesta vergonya de la humanitat. El 31 de juliol de 1834 els esclaus de cada territori anglès foren reunits, a mitja nit, en l'església més pròxima al lloc on vivien. Les campanes foren llançades al vol. I se'ls llegí un decret reial que abolia l'escla-

vitud i que tornava a aquells dissortats llur dignitat d'homes lliures. S'entonaren «Alleluies». I és així com Anglaterra s'alliberà d'allò que segons Palmerston constituïa «un dels crims més repugnants de la història del món».

No podem imaginar-nos, actualment, quines espantoses lluites humanitàries i alliberadores hagueren d'entaular-se per tal d'arribar a aquell resultat. Per arribar-hi, calia provocar un total capgirament moral de la humanitat, familiaritzada de temps amb la més vergonyosa explotació de la capacitat de treball dels dissortats negres arrabassats de llurs territoris. S'estima en sis milions aproximadament el nombre de negres venuts, en un segle solament, a Amèrica. I per obtenir aquesta xifra de venda, calia que els traficants d'esclaus s'apoderessin almenys d'una quantitat doble, puix que l'excedent anava destinat a morir-se pel camí. El trajecte de l'Africa occidental a la costa americana durava de 18 a 20 dies, durant els quals els esclaus quasi no eren alimentats, a fi que el transport resultés menys car als negrers. La mortalitat—quasi la meitat d'aquells carregaments humans—posa de manifest les terribles condicions en què era transportada aquesta «mercaderia» per ésser lliurada als destinataris.

Pel que es refereix al treball i al rendiment que s'exigia d'ells, no hi havia cap reglament que en fixés els límits. De la matinada fins a les darreres hores del dia, en totes les estacions i en tots els climes, havien de llevar-se a la mateixa hora i treballar amb igual rigor. La menor fatiga, la menor pausa en el treball els valien el fuet. Mal alimentats, maltractats, torturats sovint, a vegades intentaven fugir. Quan se'ls agafava, eren fuetejats i estigmatitzats; amb ferro roent se'ls marcava la lletra R (*runaway*) a la mà dreta.

Durant el segle XVIII.è el tràfic de negres s'havia tornat molt florida; amb ella s'enriquien ràpidament els «comerciants», sense que això constituís cap oprobi davant de la societat. Força alts personatges, entre ells alguns reis, prengueren part activa en aquest tràfic, del qual treien grans beneficis. Hi havia empreses navileres que s'ocupaven particularment del transport de negres a «bon preu», i hi havia fàbriques, a Anglaterra, que fabricaven només articles per a ús exclusiu d'esclaus. Per altra part, al museu de la ciutat de Hull es conserva un cartell anunciador d'una venda d'esclaus. Aquest cartell posa particularment de relleu un cert Rosin, de 13 anys, «espiritual, que tot ho fa amb un somriure als llavis, i que parla, a més del seu llenguatge propi, l'anglès i l'alemany». El mateix cartell elogia els mèrits d'una negreta de 17 anys, anomenada Joana, «que està a l'altura de tot el que pot demanar un amo, encara que sigui capriciós».

La lluita contra l'esclavitud no començà fins el 1784, gràcies a un filàntrop anglès, el diputat William Wilberforce. La iniciativa de Wilberforce provocà una oposició aferrissada, un «tolle» general. Per instigació del Govern anglès, al qual aquell innoble tràfic assegurava una rica font d'ingressos, s'empraren els mitjans més repugnants per combatre Wilberforce. Però aquest no era d'aquells qui es deixen vèncer al primer obstacle. Algunes altes personalitats de la vida anglesa,

el duc de Gloucester, Canning, Pitt i el duc de Wellington, s'adheriren al moviment alliberador. Finalment, en 1807, s'aconseguí una primera etapa molt important: es prohibí el tràfic d'esclaus. En 1820 es reprengué la lluita, aquesta vegada gràcies a Thomas Fowell Buxton, el qual, tan bon punt fou elegit diputat, reclamà enèrgicament l'alliberament complet dels esclaus, i l'abolició definitiva d'aquella institució ignominiosa.

Després d'un nou període d'aspres lluites, s'aconseguí al cap de 14 anys. La nit del 31 de juliol a l'1 d'agost, a les 12, tots els esclaus que residien en algun territori anglès foren alliberats. Els propietaris i els negrers obtingueren de l'Estat indemnitzacions, el total de les quals s'elevà a uns 200 milions de francs de l'actualitat. D'aquesta manera foren alliberats 700.000 negres. L'exemple d'Anglaterra fou seguit de seguida pels Estats Units, on foren alliberats prop de sis milions de negres. Cuba, el Brasil i altres països s'apressaren també a adherir-se al nou estat de coses.

De totes maneres, cal pensar que amb un segle no n'hi ha hagut prou per acabar definitivament amb el tràfic d'esclaus. A les conferències de la Societat de Nacions, es parla encara sovint d'aquest tema; tothom sap que en certes regions de l'Extrem Orient, així com als voltants del Golf Pèrsic, a Libèria, Aràbia i Abissínia, aquesta classe de negoci és encara ben florida, encara que és practicada sota formes molt menys inhumanes que en altres temps.

Anglaterra acaba de commemorar magníficament el centenari de la seva gran i gloriosa lluita contra l'esclavitud. Amb aquest motiu, ha organitzat una exposició retrospectiva de les més emocionants, suprem homenatge retut a tots aquells la consciència dels quals es revoltà contra aquella venda de l'home per l'home.» — *L. J.*

LA N. R. A. I LA PETITA INDÚSTRIA. — De la «Chicago Tribune»:

«Els observadors competents prediuen un relaxament general de les restriccions industrials imposades per la N. R. A. Aquest relaxament seria degut a les queixes dels representants del petit comerç i de la petita indústria.

Aquests petits grups han insistit vigorosament sobre el fet que els codis de la N. R. A. afavoreixen la gran indústria en detriment dels petits industrials i comerciants.

Ha celebrat ja algunes reunions una nova secció de la N. R. A., creada pel general Johnson especialment per investigar sobre les reivindicacions de la petita indústria.

A més, el general Johnson ha anunciat que els codis de la N. R. A. no seran aplicats a les poblacions de menys de 2.500 habitants. Les disposicions generals de la N. R. A. per a la regulació del treball dels infants i els contractes collectius, estaran, de totes maneres, en vigor, a tot el país, àdhuc en les poblacions el nombre d'habitants de les quals sigui inferior a la xifra indicada.» — *L. J.*

LES RELACIONS COMERCIALS AUSTRO-ITALIANES. — El «Wiener Wirtschaftswoche», de Viena, publica el següent interessant comentari:

«Com és sabut, el 14 de maig darrer es signà un acord comercial austro-italià, que entrà en vigor el dia 15 de juliol. Aquest acord ha d'afavorir notablement l'intercanvi comercial entre ambdós països. Una proposició de Mussolini servi de base a les conversacions que els austriacs dirigiren molt encertadament, en les quals els italians donaren proves d'un gran esperit de concessió.

De totes maneres, aquest èxit no ha d'ésser considerat com una finalitat; ans al contrari, és solament el primer pas vers la total revisió de les relacions comercials entre ambdós països, en el sentit d'un desenvolupament gradual i malgrat tots els obstacles.

La valor de les importacions italianes a Austria, que s'elevava en 1924 a 249 milions de xilings, havia baixat en 1933 a 50 milions solament. Durant el mateix lapse de temps, la valor de les exportacions austriaques a Itàlia baixà de 200 milions de xilings a 87 milions.

De totes maneres, cal tenir en compte, en aquestes xifres, la baixa dels preus; dissortadament, les darreres estadístiques exactes sobre aquesta qüestió són del 1926. Comparant les dades del 1933 amb les del 1926 es pot constatar que la valor de les importacions italianes a Austria no representava més, en 1933, que el 4,2 % de la valor total de les importacions austriaques, contra 4,6 % en 1926, tot i que la part quantitativa pujava de 2,4 a 2,7 %.

En canvi, la valor dels productes exportats d'Austria vers Itàlia ha augmentat relativament durant el mateix període, puix que s'ha elevat a 10,7 % contra 10 % del total de les importacions italianes, mentre que la quantitat dels mateixos productes baixava de 29,3 a 23,2 %.

Així, doncs, els productes que Austria compra a Itàlia han experimentat una depreciació, tot i que han augmentat quant al volum amb relació al total de les importacions. Aquest moviment és invers en allò que es refereix a la part austriaca de les compres d'Itàlia a l'estranger.» — *L. J.*

CHANG KAI SHEK, DICTADOR DE XINA. — La «Frankfurter Zeitung», de Francfort del Main, publica la següent nota informativa:

«Durant els darrers mesos s'ha propagat, per totes les grans ciutats de Xina, un important moviment nacional i moral denominat «Nova vida», el centre del qual és a Nang Xang, residència del quarter general de Chang Kai Shek. El mariscal en persona n'és un dels principals promotors, i ha formulat personalment les vuit «ordenances» de la nova vida, en una assemblea recent.

Aquestes vuit ordenances són:

1.—L'ahir pertany a la mort; l'avui pertany a la vida. Volem alliberar-nos de tots els abusos del passat i fundar un nou imperi.

2.—Volem assumir les responsabilitats més grans per tal de regenerar el nostre país.

3.—Hem d'obeir les ordres que se'ns donin, i ésser fidels, honestos i púdics.

4.—Els nostres vestits, les nostres cases i els nostres aliments han d'ésser simples, ordenats i nets.

6.—Hem de viure sense màcula.

7.—Els nostres actes han d'ésser coratjosos i ràpids.

8.—Hem d'actuar només d'acord amb allò que hàgim promès, i àdhuc sense que hàgim promès res.

En una reunió de membres del nou partit, un orador ha pronunciat un discurs que posa de manifest, més bé que aquestes ordenances, les tendències del moviment. Ha dit, entre altres coses, que gràcies a Adolf Hitler, Alemanya, que fou derrotada en la guerra, pot tornar al seu lloc de gran potència, i que si Chang Kai Shek aconsegueix dur el seu país vers la grandesa i la potencialitat, el poble xinés veurà en ell el Hitler de Xina». — *L. J.*

L'ENTRADA DE LA U. R. S. S. A LA SOCIETAT DE NACIONS. — El moviment iniciat a Europa encaminat a facilitar l'entrada de la Unió Soviètica a l'organisme internacional de Ginebra havia despertat una gran expectació i foren nombroses les forces que es posaren en joc per tal d'evitar aquella entrada que, evidentment, només servia els projectes de França. El lector ja sap que totes les oposicions han fracassat, i quan aquestes ratlles veuran la llum, Rússia haurà entrat per la porta gran a la Societat de Nacions. Vegem un resum dels comentaris de la premsa, pocs dies abans de prendre's l'acord mitjançant el qual s'han obert les portes de Ginebra a Moscou.

El «Journal de Génève», amb la signatura de Paul du Bochet, deia:

«Després d'haver intentat per tots els mitjans de sabotejar l'ordre creat a Europa per la victòria dels aliats, els soviets es manifesten actualment partidaris del *statu quo*. Com que se senten amenaçats a l'Oest pel despertar de l'imperialisme alemany i a l'Est per l'expansió japonesa, ara se'ls acut, de sobte, entrar en aquesta Societat de Nacions per a la qual fins ara no havien tingut més que menyspreu.

La diplomàcia francesa diu que en això hi ha una ocasió a aprofitar, una carta interessant a jugar. I aquest punt de vista és compartit no solament per les altres grans potències, sinó pels Estats eslaus que consideren, malgrat tot, que Rússia és llur aliada natural; i a Ginebra mateix és compartit també pels «universalistes» que, contràriament a la generalitat de l'opinió pública suïssa, tergiversen les idees tan sovint defensades a la tribuna per M. Motta...

Així, l'admissió dels soviets resta visible per endavant, i l'abstenció o oposició d'alguns petits països no hi canviarà res. De totes maneres, aquesta oposició és afortunada i necessària, car impedirà que la votació de l'Assemblea prengui un caràcter apoteòsic, que seria evidentment un insult al veritable «esperit de Ginebra» i a la memòria dels centenars de milers de víctimes de la terror vermella.»

Léon Bailby, a «Le Jour», de Paris:

«L'Estat rus no és una potència com les altres. L'Estat rus és, en efecte, la 3.ª Internacional, la qual no exerceix la seva sobirania nacional dintre del límit de les fronteres del país vermell, sinó que, al contrari, fa irradiar la seva influència sobre els nuclis comunistes dels altres països.

Gràcies a les maniobres soviètiques, obertament afirmades pel diari dels soviets a França, s'ha creat aquesta aliança monstruosa entre els comunistes i els socialistes S. F. I. O., aliança a la qual s'intenta adherir àdhuc aquells radicals nostres que estan disposats a abandonar-ho tot mentre puguin formar part de la Unió Nacional.

Demà, a Ginebra, es plantejarà la qüestió de l'admissió de Rússia a la Societat de Nacions. França serà padrina d'aquesta reconciliació a la qual s'oposen formalment certes nacions.

Suïssa, per exemple, declara que abandonarà l'Assemblea abans d'asseure's al costat de Litvinov. Suïssa és més clarividents que nosaltres.»

Pierre Dominique escrivia al diari «La République»:

«La Unió Soviètica entrarà a la Societat de Nacions. És just que hi entri, i Anglaterra, França i Itàlia han tingut molta raó de fer campanya per tal de fer-la entrar.

A més, la U. R. S. S. només tenia dos adversaris decidits: Alemanya i el Japó. Però justament Alemanya i el Japó sortiren de la Societat. A dir veritat, el Japó n'havia sortit per tal d'ésser lliure en els seus moviments, i Alemanya per ésser lliure dels seus. A Berlín volien rearmar. A Toquio volien conquerir. Berlín ha aconseguit donar-se un exèrcit, però Toquio no ha aconseguit encara donar-se la Província Marítima i la Transbaikàlia. Per què? Perquè la U. R. S. S. ha concentrat en aquell indret suficients avions per causar serioses preocupacions—en cas d'una guerra—no solament als exèrcits japonesos, sinó àdhuc a les grans ciutats japoneses.

Cert nombre de collegues insisteixen sobre l'error comesa, diuen, en aquest punt, per la nostra diplomàcia. Llur tesi és que la U. R. S. S. no és un Estat, que no és més que un partit, i que aquest partit precisament està minant l'actual estat de coses de França.

Se'ls pot contestar que si França està encegada, no és sola a ésser-ho. Els nostres confrares haurien també de criticar Mussolini, el qual, en canvi, és objecte de tota classe de lloances. La veritat és que política i ideologia són dues coses: Mussolini elimina el marxisme d'Itàlia i es posa d'acord amb la U. R. S. S. sobre determinats punts de la política general, de finances o bé de comerç.

Els nostres reis actuaren sempre igual; per la meva part, he esmentat vint vegades l'exemple de Francesc I, rei cristianíssim, que s'aliava amb aquells turcs que Felip II, rei d'Espanya, anava a esmicolar a Lepant, en una veritable croada, i també l'exemple de Richelieu, príncep de l'Església romana, que s'aliava amb els prínceps protestants contra l'emperador catòlic.

Els interessos de França, doncs, havien d'ésser per damunt de tot.»

Del «Daily Herald», de Londres:

«A Suïssa i a Holanda, els interessos petrolers juguen un gran paper. Els elements que adopten una actitud antisoviètica exerceixen una gran influència sobre els medis financers. En aquests dos països, com a Bèlgica, la resistència catòlica és molt forta. Els Governs anglès i francès, estimen que la situació és seriosa; per això han iniciat gestions en comú, a fi de sondejar l'actitud dels països i de constatar en quins països l'actitud és «dubtosa».

Breument: en tots els països, un element antisoviètic treballa amb una gran energia per tal que Rússia rebi un refús a Ginebra. Aquestes forces ja han obtingut un èxit, car han arribat a crear una angoixa sobre el que podria ocórrer més endavant, puix que és possible que sorgeixi una situació extremadament penosa.»

I, malgrat tot, la U. R. S. S. ha entrat a Ginebra. — *L. J.*

CONTRA EL CINEMA IMMORAL. — Del «Daily Telegraph», de Londres:

«La violenta campanya de les Esglésies nord-americanes contra el cinema immoral sembla que s'estén. El Consell britànic de moralitat pública, presidit pel bisbe de Londres, ha elevat una protesta contra la mansuetud amb què s'exerceix a Anglaterra la censura dels films.

El Consell ha estudiat 225 films i n'ha trobat 74 que eren contraris a la moral cristiana.» — *L. J.*

CINEMA PLÀSTIC? — La revista «World Film», de San Francisco, publica la següent noticia:

«Ens comuniquen de Karlsruhe (Alemanya) que, després de llargs treballs d'investigació i estudis, el professor Gustav Kögel, cap de l'Institut fotoquímic de l'Escola Superior, ha inventat uns dispositius que permeten la reproducció plàstica de les pellícules cinematogràfiques.

El nou dispositiu no exigeix cap modificació en els mètodes emprats actualment; únicament substitueix la pantalla de reproducció per una mena de mirall de condicions especials. El nou procediment serà posat en pràctica molt aviat, davant de diverses personalitats especialitzades en la matèria.» — *L. J.*

ELS DEUTES D'ALEMANYA I LES REPARACIONS. — D'un comentari de «The Times»:

«En la majoria dels seus recents discursos, el doctor Schacht, actualment dictador econòmic d'Alemanya, ha intentat carregar damunt les espatlles dels països extrangers la total responsabilitat de la difícil situació financera en què es troba Alemanya. La seva argumentació pot resumir-se breument així: sense les reparacions, Alemanya no s'hauria vist obligada mai a endeutar-se a l'exterior; els seus deutes «privats» no

són, doncs, més que una difressa de les reparacions, i la seva impossibilitat de pagar els interessos de les quantitats que ha hagut de demanar a préstec és deguda a la política dels seus creditors, els quals, mitjançant les depreciacions monetàries, els contingents i les tarifes duaneres, li han impedit de realitzar un excedent d'exportacions suficient perquè ella pogués fer les transferències corresponents a les seves obligacions.

Aquests arguments han pogut semblar plausibles a les orelles alemanyes, però no han impressionat els creditors.

... Es impossible a tota persona de bona fe de negar que una gran part de les dificultats alemanyes actuals són degudes directament i indirectament a la política de reparacions seguida per les potències aliades; però gran part és deguda als seus propis actes deliberats o inconscients. L'arrel profunda del mal és menys en les reparacions que en la inflació del marc durant els anys de la post guerra. Es veritat que les demandes dels aliats, que es dirigien a una Alemanya esgotada per la guerra, feien inevitable una certa depreciació del marc; però l'anorreament final del marc ha estat conseqüència de la inflació pressupostària que feren possible alhora una perfecta incompetència i el propòsit deliberat de contrarrestar financerament l'ocupació francesa del Ruhr.

Les quantitats reals pagades d'acord amb el tractat de Versalles fins a la fi del 1922, encara que importants, no eren suficients per a consumar la ruïna del marc. La Comissió de Reparacions estimà que Alemanya havia pagat en espècie i en naturalesa una suma d'uns 5.500 milions de marcs. L'avaluació alemanya és molt més considerable, ja que arriba als 33.000 milions, però aquesta xifra ha d'ésser considerada un fet processal i no un fet econòmic.

El resultat de la inflació fou dissipar totalment el capital líquid del país i donar una direcció extravagant al capital fixat, de manera que Alemanya es veié obligada a anar a préstec a l'estanger, cosa que també hauria hagut de fer encara que no se li hagués demanat ni un penic per reparacions. Quant hauria hagut de demanar a préstec? Es una pregunta a la qual no es pot donar una resposta precisa. Però un examen de les operacions efectuades per Alemanya de 1924 ençà demostra molt clarament que no pot atribuir-se al pagament per reparacions sinó menys de la meitat dels empréstits reals d'Alemanya.»—L. J.

UN CURIÓS SISTEMA D'EDUCACIÓ A PORTUGAL. — La revista «Radio Times», de Londres, publica aquesta curiosa nota, que reproduïm només a títol informatiu:

«La joventut portuguesa rep certs mètodes d'educació bastant dubtosos. Un radiòfil que el dijous, cap a les deu del vespre, capti l'estació de Lisboa amb l'esperança de sentir una orquestra o un concert, quedarà sorprès en veure que rep una mena de discurs sobre infants. I la seva sorpresa creixerà encara...si per casualitat sap el portuguès...quan sentirà l'enumeració de tots els defectes possibles d'uns infants, els quals el locutor acusa davant dels radiooients, i els anomena d'un a un. Aquest

mètode educatiu consisteix en un blasme públic, i indubtablement sembla més preferible als pedagogs portuguesos que el que consisteix a elogiar els millors instints dels infants. Però el súmmum és que fan vetllar els infants fins tard de la nit per fer-los escoltar aquests sermons. Pobres portuguesets!»—L. J.

LA REVISIÓ DE LA CONSTITUCIÓ SUÏSSA. — La iniciativa a favor de la revisió de la Constitució suïssa acaba d'assolir 77.500 signatures; segons la llei només en calien 50.000. Resulten interessants els següents extractes, recollits de diaris de diferent ideologia:

Diu «Le Travail», de Ginebra, periòdic socialista:

«El que importa, actualment, en el terreny polític, són les grans lluites, les batalles a fons, en les quals es llancen unes contra altres, en llur totalitat i en llur exuberància, totes les forces vives, les de la reacció integral i les del socialisme. En el que es refereix a la revisió, la qüestió és important. I per la seva mateixa envergadura, pren un sentit i una orientació que ens ha de fer pensar.»

De «La Gazette de Lausanne», diari conservador:

«La major part dels diaris de la Suïssa alemanya consideren que el moviment revisionista és un fracàs. Creiem que es precipiten en llur judici. Hom ha vist que iniciatives menys importants per a la vida del país han merescut l'assentiment de la majoria popular. Es molt possible que en el curs de l'any que ve, quan el poble serà cridat a pronunciar-se sobre la qüestió de principi, es trobarà una majoria que aprovarà la nova Constitució. L'actual és vella. I és molt natural que se'n desitgi una de nova. Però aquesta podria molt ben ésser que fos com el cavall de Roland, que tenia totes les qualitats menys la d'existir. Ara tothom està d'acord a voler una nova constitució, però les divergències seran quan aquesta Constitució vagi a ésser una realitat. Almenys actualment, aquestes divergències semblen insuperables.»

De la «Neue Zürcher Zeitung», liberal, de Zuric:

«A aquest nucli (els dels 77.500 votants) pertanyen el Front Nacional, els Joves Conservadors, l'«Aufgebat» i «La Nouvelle Suisse»... Si es té en compte que el moviment a favor d'una revisió total s'ha desenvolupat amb l'aprovació tàcita dels grans partits burgesos i en un ambient molt favorable, el resultat sembla poc encoratjador.» — L. J.

LA TRAGÈDIA DEL «MORRO'S CASTLE» - Del «New Republic», de Nova York:

«És tan difícil d'explicar com d'excusar el desastre del «Morro's Castle», una de les més grans tragèdies marítimes dels nostres temps. ¿Què mancava per extingir el foc en cas d'incendi en aquell esplèndid vaixell, construït encara no fa quatre anys i que costà 5 milions de dòlars, concedits en part per una subvenció del Govern dels Estats Units? ¿Per què no pogueren ésser llançats a l'aigua més que una part dels ca-

nots de salvament? ¿Per què aquests canots només embarcaren una quarta part dels passatgers? ¿Per qué hi hagué més víctimes entre els pasatgers que no entre la tripulació? ¿Per qué l'oficial que exercia el comandament del vaixell prohibí durant 30 a 45 minuts de llançar cap S. O. S., cosa que hauria permès de salvar moltes vides, gràcies a la ràpida arribada de socorsos?

Esperem que l'enquesta oficial doni una resposta a totes aquestes preguntes. Es diu que els armadors donen instruccions a llurs oficials per tal que no demanin socors fins al darrer moment, a fi d'economitzar, tant com sigui possible, les despeses de salvament, igualment que en certs vaixells no es realitzaven els exercicis d'incendi i de naufragi figurats, per tal de no espantar els passatgers i evitar d'aquesta manera que prefereixin en un altre viatge els vaixells de companyies més complaents. S'afirma a més que els armadors paguen a llurs tripulacions salaris de fam i els donen mala alimentació, tot i que els imposen una jornada de treball excessiu. La tripulació, a part d'un petit nucli, és contractada en començar cada viatge, i acomiadada en acabar-lo. En aquestes condicions seria va d'esperar que els mariners observessin la disciplina de ferro que fins ara ha estat norma en tots els vaixells.

No sabem si totes aquestes causes poden haver estat posades de manifest en la catàstrofe del «Morro's Castle». Però sabem que mentre duri aquesta situació, sempre seran possibles aquestes tragèdies.»...L. J.

ITÀLIA, «NACIÓ MILITAR». — Com és sabut, Mussolini ha iniciat ja la militarització d'Itàlia, d'acord amb les directives expressades en els seus diferents discursos, i especialment en el que ha pronunciat darrerament amb motiu de les maniobres navals generals. Aquesta militarització d'Itàlia s'inicia amb una llei especial, el text de la qual donem integre, segons el publicava «Il Popolo d'Italia», de Milà:

Article. 1. Les funcions de ciutadà i de soldat són indissolubles en l'Estat feixista.

Art. 2. La instrucció militar forma part integral de l'educació nacional; comença així que l'infant està en estat d'aprendre i continua mentre el ciutadà és apte per a agafar les armes en defensa de la pàtria.

Art. 3. La instrucció militar comprèn tres fases:

Primera fase: instrucció preliminar, que té per finalitat preparar el ciutadà espiritualment, físicament i militarment durant el període que precedeix la seva incorporació a les forces armades.

Segona fase: instrucció militar pròpiament dita, que té per finalitat perfeccionar i completar la instrucció premilitar i fer de cada ciutadà un guerrer.

Tercera fase, instrucció postmilitar, que té per finalitat mantenir el soldat de reserva a un nivell adequat a les seves funcions en temps de guerra.

Art. 6. La instrucció premilitar és inculcada d'una manera contínua a tots els infants de sexe masculí a partir dels 8 anys i fins a l'edat de 21 anys.

Art. 7. La preparació qualitativa i quantitativa prevista pels programes d'instrucció premilitar és la següent:

a) de 8 a 14 anys, preparació de caràcter especialment moral per al desenvolupament de l'esperit militar de la nació; finalitat: apassionar els joves per la vida militar i mitjançant els freqüents contactes amb les forces armades i l'evocació de les glòries i les tradicions bel·licoses.

b) de 14 a 18 anys, preparació militar harmonitzada amb la preparació gimnàstica i esportiva; finalitat: donar a l'«avantguardista» una instrucció militar suficient per a permetre-li d'ésser incorporat a les formacions premilitars especialitzades...

... La instrucció post-militar és obligatòria per a tots els militars llicenciats, durant un període de 10 anys després de fer el servei actiu. La instrucció post-militar té un caràcter exclusivament pràctic.

... A partir de l'any escolar 1934-35, a totes les escoles de l'Estat s'instituiran per a tots els alumnes de sexe masculí cursos d'ensenyament militar que seran completats amb exercicis pràctics sobre el terreny.»...L. J.

El conflicte religiós al 3.r Reich. — Del periòdic «Rundschau», de Basilea:

«El «Sínode nacional» de pastors convocat pel bisbe del Reich, l'hitlerià Muller, ha pres cert nombre de decisions destinades a afermar la situació dels partidaris de la dictadura del nacionalsocialisme entre els fidels. Els membres del Congrés acceptaren solemnement el «führerprinzip» al si de l'Església, l'atac a les comunitats recalcitrants i la prestació d'un jurament de fidelitat a Hitler per part dels eclesiàstics.

De totes maneres, les decisions d'aquell congrés no arribaren a fer abandonar la seva posició a l'oposició que aviat havia de trobar un encoratjament en el concili ecumènic de totes les esglésies protestants. En efecte, aquest concili es pronuncià vigorosament contra la dictadura dels «cristians alemanys» i contra el principi de jurament de fidelitat a Hitler.

Cosa curiosa, l'oposició protestant trobà àdhuc una certa adhesió entre la justicia la qual, per altra banda, es posa tan de bon grat, com és sabut, al servei de la dictadura feixista. En efecte, el tribunal de Berlín ha declarat il·legal la destitució del pastor de Tempelhof exigida pels nazis, i ha qualificat el decret del bisbe del Reich amb el qual s'irrogava plens poders, d'acte indiscutiblement contrari a la llei.

Malgrat tots els esforços intentats en aquest sentit, el bisbe del Reich no ha aconseguit de rompre la resistència de l'oposició. Al contrari, aquesta protesta obertament contra les decisions del sínode nacionalsocialista sota la direcció del bisbe de Hannover, que agrupa entorn seu els bisbes de Baviera, de Wurtemberg i de Breslau, així com gran nombre de dignataris protestants.

Per rompre l'oposició, els nazis recorregueren aleshores, en el pla confessional, els mètodes experimentats ja amb èxit en el terreny polític. Així, doncs, acusaren llurs adversaris de corrupció i ordenaren una en-

questa contra el bisbe de Wurtemberg, Wurm, al qual acusen d'haver dilapidat els diners destinats al culte i el crim del qual consistia, en resum- a haver-se negat a posar els diners del culte a la disposició del bisbe del Reich. De totes maneres, malgrat un any i mig d'esforços per absorbir l'Església protestant d'Alemanya, els nazis han aconseguit només provocar una escissió i desacreditar els caps nazis a la vista de la major part dels fidels.

Els caps de l'oposició s'esforcen actualment a contenir llur moviment en el pla religiós. Per exemple, el cap del moviment, el teòleg Karl Barth, proclama que la llibertat de l'Església no està amenaçada per l'Estat nacional-socialista, sinó pels «cristians-alemanys». Aquesta política de l'austruç és cada vegada més difícil a mesura que la dictadura religiosa va adquirint els recursos de tots els mitjans de pressió de què disposa l'Estat.

En realitat, la gran idea dels nazis de fundar una Església estatal protestant no té solament per finalitat vèncer els darrers vestigis del particularisme alemany, sinó també crear una espècie d'Església burocràtica, els funcionaris de la qual, revestits amb l'uniforme de servidors de Déu, imposarien al poble les voluntats de Hitler i dels seus amics. El fet que els pastors hagin de prestar jurament al Führer delata clarament aquesta tendència. Només Bizanci i la Rússia tsarista ofereixen a la història exemples semblants d'unificació del poder espiritual i temporal. De totes maneres, a Alemanya només hi ha una minoria que vulgui l'Església de l'Estat, i el propi Führer, que proclama la seva missió divina, no en forma part.

Karl Barth, el cap dels dissidents, escriu aquestes paraules en la seva ja famosa obra, publicada recentment, «La Llibertat de l'Evangeli»:

«L'Església no ha de lligar la seva sort a tal o tal altra possibilitat o a tal o tal altra concepció cultural, ni àdhuc a una etapa qualsevulla de la història d'un poble o d'un Estat.»

Aquestes paraules expressen una de les raons profundes de l'oposició protestant que tem que, si es deixa emportar pel nazisme, haurà de desaparèixer al mateix temps que ell.»—L. J.

LES ELECCIONS A SUÈCIA. — Del «Butlletin Quotidien», de París:

«El Govern socialista de Suècia, presidit per Per Albin Hansson, que és al poder d'ençà de la victòria electoral dels socialistes en 1932, acaba de tenir un nou èxit en les eleccions a les assemblees provincials o Landstings.

En efecte, els socialistes han guanyat 36 llocs, la qual cosa eleva els seus efectius als Landstings a 503 llocs; el partit que els sosté, la Lliga Camperola, n'ha guanyat 30, amb uns efectius totals de 217. En canvi, els conservadors i el partit popular, recentment constituït, registren pèrdues considerables. Els conservadors perden 53 llocs, la qual cosa fa baixar a 245 la xifra dels seus efectius, i el partit popular en perd 21, cosa que els deixa a 117 solament.

L'empenta cap a l'esquerra és accentuada encara amb els guanys dels

comunistes independents, que passen de 3 a 15 llocs, i dels comunistes ortodoxos, que passen de 6 a 9 mandats, mentre que, d'altra banda, una branca del partit conservador, el partit dels joves conservadors, s'ha hagut de contentar amb un sol lloc. Els nacionalsocialistes, que han obtingut 8.631 vots, no han pogut treure cap diputat.

Políticament, aquestes eleccions són importants, perquè els Landstings constitueixen els collegis electorals de la segona Cambra del Riksdag, la reelecció de la qual ha de tenir lloc en setembre de 1935, excepte en el cas de dissolució. Hansson, naturalment, desitja aquesta dissolució. La qüestió és saber si el rei, del qual es diu que està en molt bona relació amb el President del Consell, serà deferent a aquest desig i dissoldrà la sgona Cambra.»—L. J.

LES ACTIVITATS D'UN PRELAT NORDAMERICÀ. — El «New World», de Xicago, publica un article sobre les activitats constructives desplegades pel cardenal Mundelein, arquebisbe de Xicago, en els 18 anys que fa que regenta la diòcesi.

«Sota la seva direcció s'han erigit 600 edificis eclesiàstics. El caràcter d'aquests edificis és el següent: parròquies noves, 87; esglésies noves, 68; convents nous, 64; escoles de primera ensenyança, 68; cases rectorals, 125; universitats i escoles superiors per a nois, 17; nous collegis i escoles superiors per a noies, 14; capelles d'adoració perpètua, 3; llars culturals per a jovenets, 1; nous cementiris, 3; escoles superiors per a noies negres, 1; ampliació d'esglésies, 5; nous gimnasos i auditoris, 6; asils per a vells, 2; orfelinats, 5; convents i noviciats per a homes, 12; cases de maternitat i noviciats per a dones, 7; llars per a dones i jovenetes, 6; llars per a homes i nois, 11; escoles tècniques, 1; cases d'exercicis per a seglars, 4; hospitals i infermeries, 17.»...L. J.

LES ALES HITLERIANES SOBRE EUROPA. — El diari oficiós soviètic «Izvestia», de Moscou, ha publicat el següent article d'E. Ghenri, que traduïm per la gravetat de la denúncia que s'hi formula, però solament a títol informatiu:

«¿Quina ha d'ésser la potència d'una flota aèria a fi que pugui decidir la sort de la pròxima guerra europea? Si Alemanya disposa de 10.000 avions, pot declarar la guerra amb l'esperança de guanyar-la. Però si ella té dues vegades més avions que tota la resta d'Europa i tres vegades més dels que tenen França i les seves aliades, o sigui 20.000 avions, només un miracle pot impedir que Alemanya intenti una guerra victoriosa.

Si disposés de 20.000 avions, en destinaria 5.000 a la protecció del Ruhr i de tota la reraguarda alemanya, a fi de fer front als atacs aeris francesos; altres 5.000 avions tindrien la missió de defensar el territori del Reich contra tot agressor eventual; i 10.000 avions sostirien a l'assalt de França, que destruirien com mai cap dirigent dels exèrcits alemanys no ha imaginat.

20.000 avions són suficients per garantir la victòria! Alemanya està en circumstàncies de crear una força aèria tan gran? Sí! és un treball que el nacionalsocialisme pot acomplir en un any solament.

D'altra banda, els nazis ho han comprès molt bé, ja que l'Alemanya actual està en mans dels aviadors. Hom pot veure que això és una gran veritat si es té en compte el paper secret que els antics aviadors militars representen en el partit de Hitler. Dels quatre grans caps del nazisme. —Hitler, Göring, Göbbels i Hessdos eren aviadors. Göring, el cap militar del nacionalsocialisme, cap de l'Estat Major general, principal inspirador de la preparació militar i candidat probable al paper de Bonaparte nazi en cas d'una pròxima conflagració mundial, no s'acontenta amb ésser aviador de professió.

Göring fou qui comandà l'esquadreta aèria «Freiherr von Richthofen», el paper de la qual fou tan gran en els darrers anys de la guerra. Göring té una fe cega en els armaments aeris. Aquesta sola raó ja hauria estat suficient per destinar-lo a cap de l'Estat Major general. Aquest home groller i viciós és, en aquest sentit, més perillós que el Führer i semi-déu Hitler. Un altre home el sosté: Rudolf Hess, el substitut oficial de Hitler, el qual fou, en altre temps, membre de la tripulació de l'avió de reconeixement «35».

Aquest home exerceix actualment una sinistra influència sobre Hitler; el Führer no fa res sense ell; uns lligams secrets l'uneixen als uniformes negres i a la policia misteriosa anomenada «Gestafo» (policia secreta de l'Estat). Hess, antic aviador, sap què cosa és l'aviació; i Hitler fa el que demana Hess. A més, en la direcció del partit nazi hi ha una vintena d'aviadors. Ley, cap del Front del Treball, un dels principals dirigents nazis i molt ben relacionat amb Hitler, és també un aviador de la Gran Guerra. Químic de professió, treballà en les fàbriques de la «I. G. Farbenindustrie», el trust geganti que organitza la futura guerra química. Els caps de les seccions d'assalt Hager, Schrägmüller, Heydebreck i von Platen són antics aviadors, així com els comandants dels camises brunes Eckel, Moder, Heissmeier i el prefecte de Waldenburg, Ferran von Hidessen. Aquest darrer és un dels més antics aviadors d'Europa (ho és d'ençà del 1908), i participà en el bombardeig de Paris, el 30 d'agost del 1914. Es també important de recordar que un dels membres més influents de l'«oficina militar» del partit nacional-socialista (de fet, el ministeri de la guerra nazi), el capità Wilhelm Weiss, és un perfecte aviador militar.

Així, doncs, la situació és clara. Els aviadors militars constitueixen el nucli d'on surten els caps polítics i militars del règim nazi.

... L'Estat Major d'aquestes forces futures ja existeix: són tots els que envolten Hitler.

L'exèrcit de l'aire no formarà part dels organismes ordinaris de l'Estat: serà un exèrcit particular del nacional-socialisme; no serà un exèrcit nacional, sinó un instrument d'execució d'un pla sinistre, l'exèrcit més perillós del món. Serà dirigit, no per un organisme governamental, sinó per un Estat Major secret de les «seccions d'assalt aèries», les quals dependran directament de Göring i del comandant de les seccions d'assalt.

Els noms dels que formen aquest Estat Major encara no són gaire coneguts. Un d'ells és Günther Ziegler, un as de l'aviació de guerra; un altre és el tinent Rossbach, ben conegut terrorista de post-guerra. Entre els altres dirigents hi ha certs directors de la «Deutsche Lufthansa» i químics i representants de la «I. G. Farbenindustrie». Aquest Estat Major no té res a veure amb l'Estat Major de la Reichswehr; és perfectament ignorat de tots els ministres de la Guerra estrangers. Disposa de tota una xarxa de comissaris, d'oficines secretes i d'organitzacions afiliades, que faran de l'exèrcit dels camises brunes i dels uniformes negres un exèrcit d'un tipus totalment nou.

La finalitat és clara: es tracta de la preparació en massa d'aviadors per a la futura guerra. Al costat d'aquest exèrcit, la Reichswehr no representa més que un paper secundari, una mena de cos d'instructors.

... Alemanya té una indústria aèria grandiosa que no construeix menys de 2.000 avions mensualment. En total, França disposa actualment de 3.000 avions, 1.700 dels quals són de primera línia; Anglaterra i Itàlia en tenen 1.500 cadascuna.

Les forces aèries d'Alemanya són creades vers tres direccions alhora: la indústria de l'automòbil es transforma en la d'avions, per tal com els automòbils nordamericans fan una competència massa gran als alemanys. N'hi ha prou amb un mes de treball per modificar les màquines de les fàbriques d'automòbils a fi que només construeixin avions.

D'altra part, Alemanya importa avions de l'estranger, especialment d'Itàlia, Suècia, Holanda, Anglaterra, etc. Aquests països consideren aquest tràfic com un afer comercial habitual, i que el Reich és un excellent client.

Finalment, encara resta un tercer aspecte: ja actualment existeix un exèrcit de 1.200 a 1.500 avions, que pot estar a punt per al combat en poques hores. Aquests avions pertanyen a la «Lufthansa», és a dir que estan sota el control de Göring, un dels collaboradors del qual és alhora director de la «Lufthansa». Aquests avions són confiats als millors aviadors de la gran guerra.

La flota aèria comercial del Reich, que no està sotmesa a cap control ni a cap limitació, forma la primera línia de 20.000 avions. Disposa d'aparells de tres motors potents i ràpids. Göring, ministre d'Aeronàutica del Reich, declarà obertament, l'octubre del 1933, als representants de la premsa estrangera que vol reorganitzar l'aviació comercial mitjançant aquells tipus d'avió, sota el pretext de les necessitats del correu aeri. «Junkers» i «Dornier» s'especialitzen en la construcció d'aquest tipus d'avions, poc conegut a Europa...

La flota aèria dels nazis ja posseeix tres o quatre tipus de creuers i «dreadnoughts» aeris, que ja han estat provats i considerats útils per a la guerra futura. Aquests avions tenen de 4 a 6 motors, llur radi d'acció és de 1.000 Km. (o sigui 500 Km. anar i 500 Km. tornar) i llur velocitat mitjana arriba a 250 Km. per hora. Poden transportar 5.000 quilos de bombes i diversos canons. D'entre aquests avions hem de posar de manifest el nou tipus «D-2.000». N'hi ha prou amb alguns avions d'aquest tipus per llançar sobre Londres més bombes i gasos que els avions ale-

manys no llançaren durant tota la guerra. Un altre tipus nou és el «G-38 Mariscal von Hindenburg». Pot transportar un immens pes de bombes i posseeix a més dues torres per a dos canons automàtics de 20 mm., i diverses metralladores. Pot tirar vers totes direccions alhora i lluitar contra uns avions que l'ataquessin de tots costats. Cal classificar en el mateix tipus els «S-80 X», «D-700», «J. 52», i l'avió més ràpid de tots (fa 300 Km. per hora), el «X E-70».

Tots són construïts en sèrie. Llur radi d'acció els ha de permetre d'arribar a qualsevol capital d'Europa situada a l'oest de Berlín, i de tornar a llur base sense haver fet cap escala. El «G-38» ha realitzat ja un vol d'assaig nocturn Berlín-Londres.

Com que aquests avions es mantenen a una altura de 5.000 m., l'artilleria terrestre no pot res contra ells. Llurs canons fan inútil tota lluita aèria contra ells. Llurs pilots han adquirit, al servei de la «Lufthansa», una immensa experiència dels vols sobre els territoris estrangers. Aquests homes coneixen llur camí i no l'oblidaran pas.»—L. J.

PREGUEM PELS NOSTRES DIFUNTS

A tots els nostres lectors demanem en el Crist una oració per l'ànima dels subscriptors Srs. Ciriac Bonet i Escarré i Blai Padró Obiols, que ens han precedit en el senyal de la fe i dormen el son de la pau. Cada mes, LA PARAULA CRISTIANA fa dir una missa en sufragi dels seus difunts amics i afavoridors i llurs prop-parents